

ET

EUROOPA
KONTROLLIKODA

2024

ELi auditi lühikokkuvõte

Euroopa Kontrollikoja
2024. aasta aastaaruannete tutvustus

EUROOPA KONTROLLIKODA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel. +352 4398-1
Päringud: <https://eca.europa.eu/et/contact>
Veebisait: <https://eca.europa.eu>
Sotsiaalmeedia: @EUAuditors

NB! Ümardamise tõttu ei pruugi mõned käesolevas dokumendis esitatud arvude kogusummad võrduda üksikute kirjete summaga.

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saab internetist Euroopa serverist (<https://europa.eu>).

ET

2024

ELi auditi lühikokkuvõte

Euroopa Kontrollikoja
2024. aasta aastaaruannete tutvustus

Sisukord

Presidendi eessõna	4
Üldtulemused	6
Peamised leiud	6
Arvamus	6
Mida me auditeerisime	8
ELi 2024. aasta eelarve arvudes	8
Kust on raha pärit?	8
Milleks raha kasutatakse?	8
Mida meie audit hõlmas?	10
Meie leiud	11
ELi raamatupidamise aastaaruanne annab õige ja õiglase ülevaate	11
Märkusteta arvamus tulude kohta	11
Vastupidine arvamus ELi eelarvekulutuste kohta	12
Esitame taaste- ja vastupidavusrahistu 2024. aasta kulutuste kohta märkustega arvamuse	15
Täpsem ülevaade meie töö tulemustest	17
Eelarve haldamine ja finantsjuhtimine	17
ELi eelarvest rahastatud tegevuse tulemuslikkus	29
Tulud	33
Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	36
Ühtekuuluvus, vastupanuvõime ja väärtused	40
Loodusvarad	46
Ränne ja piirihaldus, Julgeolek ja kaitse	51
Naabrus ja maailm	55
Euroopa avalik haldus	60
Taaste- ja vastupidavusrahistu	63
Meie 2021. aastal avaldatud eriaruannetes esitatud soovitude täitmise kontrolli tulemused	69
Euroopa Arengufondid	71
Selgitav taustteave	76
Euroopa Kontrollikoda ja tema töö	76

Presidendi eessõna

Meie aastaaruanne on kontrollikoja üks peamistest väljunditest, mis annab väärtuslikku teavet ELi eelarve ja selle eri poliitikavaldkondade kohta. Lisaks meie vastavus- ja tulemusaudititele toetab see meie sidusrühmi ELi eelarve kujundamisel ja nende otsustusprotsessides. Seda arvesse võttes on meie 2024. aasta aruanne äärmiselt oluline, kajastades nii praegu ELi ees seisvaid eelarvealaseid ülesandeid kui ka eelseisvas mitmeaastases finantsraamistikus lahendamist vajavaid probleeme.

Esitame 2024. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta märkusteta arvamuse ja kinnitame, et see kajastab endiselt täpselt ELi finantsolukorda. Meie aastaaruandes leitakse ka, et kogu auditi tõendusmaterjali kohaselt ei sisaldanud ELi tulud olulisel määral vigu.

Meie hinnanguline veamäär ELi eelarve kulutuste kohta on 3,6% (2023. aastal 5,6%) ja ületab meie olulisuse läve. Kuna märkimisväärne osa meie auditi andmekogumist on olulisel määral vigadest mõjutatud, esitame ELi eelarve kulutuste kohta vastupidise arvamuse.

Meie auditeeritud kulutuste andmekogum moodustas üldeelarve raames kokku 167,9 miljardit eurot. Kõige suurema osa olulisest veamäärast moodustas rubriik „Ühtekuuluvus, vastupanuvõime ja väärtused“, mille veamäär oli 5,7% (2023. aastal 9,3%). Rubriigi „Loodusvarad ja keskkond“ hinnanguline veamäär oli 2,6% (2023. aastal 2,2%). Kokku moodustasid need kaks kuluvaldkonda kaks kolmandikku meie auditi andmekogumist. Kõige levinumad veatüübid ELi eelarves on jätkuvalt need, mis on seotud rahastamiskõlbmatute projektide ja kuludega ning riigihanke-eeskirjade eiramisega.

Taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamismudel erineb märkimisväärselt tavapärastest eelarvekuludest. Liikmesriikidele tehtavate maksete puhul ei võeta arvesse tegelikke kulusid ning vastavust ELi ja riigisisestele eeskirjadele. Just nende eeskirjade eiramine on tavaelarve puhul suur vigade allikas. Taaste- ja vastupidavusrahastu maksed peavad aga vastama vähematele tingimustele. Nende tegemise tingimuseks on eesmärkide ja sihtide rahuldav täitmine. Seetõttu ei ole meie taaste- ja vastupidavusrahastuga seotud töö tulemused võrreldavad tavapärase eelarve kallal tehtud tööga, mistõttu esitame me taaste- ja vastupidavusrahastu kulutuste kohta eraldi auditiarvamuse.

2024. aastal oli taaste- ja vastupidavusrahastu kogukulutuste maht 59,9 miljardit eurot. Meie audit hõlmas kõiki 28 taaste- ja vastupidavusrahastu toetusmakset kogusummas 53,5 miljardit eurot ja eelmaksete tasaarvestamist kogusummas 6,4 miljardit eurot. Leidsime oma kontrollide käigus juhtumeid, kus maksetega seotud eesmärgid ja sihid ei olnud rahuldavalt täidetud, samuti probleeme, mis olid seotud eesmärkide muutmise, topeltrahastamise ja rahastamiskõlblikkuse perioodidega. Lisaks avastasime ebamääraselt määratletud eesmärgi ja

sihte ning puudusi komisjoni eelhindamistes. Seetõttu esitame taaste- ja vastupidavusrahastu kulutuste kohta märkustega arvamuse.

2024. aasta lõpuks oli komisjon maksnud taaste- ja vastupidavusrahastu toetustena välja 178,5 miljardit eurot, mis moodustab ainult 50% kõigist olemasolevatest vahenditest, kuigi taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise lõpuni 2026. aasta detsembris jääb vähem kui kaks aastat. Kasutasime hiljuti võimalust võtta ülevaatearuande vormis kokku ulatuslik töö, mida oleme teinud alates selle ajutise rahastamisvahendi loomisest 2021. aastal. Selles ülevaates kirjeldatakse taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise käigus õpitut ja tutvustatakse võimalikke uusi kuludega sidumata rakendamismudeleid.

Kuigi me tunnistame selliste rahastamisvahendite võimalikku rolli ELi eelarves, rõhutame, et tulevikus tuleks neid kasutada ainult siis, kui rahastamine on otseselt seotud mõõdetavate tulemustega. Need peaksid olema seotud tegelike kuludega ning on äärmiselt oluline, et nende kavandamine ja rakendamine ei toimuks väiksema aruandekohustuse hinnaga. Kui selliste instrumentidega kaasneb tulevikus laenuvõtmine, peab EL tõhusalt maandama intressiriske ja koostama ette selge tagasimaksekava, milles täpsustatakse tagasimaksmise allikad.

Meie 2024. aasta aastaaruandes juhitakse tähelepanu ka tulevaste mitmeaastaste finantsraamistike jaoks võetud laenudega seotud riskidele, eelkõige taasterahastu „NextGenerationEU“ (NGEU) laenukohustustest tulenevale kasvavale koormusele. 2027. aastaks võib ELi laenujääk ületada 900 miljardit eurot, mis on peaaegu kümme korda suurem kui NGEU-le eelnenud 2020. aasta tase. Lisaks võivad NGEU intressikulud praeguses mitmeaastases finantsraamistikus ületada 30 miljardit eurot, mis on enam kui kaks korda suurem kui komisjoni esialgne prognoos (14,9 miljardit eurot). Juhime ka tähelepanu ka praeguse mitmeaastase finantsraamistiku probleemidele, nagu eelarve jagatud täitmise raames hallatavate vahendite vähene ärakasutamine ja ELi eelarve riskipositsiooni jätkuv suurenemine.

2027. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku koostamise edenedes avaldasime ka ülevaate, milles analüüsitakse Euroopa Komisjoni 2025. aasta veebruari teatistes järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kohta esitatud seisukohti. Ülevaates tuuakse esile võimalused parandada mitmeaastase finantsraamistiku ülesehitust, edendades koostoimet ELi poliitikavaldkondade ja liidu eelarve vahel, tagades, et ELi kulutused annavad lisaväärtust, suurendades paindlikkust ja lihtsustades raamistikku. Kõike seda tuleb teha ilma, et ohtu satuks aruandekohustus, läbipaistvus ja ELi rahastamise jälgitavus.

Lõpetuseks soovin rõhutada, et meie töö eesmärk on toetada uue mitmeaastase finantsraamistiku ettepanekutega seotud arutelusid ja anda nende jaoks teavet. ELi sõltumatu välisauditorina toetame teisi institutsioone ELi eelarve tugevdamisel ja ELi finantshuvide kaitsmisel.

Lõpetuseks tahaksin tänada meie töötajaid nende pühendumuse ja asjatundlikkuse eest. Nende professionaalsus on väga oluline nii meie aastaaruannete koostamisel kui ka meie organisatsiooni tugevdamisel.

president
Tony Murphy

Üldtulemused

Peamised leiud

Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 287 esitame Euroopa Parlamendile ja Euroopa Liidu Nõukogule **kinnitava avalduse**, mis käsitleb ELi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsust ning tehingute seaduslikkust ja korrektsust. See on meie aastaaruande keskne element.

Arvamus

Esitame Euroopa Liidu 2024. aasta raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsuse kohta märkusteta auditiarvamuse.

Esitame märkusteta arvamuse ka 2024. aasta tulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta.

Esitame kaks eraldi arvamust 2024. aasta kulutuste seaduslikkuse ja korrektsuse kohta:

- ELi eelarve kulutuste seaduslikkuse ja korrektsuse kohta esitame vastupidise arvamuse;
- taaste- ja vastupidavusrahastu kulutuste seaduslikkuse ja korrektsuse kohta esitame märkustega arvamuse.

- o 31. detsembril 2024 lõppenud eelarveaasta raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate **eelarvekulutuste üldine hinnanguline veamäär** on 3,6% (2023. aastal 5,6%). Suur osa kulutustest on olulisel määral vigadest mõjutatud. See puudutab peamiselt kulutusi, mille puhul tuleb järgida keerukaid eeskirju (peamiselt kulude hüvitamisel põhinevad kulutused). Nende hinnanguline veamäär on 5,2%. Sellised kulutused moodustasid 2024. aastal 115,7 miljardit eurot (68,9% meie auditi andmekogumist). Meie leitud vigade mõju aasta heakskiidetud kulutustele on seetõttu **oluline ja läbiva iseloomuga** ning me esitame **ELi eelarve kulutuste kohta vastupidise arvamuse**.
- o **Taaste- ja vastupidavusrahastu kulutuste** puhul tegi komisjon 2024. aastal liikmesriikidele 28 toetusmakset. Need hõlmasid kokku 539 eesmärki ja 205 sihti. Leidsime kvantitatiivseid vigu kuues makses (ja nendega seotud eelmaksete tasaarvestamises). Neist viis olid olulisel määral vigadest mõjutatud ning me esitame taaste- ja vastupidavusrahastu kulutuste kohta **märkustega arvamuse**. Märgime, et kvantitatiivsete leidude üldine finantsmõju on järjest suurenenemas.

- Meie määratluse kohaselt on „viga“ ELi eelarvest välja makstud summa, mille puhul maksetingimused ei olnud täidetud. Meie määratlus ei hõlma mitte ainult kohaldatava õiguse rikkumisi, mis tulenevad ettevõtjate tegevusest või tegevusetusest, vaid ka ELi eelarvet kahjustavaid vigu, mida on teinud riiklikud ja piirkondlikud ametiasutused või komisjon ise. Aasta haldus- ja tulemusaruandes esitab komisjon oma hinnangu kõigi mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide maksete veariski kohta¹, välja arvatud rubriik 3: „Loodusvarad ja keskkond“. Komisjoni hinnangulised arvud jäävad rubriikides 2 ja 6 allapoole meie hinnangulise veamäära usaldusvahemikku ning on rubriigis 1 vahemiku alumises pooles. Komisjoni ja kontrollikoja vastavad rollid ja volitused erinevad üksteisest, ning piiranguid on ka juhtimis- ja kontrollisüsteemides. Seetõttu ei ole komisjoni esitatud veamäär otseselt võrreldav meie hinnangulise veamääraga ja on tõenäoliselt alahinnatud.
- 2024. aastal teatasime OLAFile 19-st pettusekahtlusega juhtumist (2023. aastal 20-st), millest 15 tuvastati meie 2023. aasta kulutuste auditi käigus, kolm meie 2022. aasta kulutuste auditi käigus ja üks 2023. aastal tehtud tulemusauditi raames, mis hõlmas programmitöö perioodi 2017–2025. Selle tulemusena on OLAF juba algatanud kuus juurdlust. Samal ajal edastasime neist juhtudest seitse ka EPPO-le, kes on neist kõigi suhtes juurdluse algatanud. Meie 2024. aasta kulutuste auditis on juba tuvastatud seitse pettusekahtluse juhtumit.

¹ [Finantsmääruse](#) artikli 253 lõike 1 punkti b alapunkti i kohaselt peab iga-aastane haldus- ja tulemusaruanne sisaldama hinnangut ELi kulutuste veamäära kohta.

Mida me auditeerisime

ELi 2024. aasta eelarve arvudes

Euroopa Parlament ja nõukogu võtavad vastu ELi aastaeelarve, mis põhineb mitmeks aastaks kokku lepitud pikemaajalisel raamistikul (mitmeaastane finantsraamistik (MFR)). 2024. aastal tehti sellest eelarvest makseid 146,1 miljardi euro ulatuses, mis moodustas 97,6% olemas olnud summast.

Koos sihtotstarbelisest tulust tehtud täiendavate maksetega summas 98,2 miljardit eurot (peamiselt NGEU ja REPowerEU) ning ülekantud assigneeringute ja uuesti kättesaadavaks tehtud summadega (2,7 miljardit eurot) oli maksete kogusumma 2024. aastal 247,0 miljardit eurot. Maksete eelarve kasutamise määr oli seega 89,6% kõigist maksete assigneeringutest summas 275,8 miljardit eurot.

Kui taaste- ja vastupidavusrahastu toetused (55,9 miljardit eurot) välja arvata, moodustasid ELi eelarvekulutused 2024. aastal kokku 191,1 miljardit eurot.

Kust on raha pärit?

2024. aasta eelarvetulu kokku oli 250,6 miljardit eurot. Suurimat osa ELi eelarvest (90,4 miljardit eurot) rahastatakse summadest, mida liikmesriigid maksavad proportsionaalselt oma kogurahvatuluga. Muud allikad on liikmesriikide kogutud käibemaksul põhinev osa (23,4 miljardit eurot), tollimaksud (20,1 miljardit eurot) ja ringlusse võtmata plastpakendijäätmetel põhinev osa (7,2 miljardit eurot). 73,3 miljardit ELi tuludest moodustab raha, mis on laenatud liikmesriikidele NGEU raames tagastamatu rahalise toetuse andmiseks. On ka muid tulusid (36,2 miljardit eurot). Kõige olulisemad neist on liidu lepingutest ja programmidest tulenevad sisse- ja tagasimaksud.

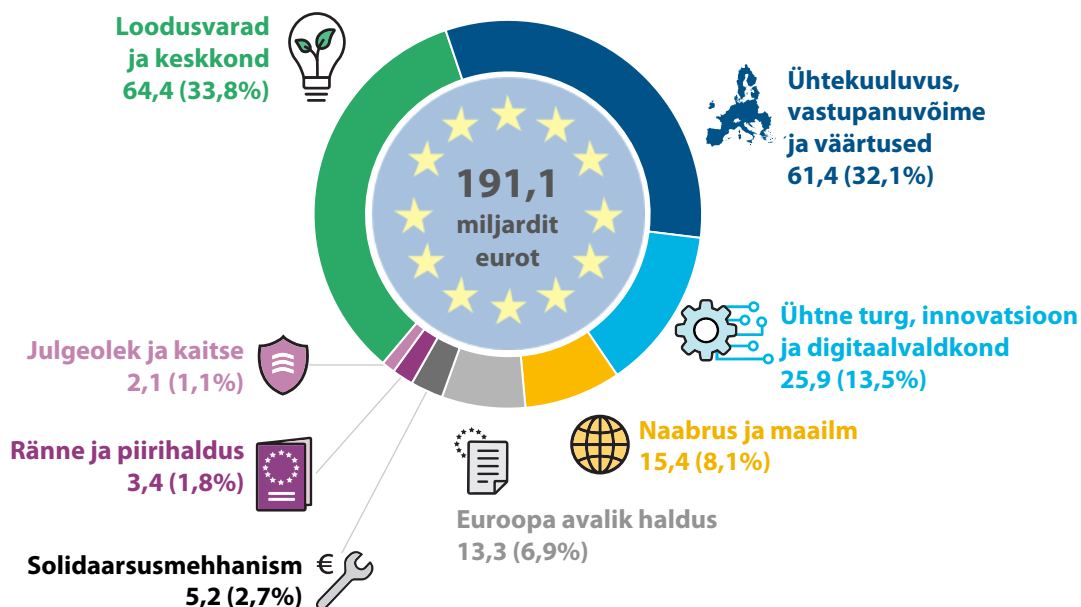
Liikmesriikidele antava NGEU tagastamatu toetuse rahastamiseks laenatud summad esitatakse eelarves ja konsolideeritud finantsaruannetes erinevalt. Neid summasid, mis moodustasid 2024. aastal 29% ELi tuludest, käsitletakse sihtotstarbelise välistuluna, mis täiendab heakskiidetud eelarvet kooskõlas taaste- ja vastupidavusrahastu määrusega. Tulemiaruanne ei sisalda neid summasid tuluna, kuid sisaldab NGEU tagastamatu rahalise toetusega seotud kulusid, millel on negatiivne mõju eelarveaasta tulemile. Negatiivne majandustulem suurendab netovara puudujääki, mis kajastub ELi bilansis, ja seetõttu tuleb seda rahastada tulevastest eelarvetest.

Milleks raha kasutatakse?

ELi rahalisi vahendeid makstakse toetusesaajatele välja kas ühekordsete maksetena, iga-aastaste osamaksetena või mitmeaastaste kuluprogrammide raames mitme maksena. ELi eelarve 2024. aasta maksed koosnesid eelmaksetest (49,0 miljardit eurot) ning muudest maksetest (142,1 miljardit eurot). [Joonisel 1](#) on näidatud, et suurim osa ELi eelarvest eraldati valdkondadele „Loodusvarad ja keskkond“ ning „Ühtekuuluvus, vastupanuvõime ja väärtused“, millele järgnes „Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond“.

Joonis 1. ELi 2024. aasta eelarvekulutused MFRi rubriikide kaupa

(miljardites eurodes)

MFR 1 (5. peatükk)	Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond
MFR 2 (6. peatükk)	Ühtekuuluvus, vastupanuvõime ja väärtused
MFR 3 (7. peatükk)	Loodusvarad ja keskkond
MFR 4 (8. peatükk)	Ränne ja piirihaldus
MFR 5 (8. peatükk)	Julgeolek ja kaitse
MFR 6 (9. peatükk)	Naabrus ja maailm
MFR 7 (10. peatükk)	Euroopa avalik haldus
Solidaarsusmehhanism	(väljaspool MFRi)

Allikas: kontrollikoda.

Taaste- ja vastupidavusrahaistu raames fikseerivad liikmesriigid oma riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades eelnevalt reformid ja investeeringud, ning komisjon maksab neile nendega seotud eesmärkide ja sihtide saavutamise eest. Liikmesriigid võivad taotleda väljamakseid kuni kaks korda aastas, kui nad esitavad piisavad tõendid, et asjakohased eesmärgid ja sihid on rahuldavalt täidetud. Komisjoni kontrollisüsteem peab tagama, et taaste- ja vastupidavusrahaistu maksed oleksid seaduslikud ja korrektsed, mis omakorda sõltub peamiselt eesmärkide ja sihtide rahuldavast saavutamisest. 2024. aasta lõpuks oli komisjon teinud 65 toetusmakset (2021. aastal ühe, 2022. aastal 13, 2023. aastal 23 ja 2024. aastal 28) kogusummas 178,5 miljardit eurot.

Mida meie audit hõlmas?

Auditeerime igal aastal raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsust ning selle aluseks olevate tulu- ja kulutehingute korrektsust. Meie auditi andmekogum tulude testimiseks moodustas 2024. aastal 250,6 miljardit eurot. Meie kulutehingute auditi andmekogum hõlmab komisjoni poolt heaks kiidetud vahe- ja lõppmakseid ning eelmaksete tasaarvestusi. Meie üldeelarve kulutuste testimise andmekogumi suurus oli 167,9 miljardit eurot. Taaste- ja vastupidavusrahastu 2024. aasta kulutused olid kokku 59,9 miljardit eurot ning meie audit hõlmas kõiki 28 toetusmakset kogusummas 53,5 miljardit eurot ja eelmaksete tasaarvestamist kogusummas 6,4 miljardit eurot.

Üldeelarve kulutusi uurime hetkel, mil ELi vahendite lõplikud saajad on võtnud meetmeid või kandnud kulusid. Taaste- ja vastupidavusrahastust liikmesriikidele tehtavate maksete tingimusena nõuab komisjon, et eelnevalt kindlaks määratud eesmärgid või sihid oleksid rahuldavalt täidetud. Me kontrollime taaste- ja vastupidavusrahastu kulutusi hetkel, mil liikmesriigid taotleavad makset oma eelnevalt kindlaks määratud eesmärkide või sihtide saavutamise eest, ning hetkel, mil komisjon on need heaks kiitnud. Keskendusime sellele, kas eesmärgid ja sihid on rahuldavalt täidetud ning kas rahastamiskõlblikkuse tingimused on täidetud. Meie audit ei hõlma taaste- ja vastupidavusrahastu laenukomponenti.

Meie leiud

ELi raamatupidamise aastaaruanne annab õige ja õiglase ülevaate

ELi 2024. aasta raamatupidamise aastaaruanne kajastab kõigis olulistes aspektides õiglaselt ELi finantstulemusi ning liidu varasid ja kohustusi aasta lõpu seisuga vastavalt rahvusvahelistele avaliku sektori raamatupidamisstandarditele.

Seetõttu esitame raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsuse kohta märkusteta auditiarvamuse. Analüüsime allpool **peamisi audititeemasid**, st teemasid, mis meie kutsealase otsustuse kohaselt olid vaatlusaluse perioodi finantsaruannete auditeerimisel kõige olulisemad.

- 1) ELi bilanss sisaldas 2024. aasta lõpus pensionide ja töötajatele makstavate muude hüvitiste kohustust summas 93,1 miljardit eurot (2023. aastal 90,8 miljardit eurot). 2024. aastal jäi pensionikohustuse suurus endisele tasemele. Mõningane kasv tulenes teenistus- ja intressikulude eeldatavast tõusust.
- 2) 2024. aasta lõpu seisuga kuulus toetusesaajatele väljamaksmisele hinnanguliselt 160,7 miljardit eurot kantud rahastamiskõlblikke kulusid, mille kohta ei olnud veel maksetaotlusi esitatud (2023. aastal 155,2 miljardit eurot). Komisjon kajastas need summad viitkuludena. Programmide kulutuste prognoositud üldine suurenemine tuleneb asjaolust, et eelmine programmitöö periood hakkab lõpule jõudma ja mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 vahendite kasutamine on olnud oodatust aeglasem.
- 3) Kuna EL annab Ukrainale abi laenude ja tagastamatute toetuste vormis, hindasime komisjoni arvutusi ELi finantsriski positsiooni kohta ja nende aluseks olevaid andmeid, et tagada sissetungi tegelike ja potentsiaalsete tagajärgede asjakohane kajastamine ELi raamatupidamise aastaaruandes.
- 4) NGEU abil mobiliseeris EL olulises mahus vahendeid, et leevendada COVID-19 pandeemia sotsiaal-majanduslikku mõju. Oma auditiprotseduuride osana auditeerisime ELi varasid, kohustusi, tulusid ja kulusid, sealhulgas neid, mis olid seotud NGEUga. Järeldame, et need on konsolideeritud finantsaruannetes õiglaselt esitatud.

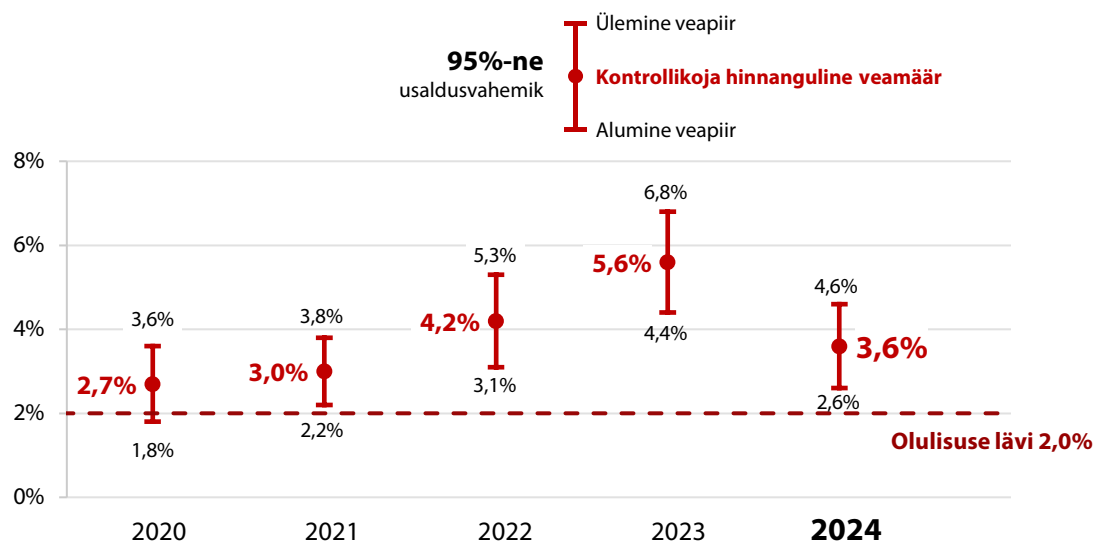
Märkusteta arvamus tulude kohta

Järeldame, et tulud ei olnud olulisel määral vigadest mõjutatud. Tulude haldamise süsteemid, mida me kontrollisime, olid üldjoontes mõjusad.

Vastupidine arvamus ELi eelarvekulutuste kohta

ELi eelarvekulutuste puhul on veamäär meie hinnangul vahemikus 2,6–4,6%. Selle vahemiku keskpunkt, ehk kõige kontrollikoja hinnanguline veamäär, on võrreldes eelmise aastaga langenud 5,6%-lt 3,6%-le (vt [joonis 2](#)).

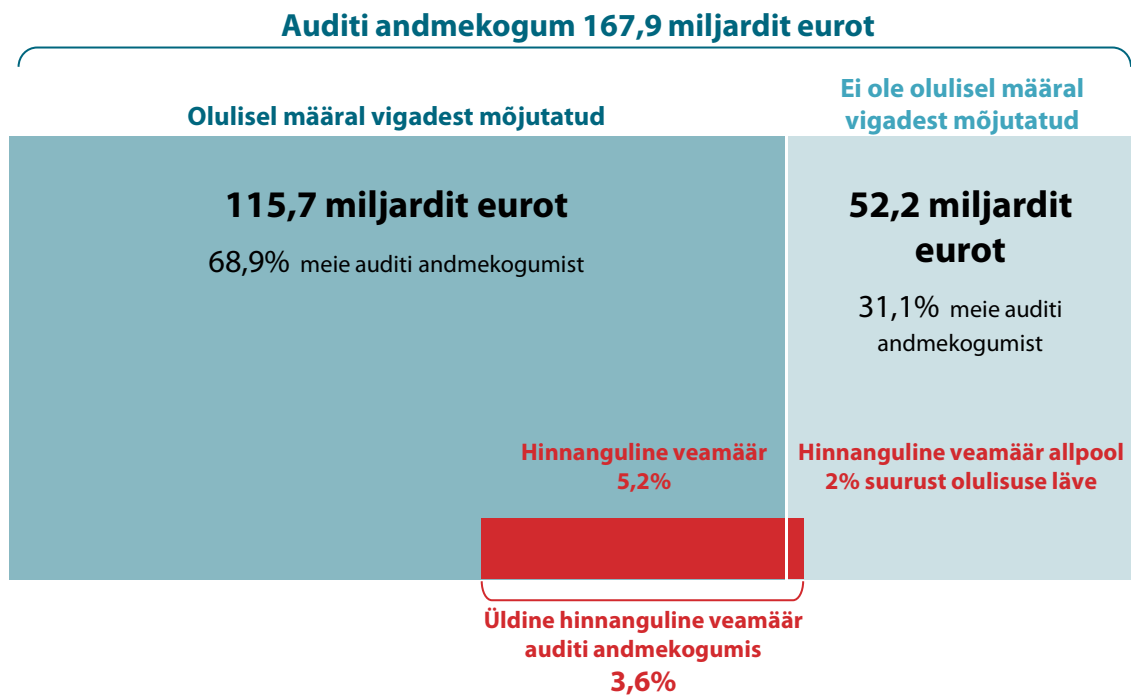
Joonis 2. Hinnanguline veamäär (2020–2024)

Allikas: kontrollikoda.

[Jooniselt 3](#) on näha, et auditeeritud valdkonnad, mis on olulisel määral vigadest mõjutatud, moodustavad meie auditi andmekogumist 68,9% (2023. aastal 64,4%). Võttes arvesse mitmeaastase finantsraamistiku kõigi rubriikide testimise tulemusi, on meie hinnangul kulude selle osa veamäär 5,2% (2023. aastal 7,9%).

Joonis 3. Meie 2024. aasta auditi andmekogumi osa, mis on olulisel määral vigadest mõjutatud

Allikas: kontrollikoda.

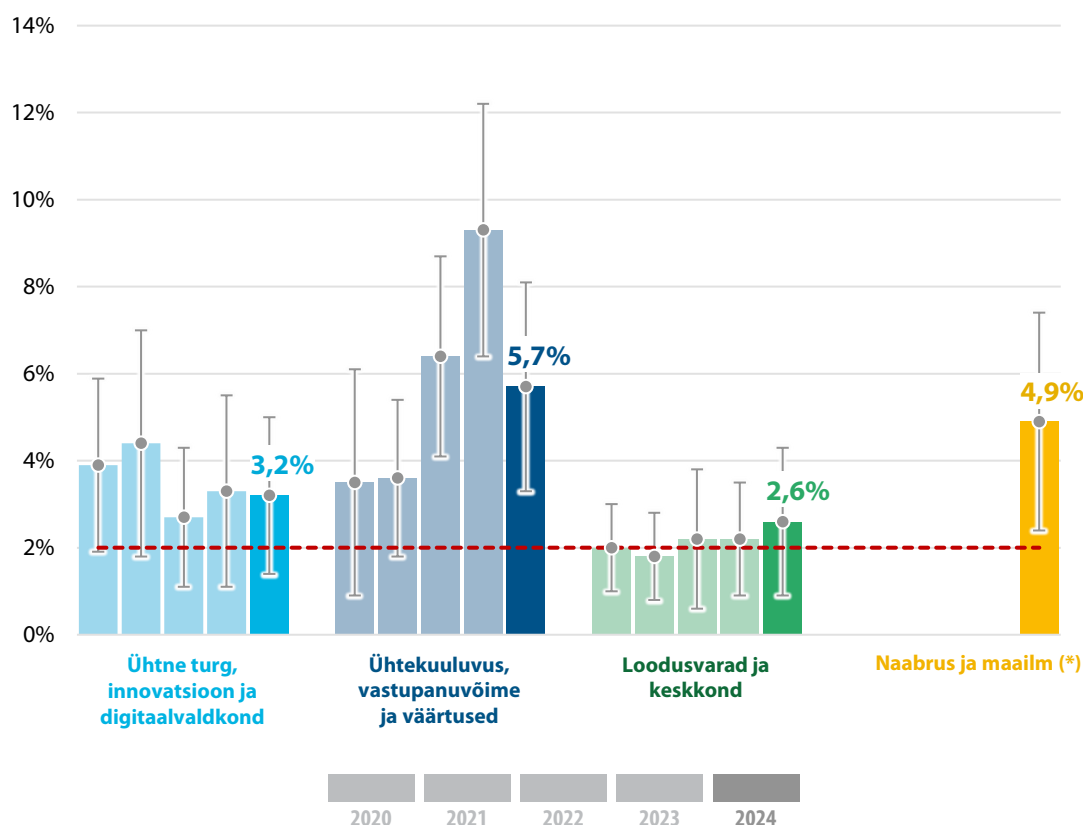
Auditeeritud valdkonnad, mis on olulisel määral vigadest mõjutatud, puudutavad peamiselt **kulude hüvitamisel põhinevaid makseid**, mille puhul peavad toetusesaajad kantud rahastamiskõlblike kulude eest väljamaksetaotluse esitama. Selleks peavad toetusesaajad tõendama nii seda, et nad tegelevad toetuskõlbliku tegevusega, kui ka seda, et on kandnud kulusid, mille hüvitamisele neil on õigus. Seejuures peavad tuleb neil järgida keerulisi õigusnorme, mis reguleerivad seda, mille hüvitamist on võimalik taotleda (rahastamiskõlblikkus) ja seda, kuidas korrektselt kulusid kanda (hanke- või riigiabi eeskirjad).

Järeldame, et 31,1% meie auditi andmekogumist ei sisalda olulisi vigu, mis tähendab, et kulude selle osa hinnanguline veamäär jääb alla 2% suuruse olulisuse läve. See osa andmekogumist hõlmab kulusid, mis on seotud **toetusõigustel põhinevate maksetega**, mille puhul toetusesaajad peavad vastama teatavatele tingimustele (nt otsetoetused põllumajandustootjatele, v.a ökokavad), samuti osa halduskuludest (ELi töötajate palgad ja pensionid), eelarvetoetust kolmandatele riikidele ning programmi „Erasmus+“ üliõpilas- ja muud liikuvusmeetmeid. Ka see osa kulutustest ei sisaldanud eelmistel aastatel olulisel määral vigu. Leidsime aga vigu seoses rahastamiskõlbmatute kuludega.

Rubriik „Ühtekuuluvus, vastupanuvõime ja väärtused“ moodustab suurima osa (49,1 miljardit eurot) andmekogumist, mis on olulisel määral vigadest mõjutatud. Sellele järgnevad „Loodusvarad ja keskkond“ (28,4 miljardit eurot), „Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond“ (15,3 miljardit eurot) ning „Naabrus ja maailm“ (11,8 miljardit eurot).

Joonisel 4 võrreldakse aastate 2020–2024 hinnangulisi veamäärasid rubriikides „Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond“, „Ühtekuuluvus, vastupanuvõime ja väärtused“ ning „Loodusvarad ja keskkond“ ja esitatakse meie 2024. aasta hinnanguline veamäär rubriigi „Naabrus ja maailm“ kohta.

Joonis 4. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide 1, 2, 3 ja 6 hinnangulised veamäärad (2020–2024)

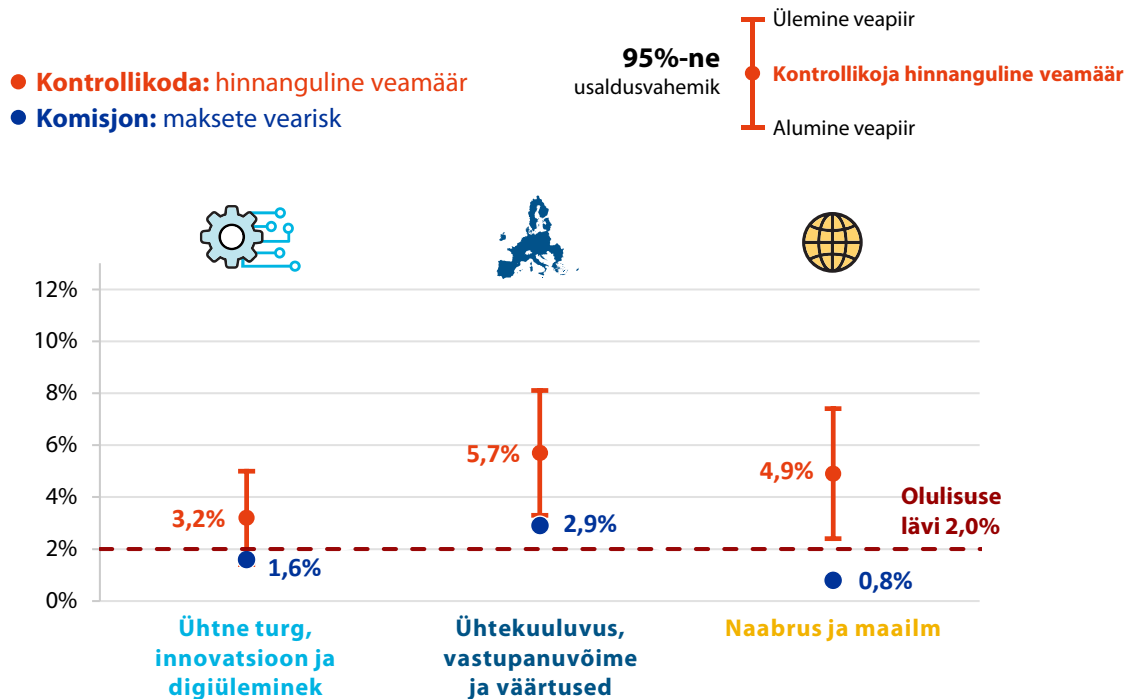
* Me ei esitanud aastatel 2020–2023 eraldi hinnangut rubriigi „Naabrus ja maailm“ kohta.

Allikas: kontrollikoda.

Meie hinnanguliste veamäärade võrdlemine komisjoni omadega

2024. aasta haldus- ja tulemusaruandes esitab komisjon oma hinnangu kõigi mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide maksete veariski kohta (välja arvatud rubriik 3 „Loodusvarad ja keskkond“). Komisjoni arvud jäävad rubriikides 2 ja 6 allapoole meie usaldusvahemikku ning on rubriigis 1 vahemiku alumises pooles. Need põhjused hõlmavad olemuslikke erinevusi komisjoni ja kontrollikoja vastavate rollide ja volituste vahel, aga ka piiranguid juhtimis- ja kontrollisüsteemides. **Joonisel 5** esitatakse nii komisjoni hinnanguline maksete vearisk mitmeaastase finantsraamistiku rubriikides kui ka meie usaldusvahemik (95% suurune kindlus) hinnangulise veamäära kohta.

Joonis 5. Meie 2024. aasta hinnanguline veamäär ja komisjoni hinnanguline maksete vearisk mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide 1, 2 ja 6 kohta

Allikas: kontrollikoda.

Esitame taaste- ja vastupidavusrahastu 2024. aasta kulutuste kohta märkustega arvamuse

Taaste- ja vastupidavusrahastu on ajutine instrument, mille rakendamine ja rahastamine erineb oluliselt ELi eelarvekulutustest. Kui ELi eelarvest tehtud kulutuste puhul makstakse toetusesaajatele teatud tegevuste eest või hüvitatakse tekkinud kulud, siis taaste- ja vastupidavusrahastu raames makstakse liikmesriikidele toetust eelnevalt kindlaks määratud eesmärkide või sihtide rahuldava saavutamise eest. Taaste- ja vastupidavusrahastu puhul uurisime seetõttu, kas eelnevalt kindlaks määratud eesmärgid või sihid saavutati rahuldavalt ning kas horisontaalsed rahastamiskõlblikkuse tingimused olid täidetud.

Meie töö üldine auditi tõendusmaterjal näitab, et kontrollitud 395-st taaste- ja vastupidavusrahastu eesmärgist ja sihist 12 ei vastanud makse- või rahastamiskõlblikkuse tingimustele. Need juhtumid puudutavad kuuele liikmesriigile tehtud kuut makset. Märgime, et kvantitatiivsete leidude üldine finantsmõju on järjest suurenemas. Leidsime puudusi ka komisjoni tehtud eelhindamises, ebamääraselt määratletud eesmärgid ja sihte, mis lisas kaalutlusruumi nende rahuldava täitmise hindamisel, kõrvaldamata puudusi liikmesriikide kontrollisüsteemides ning probleeme liikmesriikide liidu vahendite haldajate kinnitustes sisalduva teabe usaldusväärsuses.

Lisaks leidsime tõsiseid puudusi kohtunike ametisse nimetamisel seoses reformiga, mille eesmärk oli tugevdada kohtute sõltumatust ja erapooletust Poolas, reformides kohtunike distsiplinaarkorda. Kuna Euroopa Kohtus menetletakse kohtuasja, mis käsitleb selle küsimusega otseselt seotud eelotsusetaotlust, otsustasime praegu mitte esitada järeltust, et need kaks eesmärki on rahuldavalt täidetud. Nende eesmärkide rahuldav täitmine oli taaste- ja vastupidavusrahaust Poolale maksete tegemise eeltingimus.

Soovite täiendavat teavet? Meie 2024. aasta aastaaruanne on täies mahus avaldatud meie **veebisaidil** (eca.europa.eu).

Täpsem ülevaade meie töö tulemustest

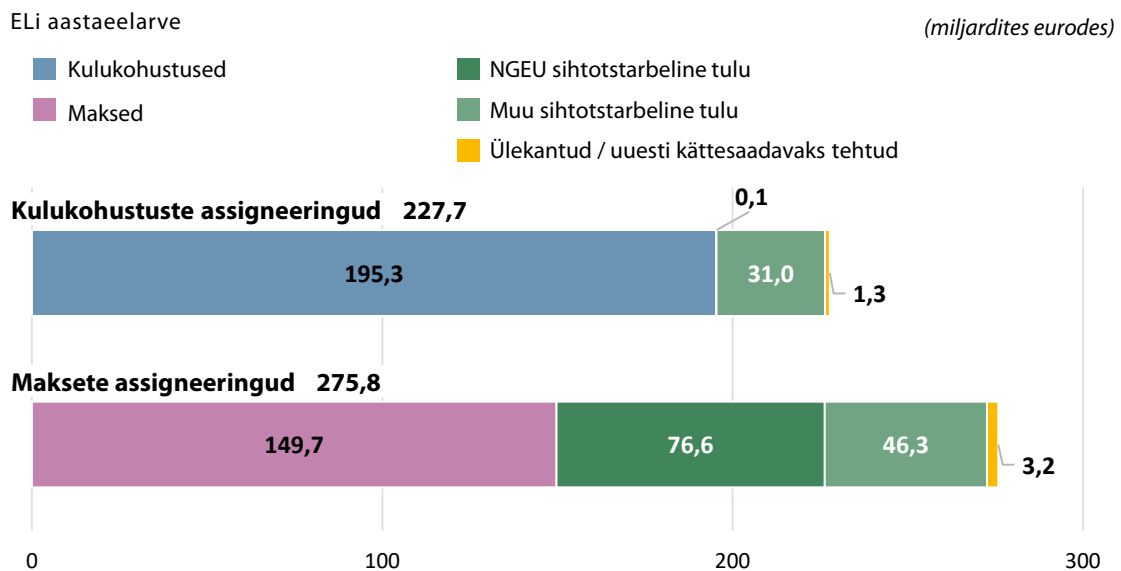

Eelarve haldamine ja finantsjuhtimine

NGEU tõttu ületasid maksed 2024. aastal kulukohustusi

2024 oli mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 neljas aasta. [Joonisel 6](#) on näidatud ELi eelarve kõik eraldised, sealhulgas NGEU toetused.

Joonis 6. Kasutatavad assigneeringud kokku, sealhulgas NGEU toetused (2024)

Allikas: kontrollikoda ELi 2024. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande ja komisjoni esitatud muu teabe põhjal.

Nagu viimastel aastatel, kasutati ka 2024. aastal kulukohustuste assigneeringud peaaegu täies mahus ära

MFRI 2024. aasta eelarves võeti kokku 193,1 miljardit eurot kulukohustusi, mis moodustas kasutada olevast summast 98,9%. Koos täiendavate kulukohustustega summas 19,7 miljardit eurot sihtotstarbelisest tulust ning 0,9 miljardi euro ulatuses ülekandmise ja uuesti kättesaadavaks tehtud summadega moodustasid kulukohustused 2024. aastal kokku 213,7 miljardit eurot. Kulukohustuste eelarve kasutamise määr oli 93,9% kõigist kulukohustuste assigneeringutest summas 227,7 miljardit eurot.

Makseid tehti algselt kavandatust suuremas summas ja alla MFRi ülemmäära

MFRi eelarvest tehti 2024. aastal makseid kokku 146,1 miljardi euro suuruses summas, mis moodustas 97,6% kasutada olnud maksete assigneeringutest summas 149,7 miljardit eurot. Koos sihtotstarbelisest tulust tehtud täiendavate maksetega summas 98,2 miljardit eurot (peamiselt NGEU ja REPowerEU) ning ülekantud assigneeringute ja uuesti kättesaadavaks tehtud summadega (2,7 miljardit eurot) oli maksete kogusumma 2024. aastal 247,0 miljardit eurot. Maksete eelarve kasutamise määr oli seega 89,6% kõigist maksete assigneeringutest summas 275,8 miljardit eurot.

Eelarve jagatud täitmise alla kuuluvate vahendite kasutamine:

2014.–2020. aasta MFRi vahendid on peaaegu ära kasutatud, samas kui 2021.–2027. aasta MFRi kasutusmäär on endiselt madal

2014.–2020. aasta Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahendite kasutusmäär jõudis 97%-ni, kusjuures 21 liikmesriiki ületasid 95%

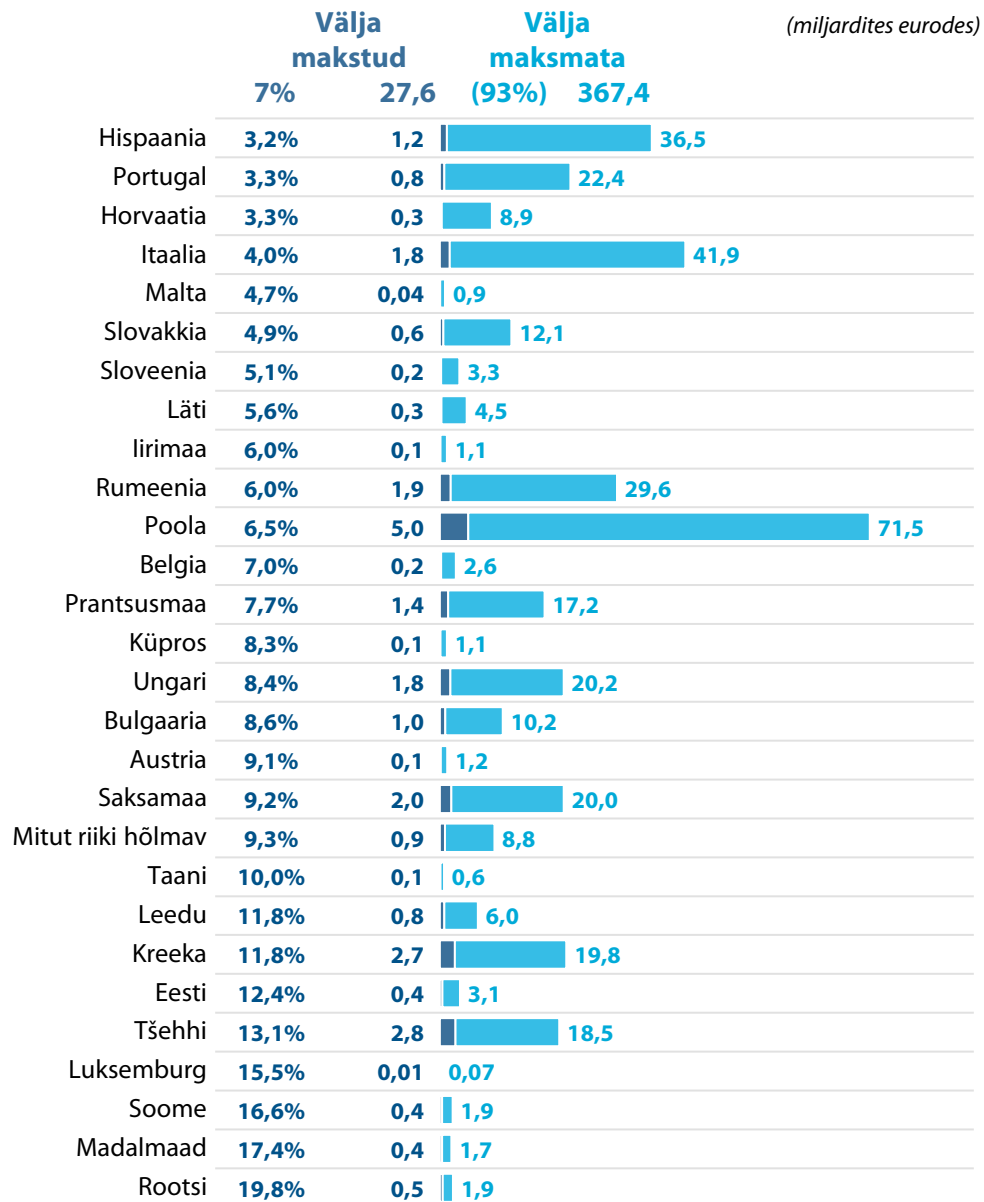
2024. aasta lõpu seisuga oli Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide maksete kogusumma 475,2 miljardit eurot ehk 97% kõigist olemasolevatest vahenditest (489,9 miljardit eurot). 2024. aastal tehti makseid summas 27,3 miljardit eurot. Tänu täiendavale edenemisele Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide maksete tegemisel 2024. aastal kasutasid 21 liikmesriiki 2024. aasta lõpuks ära rohkem kui 95% neile eraldatud Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahenditest.

Kasutusmäär püsis endiselt madal perioodi 2021–2027 eelarve jagatud täitmise vormis hallatavate fondide puhul, mida reguleeritakse ühissätete määrusega

2024. aastal moodustasid ühissätete määruse² kohaste eelarve jagatud täitmise vormis hallatavate fondide iga-aastased maksed 14,7 miljardit eurot (2023. aastal 6,3 miljardit eurot), millest 5,2 miljardit eurot olid eelmaksed (2023. aastal 4,1 miljardit eurot) ja 9,5 miljardit eurot vahemaksed (2023. aastal 2,2 miljardit eurot). 2024. aasta lõpuks oli maksete kogusumma 27,6 miljardit eurot, mis moodustas vaid 7% 2021.–2027. aasta MFRis ette nähtud summast (395 miljardit eurot). [Joonisel 7](#) on näidatud iga liikmesriigi kasutusmäär.

² Määrus (EL) 2021/1060.

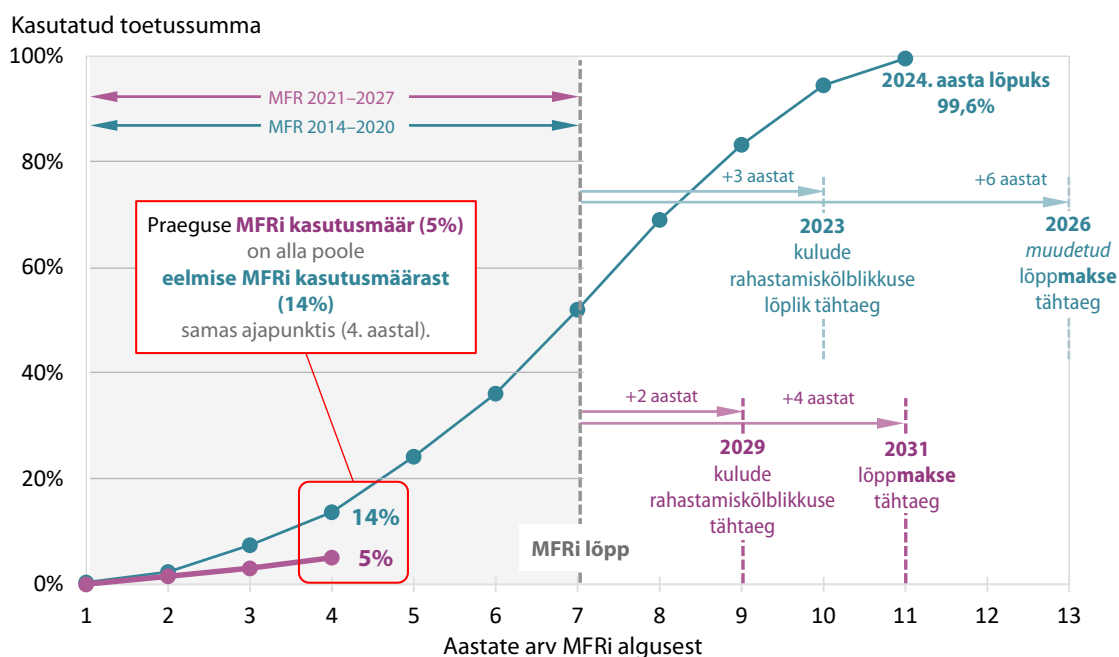
Joonis 7. Ühissätete määruse kohaste eelarve jagatud täitmise vormis hallatavate fondide 2021.–2027. aasta kasutusmäärad liikmesriikides 2024. aasta lõpu seisuga

Allikas: kontrollikoda [komisjoni](#) avatud andmeplatvormi põhjal (seisuga 6. jaanuar 2025).

Ühtekuuluvuspoliitika fondide (ERF, Ühtekuuluvusfond, ESF+) vahendite, mis moodustasid üle 90% ühissätete määruse 2021.–2027. aasta eelarve jagatud täitmise vormis hallatavatest fondidest, kasutusmäär oli endiselt madal. Kui võrrelda nende kasutamist (eelmaksed ja vahemaksed) eelmise programmitöö perioodiga (vt [joonis 8](#)), oli nende kolme fondi üldine kasutusmäär 2024. aasta lõpuks vaid 5%, samas kui eelmise MFRi samas ajapunktis (2017. aasta lõpus) oli see 14%. Kuna perioodi 2021–2027 MFRi aluseks olevate kulude³ rahastamiskõlblikkuse perioodi lõpp ja lõppmakse tegemise tähtaeg⁴ on üks aasta varem kui eelmisel programmitöö perioodil, suureneb surve ELi vahendite kasutamiseks veelgi.

Joonis 8. Ühtekuuluvusfondi rakendamine neljandal aastal: praeguse MFRi vahendite kasutamine on eelmise MFRiga võrreldes poole aeglasem

Märkus: hõlmab eel- ja vahemakseid.

Allikas: kontrollikoda [komisjoni avatud andmeplatvormi](#) põhjal (seisuga 6. jaanuar 2025).

³ Määruse (EL) 2021/1060 artikli 63 lõige 2.

⁴ Samas, artikli 102 lõige 5.

EAFRD maksete tegemine uue ÜPP raames kiirenes 2024. aastal

Alates 2023. aastast kehtivad EAFRD suhtes uued ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) määrused⁵. 2024. aasta lõpuks⁶ moodustasid EAFRD maksed 6,3 miljardit eurot (2023. aastal 0,7 miljardit eurot) ning kasutusmäär oli 9,5% (2023. aastal 1%).

Taaste- ja vastupidavusrahastu toetuste kasutamine oli 2024. aastal oodatust väiksem, NGEU lisatoetuste kasutamine aga kiirenes

Taaste- ja vastupidavusrahastu toetusmaksed moodustasid 2024. aastal kokku 55,9 miljardit eurot, millest 7,9 miljardit eurot rahastati REPowerEU-st ja 48,0 miljardit eurot NGEU toetustest. NGEU rahastatavate taaste- ja vastupidavusrahastu toetuste maksed moodustasid vaid poole sellest, mida komisjon oli 2023. aasta juunis eeldanud (96 miljardit eurot)⁷. 2024. aasta detsembris oli aga 15 liikmesriiki esitanud maksetaotlusi kogusummas 58,5 miljardit eurot⁸. 2024. aasta lõpuks oli võetud kulukohustustest (358,9 miljardit eurot) välja makstud 197,5 miljardit eurot ning taaste- ja vastupidavusrahastu allesjäänud toetuste kogusumma, mis tuleb välja maksta 2026. aasta lõpuks, oli 161,4 miljardit eurot. *Jooniselt 9* nähtub, et taaste- ja vastupidavusrahastu senises kasutamises liikmesriikides on märkimisväärsed erinevusi.

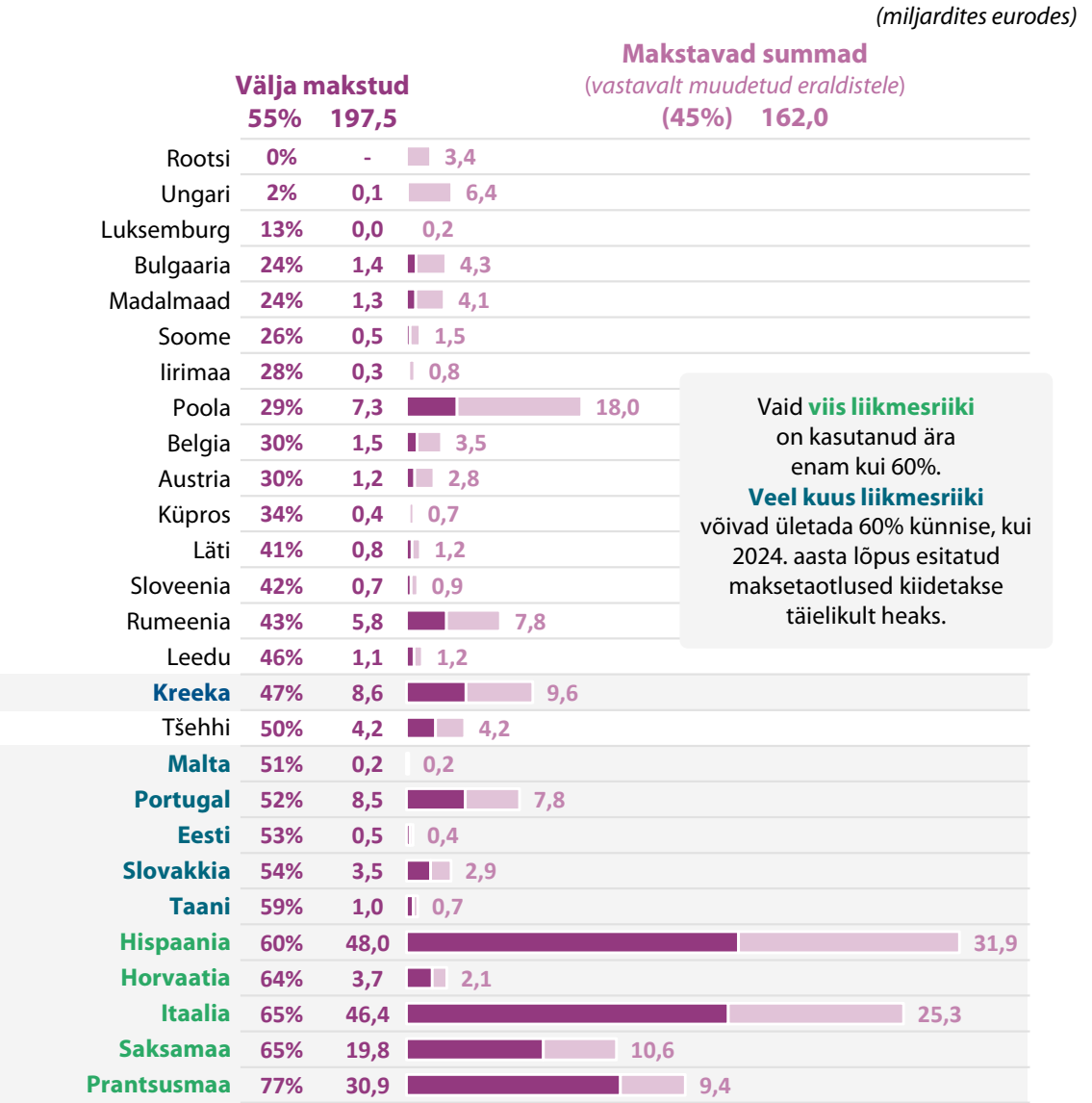
⁵ Määrus (EL) 2021/2115 ja määrus (EL) 2021/2116.

⁶ Komisjoni avatud andmeplatvormi põhjal (seisuga 31. märts 2025).

⁷ COM(2023) 390, tabel 3.

⁸ Komisjoni taaste ja vastupidavuse tulemustabeli [ajakava](#).

Joonis 9. Taaste- ja vastupidavusrahastust makstud toetused ja liikmesriikide muudetud kavade alusel veel maksmisele kuuluvad summad 2024. aasta lõpu seisuga

Märkus: ei sisalda halduskulusid.

Makstav summa põhineb muudetud eraldisel, mis sisaldab 0,6 miljardit eurot, mis seotakse kulukohustustega 2026. aasta lõpuks.

Rootsi esitas oma esimese maksetaotluse (1,6 miljardit eurot) 2024. aasta detsembris. Ungari on saanud ainult eelmakseid ja ei ole veel esitanud ühtegi maksetaotlust.

Allikas: kontrollikoda taaste- ja vastupidavusrahastu tulemustabeli ja muude komisjonilt saadud andmete põhjal.

NGEU täiendavate vahendite kulukohustused MFRi programmidele moodustasid kokku 82,9 miljardit eurot⁹. NGEU maksed olemasolevatele MFRi programmidele suurenesid 2024. aastal märkimisväärselt, 24,6 miljardi euroni (2023. aastal. 19,0 miljardit eurot). Selle tulemusena saab 2026. aasta lõpuni teha makseid kuni 16 miljardi euro ulatuses.

Täitmata kulukohustuste kogusumma hakkas 2024. aastal vähenema, kuid oodatust aeglasemalt

Täitmata kulukohustused on võetud, kuid veel välja maksmata kulukohustuste summa. 2024. aasta lõpuks oli täitmata kulukohustuste kogusumma, mis tuleb välja maksta järgnevatel aastatel (välja arvatud juhul, kui need vabastatakse) 507,4 miljardit eurot, millest 166,3 miljardit eurot moodustasid NGEU toetused. Kuigi täitmata kulukohustused olid väiksemad kui 2023. aastal, mil need olid enneolematult suured (543 miljardit eurot), oli nende kogusumma siiski 33,5 miljardit eurot suurem kui komisjoni 2024. aasta juuni prognoos (473,9 miljardit eurot)¹⁰.

Riskid ja väljakutsed

Kulukohustustest vabastamise ohu suurenemine ja vajadus kiirema rakendamise järele

Komisjoni 2024. aastal prognoosi kohaselt vabastatakse 2025.–2027. aastal kulukohustustest 8,8 miljardit eurot¹¹ (2023. aasta prognoos: aastatel 2024–2027 8,1 miljardit eurot¹²). Prognoositud vabastatud kulukohustuste suurenemine tulenes peamiselt praeguse MFRi ühtekuuluvusprogrammide ja EAFRDst. EAFRD kulukohustustest vabastamine toimub eeldatavalt siis, kui eelmise MFRi programmid 2026. aastal lõpetatakse; 2021.–2027. aasta MFRi ühtekuuluvusprogrammidega kaasneb aga märkimisväärne kulukohustustest vabastamise oht alates 2027. aastast.

Ühtekuuluvusfondi, ERFi ja ESF+ puhul prognoosib komisjon vabastatud kulukohustuste kogusummaks 2,7 miljardit eurot. Märgime siiski, et 1. aprillil 2025 esitas komisjon seoses ühtekuuluvuspoliitika fondide määrustega programmitöö perioodiks 2021–2027 kaks seadusandlikku ettepanekut¹³, mis võivad teatavatel tingimustel vähendada nende vahendite vabastamise ohtu.

Taaste- ja vastupidavusraha vahendite õigeaegse kasutuselevõttuga seotud riskid

2024. aasta lõpus oli taaste- ja vastupidavusraha toetuste väljamakseid liikmesriikidele tehtud kokku 197,5 miljardit eurot (55% olemasolevast kogusummast). Need maksed ei pruugi aga kajastada liikmesriikide saavutatud eesmärkide ja sihtide arvu või olulisust. Lisaks on saadud vahendite ja saavutatud eesmärkide vaheline seos liikmesriigiti erinev.

⁹ 2023. aasta aastaaruande punkt 2.26.

¹⁰ COM(2024) 276, tabel 4.

¹¹ COM(2024) 276, tabel 2.

¹² COM(2023) 390, tabel 2.

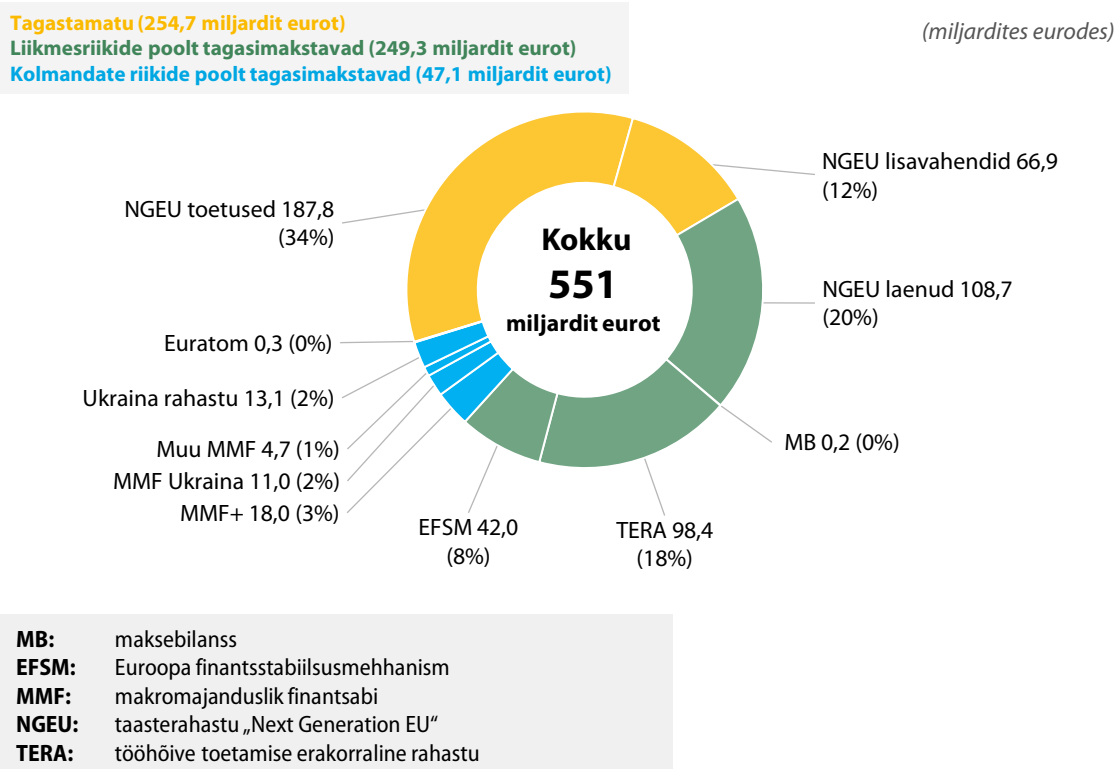
¹³ COM(2025)123 ja COM(2025)164

Järeldasime oma taaste- ja vastupidavusrahastut käsitlevas 2024. aasta eriaruandes¹⁴, et esineb riske, mis ohustavad meetmete õigeaegset rakendamist ja lõpuleviimist taaste- ja vastupidavusrahastu rakendusperioodi teises pooles. Lisaks kujutab eesmärkide ja sihtide kontsentreerumine selles etapis, eelkõige investeringute puhul, endast märkimisväärset ohtu vahendite täielikule ärakasutamisele, kuna tavaliselt nõuavad investeringud pikemat rakendamisaega.

Tulevastes MFRides tuleb võtta arvesse NGEU laenukohustustest tulenevat kasvavat koormust

ELi võla analüüsimisel uurisime peamiselt pikaajalistest võlakirjadest koosnevat finantsturgudel võetud laenu. See laen rahastab NGEUd ning annab finantsabi liikmesriikidele ja ELi mittekuuluvatele riikidele. *Joonisel 10* on esitatud ELi laenudega rahastatud ELi programmide jaotus.

Joonis 10. ELi laenujäägist rahastatavad programmid (2024. aasta lõpu seisuga)

Märkus: summad ei hõlma Brexitiga kohanemise reservist või HKSt rahastatavate taaste- ja vastupidavusrahastu toetuste osa.

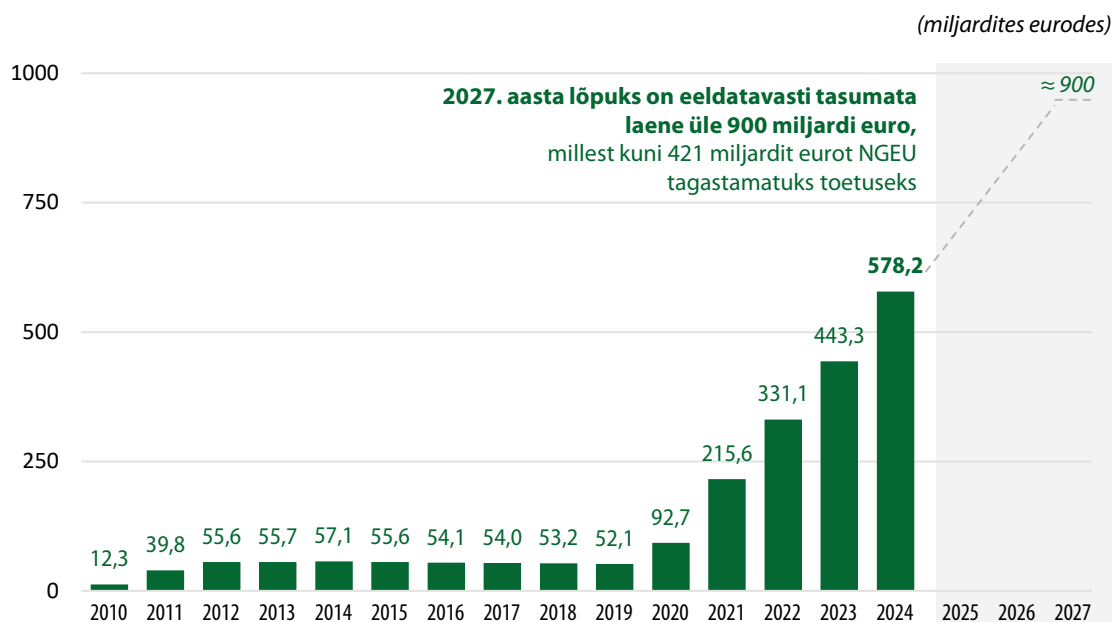
Allikas: kontrollikoda ELi 2024. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande põhjal.

¹⁴ Eriaruanne 13/2024.

ELi laenujääk suurenes 2024. aastal enam kui 30%

Viimase viie aasta jooksul on komisjon märkimisväärselt suurendanud võlakirjade emiteerimist, kuna ta on tuginenud kapitaliturgudele, et rahastada suuremaid programme, nagu TERA ja NGEU. 2027. aastaks võib ELi laenujääk ületada 900 miljardit eurot, mis on peaaegu kümme korda suurem kui NGEU-eelne 2020. aasta tase (vt [joonis 11](#)).

Joonis 11. Lunastamata ELi võlakirjad alates 2010. aastast

Märkus: ELi võlakirjade emiteerimine (koguvõla nominaalväärtus). ELi lühiajalisi võlakirju (23,1 mld eurot) ei võeta arvesse.

Allikas: kontrollikoda ELi 2024. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande ja komisjoni esitatud teabe põhjal.

NGEU laenude tagasimaksed lükatakse edasi tulevastesse MFRidesse

NGEU loodi selleks, et rahastada liikmesriike kuni 712 miljardi euro ulatuses, millest kuni 291 miljardit eurot eraldati taaste- ja vastupidavusrahastu laenudeks ja kuni 421 miljardit eurot NGEU tagastamatuks toetuseks. 2024. aasta lõpuks oli EL välja maksnud 363,5 miljardit eurot. EL võib veel enne 2026. aasta lõppu NGEU jaoks laenata kuni 348,5 miljardit eurot. Pärast seda tähtaega peab laenuvõtmine piirduma rangelt üksnes refinantseerimistehingutega¹⁵.

¹⁵ Otsuse (EL, Euratom) 2020/2053 põhjendus 18.

NGEU laenude tagasimaksmine võib alata juba enne 2027. aasta lõppu, kui sellel eelarvereval on NGEU rahastamiskulude katmiseks kasutamata assigneeringuid. Muul juhul peab tagasimaksmine algama 2028. aastal ning olema lõpule viidud hiljemalt 2058. aastaks¹⁶. Seetõttu lükatakse suurem osa tagasimaksetest edasi tulevastesse MFRidesse, sest tagasimaksegraafik peab olema stabiilne ja prognoositav ning NGEU laenude iga-aastaste tagasimaksete ülemmäär on 7,5% NGEU tagastamatu toetuse maksimumsummast¹⁷ (st 31,6 miljardit eurot aastas).

Praeguse MFRi eeldatavaid NGEU laenukasutuse kulusid korrigeeriti 2024. aastal allapoole, kuid need võivad siiski olla kaks korda suuremad kui esialgselt prognoositi

2020. aastal perioodi 2021–2027 MFRi jaoks kokku lepitud kogueraldis NGEU rahastamiskuludeks oli MFRi rubriigis 2b 14,9 miljardit eurot, et rahastada NGEU laenude intressi- ja kupongimakseid¹⁸. 2020. aasta prognoosid põhinesid eeldatavatel laenuintressidel, mis jäid vahemikku 0,55%-st 2021. aastal 1,15%-ni 2027. aastal¹⁹. Tegelikud intressimäärad tõusid aga märkimisväärselt²⁰, mis avaldas negatiivset mõju ELi rahastamise piirkulule. Rahastamiskulu saavutas 2023. aastal haripunkti: 3,63% (2021. aastal 0,15%). 2024. aasta esimesel poolel hakkasid see vähenema²¹.

Seega võivad intressikulud praeguses mitmeaastases finantsraamistikus ulatuda 29–30,4 miljardi euroni, mis on rohkem kui kaks korda suurem komisjoni esialgselt prognoosist (14,9 miljardit eurot)²². 2024. aastal hinnati Euroopa Parlamendi tellitud ülevaates²³, et NGEU tagastamatu toetuse intressimaksed võivad järgmises MFRis (2028–2034) ulatuda 70,9–73,8 miljardi euroni.

Nii NGEUga seotud kui ka muud ELi laenud peaksid praeguse MFRi lõpuni märkimisväärselt suurenema, kusjuures suurem osa tagasimaksetest lükatakse edasi tulevastesse MFRidesse. Tulevaste MFRide jätkusuutlikkuse tagamiseks tuleb arvesse võtta laenukohustuste kasvavat koormust, piisavate tagatiste olemasolu ja vajadust tagada piisavad vahendid ELi programmide rakendamiseks. NGEU tagastamatu toetuse laenu tagasimaksegraafik võib mõjutada tulevaste MFRide maksete koguassigneeringuid (ilma et see piiraks tulevaste mitmeaastaste finantsraamistike suurust).

¹⁶ Otsuse (EL, Euratom) 2020/2053 artikkel 5.

¹⁷ Samas.

¹⁸ Komisjoni kalkulatsioon eelarveaastaks 2024 (aastate 2025–2027 finantsplaneering, lk 9).

¹⁹ Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse ülevaade „Revision of the EU's long-term budget for 2021 to 2027“, lk 7.

²⁰ Euroopa Keskpanga veebisait: EKP baasintressimäärad.

²¹ COM(2025) 70.

²² Komisjoni kalkulatsioon eelarveaastaks 2024, (aastate 2025–2027 finantsplaneering, lk 9).

²³ Bruegel, „Management of debt liabilities in the EU budget under the post-2027 MFF“.

ELi eelarvest on Venemaa agressioonisõja ajal jätkatud Ukraina toetamist

Komisjoni andmetel olid EL ja selle liikmesriigid alates Venemaa agressioonisõja algusest eraldanud Ukrainale ja tema rahvale 2024. aasta lõpu seisuga enam kui 130 miljardit eurot toetust.

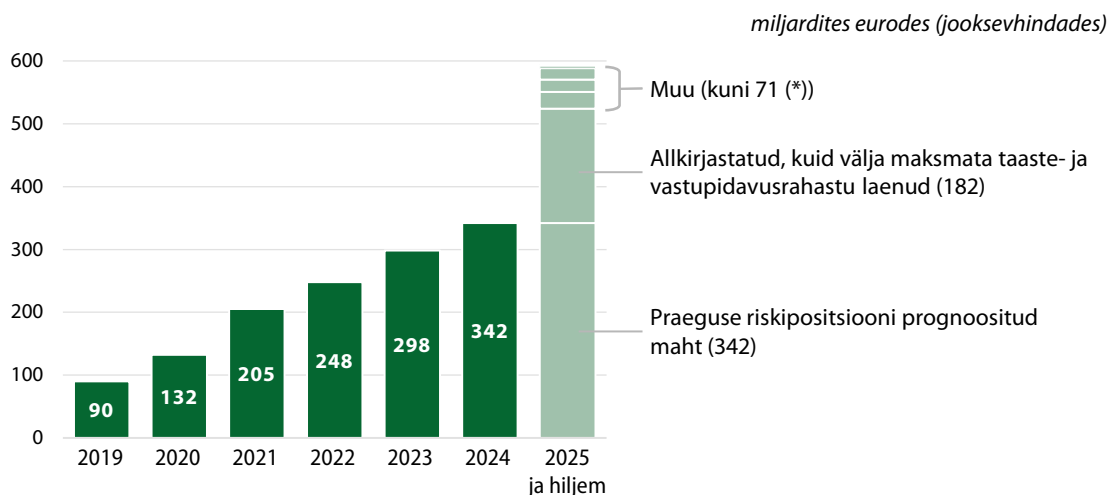
2024. aasta lõpus oli Ukrainale antud tagasimaksmata või veel välja maksmata laenude summa kuni 80,1 miljardit eurot, millest 42,1 miljardit eurot oli välja makstud.

ELi eelarve riskipositsioon suureneb jätkuvalt

2024. aasta lõpuks oli ELi eelarve riskipositsioon 342 miljardit eurot, mida oli 14,8% rohkem kui 2023. aasta lõpus (298 miljardit eurot).

ELi eelarve riskipositsioon peaks veelgi suurenema ja ulatuma 2027. aastaks 567 miljardi euron. Vt [joonis 12](#).

Joonis 12. ELi eelarve varasem ja prognoositav riskipositsioon

(*) Muud kuni 71:
 eelarvelised tagatised allkirjastatud, kuid veel välja maksmata toimingutele (kuni 27)
 Ukraina rahastu (kuni 19,9)
 Ukraina laenukoostöö mehhanism (kuni 18,1)
 Lääne-Balkani rahastamisvahend (kuni 4)
 Moldova rahastu (kuni 1,5)
 Makromajanduslik finantsabi Jordaaniale (kuni 0,5)

Märkus: 2025. ja hilisemate aastate puhul ei võeta arvesse aastatel 2025–2027 tähtaeguvate laenude tagasimaksmist.

Allikas: kontrollikoda ELi 2024. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande põhjal.

Meie soovitused

Esitame komisjonile järgmised soovitused:

- tagada, et NGEU laenude tagasimaksmisel võetakse arvesse ELi programmide rakendamise edenemist. Komisjon peaks välja töötama ja kasutusele võtma NGEU tagastamatu toetuse jaoks võetud laenude asjakohased tagasimaksegraafikud, et võtta arvesse olemasolevate ja tulevaste ELi programmide rakendamist.

*Soovite täiendavat teavet? Meie 2024. aasta aastaaruande 2. peatükk on täies mahus avaldatud meie **veebisaidil** (eca.europa.eu).*

ELi eelarvest rahastatud tegevuse tulemuslikkus

Mida me auditeerisime

Sel aastal käsitletakse meie tulemuslikkuse alases peatükis järgmisi teemasid:

- 1. osa. Meie 2024. aasta tulemuslikkust käsitlevate eriaruannete tulemused ja põhisõnumid ning sellega seotud teave komisjonilt ning eelarvepädevatelt ja seadusandlikelt institutsioonidelt (Euroopa Parlament ja nõukogu);
- 2. osa. Analüüs selle kohta, kuidas komisjon esitas oma 2023. aasta haldus- ja tulemusaruandes tulemuslikkusega seotud teabe mitmeaastase finantsraamistiku (MFR) rubriigi 1 „Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond“ kohta;
- 3. osa. ELi eelarve tulemuslikkust käsitlevas 2021. aasta aruandes esitatud soovitude täitmine.

Meie leiud

1. osa. Meie tulemusauditite tulemused: põhisõnumid

Meie eriaruannetes uuritakse, kui hästi on ELi eelarve täitmisel rakendatud usaldusväärse finantsjuhtimise²⁴ põhimõtteid. Need käsitlevad peamisi tulemuslikkuse ja nõuetele vastavuse eesmärgi. Avaldasime 2024. aastal 28 eriaruannet, milles käsitleti ELi ees seisvaid lahendamist vajavaid ülesandeid paljudes ELi kulu- ja tegevusvaldkondades.

Meie audititöö keskendus järgmistele meie 2021.–2025. aasta strateegias loetletud valdkondadele: ELi jõupingutused kriisijärgse taastumise kiirendamiseks; ELi majandusliku konkurentsivõime parandamine kõigi kodanike hüvanguks; ELi võime tulla toime teda ähvardavate julgeolekuohtudega, demokraatia ja õigusriigi Euroopa väärtuste austamine; kliimamuutused, keskkond ja loodusvarad; liidu eelarvepoliitika ja avaliku sektori rahandus.

Joonisel 13 antakse ülevaade kõigist 2024. aastal avaldatud eriaruannetest strateegiliste valdkondade kaupa.

²⁴ Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavate finantsreeglite artikkel 33; september 2024.

Joonis 13. Kontrollikoja 2024. aasta eriaruannetes käsitletud strateegilised valdkonnad

 ELi reageerimine kriisijärgsele taastumisele	▪ Eriaruanne 12/2024: ELi meetmed COVID-19 pandeemiale reageerimisel ▪ Eriaruanne 13/2024: taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite kasutamine ▪ Eriaruanne 25/2024: tervishoiuvaldkonna digiüleminek
 Konkurentsivõime	▪ Eriaruanne 04/2024: ELi liiklusohutuse eesmärkide saavutamine ▪ Eriaruanne 08/2024: ELi ambitsioonid tehisintellekti valdkonnas ▪ Eriaruanne 10/2024: kutsekvalifikatsioonide tunnustamine ELis ▪ Eriaruanne 11/2024: taastuvallikatest toodetud vesinikku käsitlev ELi tööstuspoliitika ▪ Eriaruanne 21/2024: riigiabi kriisi ajal ▪ Eriaruanne 23/2024: toidu märgistamine Euroopa Liidus
 Julgeolek ja euroopalikud väärtused	▪ Eriaruanne 02/2024: Euroopa välisteenistuse koordineeriv roll ▪ Eriaruanne 03/2024: õigusriigi põhimõtete järgimine ELis ▪ Eriaruanne 05/2024: ELi läbipaistvusregister ▪ Eriaruanne 06/2024: Türgi pagulasrahastu ▪ Eriaruanne 17/2024: ELi usaldusfond Aafrika jaoks ▪ Eriaruanne 18/2024: ELi rahaline toetus partnerriikide tervishoiusüsteemidele ▪ Eriaruanne 26/2024: kolmandate riikide kodanike integreerimine ELis ▪ Eriaruanne 28/2024: ELi õigusaktide täitmise tagamine
 Kliimamuutused, keskkond ja loodusvarad	▪ Eriaruanne 01/2024: sõiduautode CO₂ heite vähendamine ▪ Eriaruanne 09/2024: Euroopa Liidu gaasivarustuskindlus ▪ Eriaruanne 14/2024: rohepööre ▪ Eriaruanne 15/2024: kliimamuutustega kohanemine ELis ▪ Eriaruanne 19/2024: mahepõllumajandus ELis ▪ Eriaruanne 20/2024: ühise põllumajanduspoliitika kavad
 Eelarvepoliitika ja riigi rahandus	▪ Eriaruanne 07/2024: õigusnormide vastaselt tehtud kulutuste tagasinõudmine Euroopa Komisjoni poolt ▪ Eriaruanne 16/2024: ringlusse võtmata plastpakendijäätmetel põhinevad ELi tulud ▪ Eriaruanne 22/2024: topeltrahastamine ELi eelarvest ▪ Eriaruanne 24/2024: ELi avalik teenistus ▪ Eriaruanne 27/2024: võitlus kahjulike maksukordade ja äriühingute maksustamise vältimise vastu

Allikas: kontrollikoda.

2. osa. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 1 („Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond“) programmide tulemuslikkus

Tegime järgmised tähelepanekud.

- Komisjoni tulemusaruandluse raamistik oli stabiilne ja komisjoni 2023. aasta haldus- ja tulemusaruandes mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 1 tulemuslikkuse kohta esitatud teave vastas antud suunistele. Leidsime esitatud andmetes väiksemaid vastuolusid.
- Mõlema perioodi puhul põhinesid programmide tulemusaruannetes esitatud tulemusnäitajad SMART-põhimõttel (st olid konkreetsed, mõõdetavad, saavutatavad, asjakohased ja tähtjalised). Näitajaid täiustati aastateks 2021–2027, et kajastada paremini programmide tulemuslikkust sisenditest kuni mõjuni. Euroopa Ühendamise Rahastu ei hõlma siiski endiselt tulemus- ega mõjunäitajaid. Mõnel juhul oli näitajaid raske tõlgendada.
- Tulemusnäitajate aluseks olevate andmete jälgitavuses esines lünki, eelkõige programmi „Horisont 2020“ puhul. See vähendab oluliselt nende usaldusväärsust. Kuigi komisjon parandas programmi „Euroopa horisont“ puhul selliste andmete kontrollimise meetodeid, leidsime alusandmetes siiski ebakõlasid.
- Liidu kosmoseprogrammi kohta esitatud tulemusnäitajad ei kajastanud täielikult programmi kasutajate seisukohti. Lisaks oleme komisjonile juba varem soovitanud kasutada asjakohaseid tulemusnäitajaid.
- Komisjon annab programmide tulemusaruannetes aru peamiste tulemusnäitajate saavutamisel tehtud edusammudest. Valimisse sattunud tulemusaruannetes sisalduvate näitajatega seoses tehtud edusammude puhul ei nõustunud me neist 19%-ga. Enamikul juhtudel leidsime, et tulemuste saavutamisel tehtud edusammud ei olnud nii suured, kui komisjon arvas. 50%-l programmi „InvestEU“ tulemusaruandes esitatud näitajatest puudus sihtväärtus ning see piirab võimalust hinnata programmi eesmärkide saavutamisel tehtud edusamme.
- Nii programmi „Horisont 2020“ kui ka Euroopa ühendamise rahastu 2014–2020 puhul näitavad vaid vähem kui pooled tulemusnäitajad, et tulemused on saavutatud või et nende saavutamine edeneb kavakohaselt.
- 2021.–2027. aasta programmide ja näitajate puhul, mille kohta on andmed kättesaadavad, on programmi „Euroopa horisont“, Euroopa ühendamise rahastu ja liidu kosmoseprogrammi raames toimunud edenemine olnud kas kavakohane või mõõdukas. Programmi „InvestEU“ puhul ei olnud enamikul näitajatel sihtväärtusi, seega ei saa neid kasutada edusammude hindamiseks.

Meie soovitused

Soovitame komisjonil:

- parandada veelgi peamiste tulemusnäitajate aruandluse alusandmete jälgitavust;
- parandada näitajate seiret;
- parandada peamiste tulemusnäitajate hindamist.

3. osa. ELi eelarve tulemuslikkust käsitlevas kontrollikoja aruandes 2021. aasta lõpu seisuga esitatud soovitude täitmise kontroll

Selles osas antakse teavet meie aruandes ELi 2021. aasta eelarve tulemuslikkuse kohta esitatud soovitude täitmise kontrolli kohta.

Kuuest allsoovitusest kaks tuli täita 2024. aastal. Meie hinnangul oli komisjon ühe allsoovituse täielikult täitnud ja teise suuremas osas täitnud. Ülejäänud nelja allsoovituse täitmise tähtajad olid seotud 2027. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku ettevalmistamisega, mis oli meie auditi ajal veel pooleli. Neist kolme puhul suutsime hinnata täitmisel tehtud edusamme ja leidsime, et need on suuremas osas juba täidetud.

Komisjon leiab, et uus raamatupidamissüsteem SUMMA pakub paremaid tehnilisi võimalusi horisontaalsete prioriteetidega seotud kulutuste jälgimiseks. Pidades silmas järgmist mitmeaastast finantsraamistikku ja enne selliste kulutuste jälgimise laiemat kasutuselevõttu on komisjonil kavas hinnata uute IT-arenduste asjakohasust, maksumust ja neist saadavat tulu. Praegu ja kooskõlas asjaomaste programmide aluseks olevate õiguslike nõuetega jälgitakse ja antakse raamatupidamissüsteemis automaatselt aru ainult kliimakulutustest. Muude horisontaalsete prioriteetide puhul, nagu elurikkus, digiüleminek ja sooline võrdõiguslikkus, sisestab komisjon andmeid käsitsi ning see on aeganõudev ja veealdis protsess.

*Soovite täiendavat teavet? Meie 2024. aasta aastaaruande 3. peatükk on täies mahus avaldatud meie **veebisaidil** (eca.europa.eu).*

Tulud

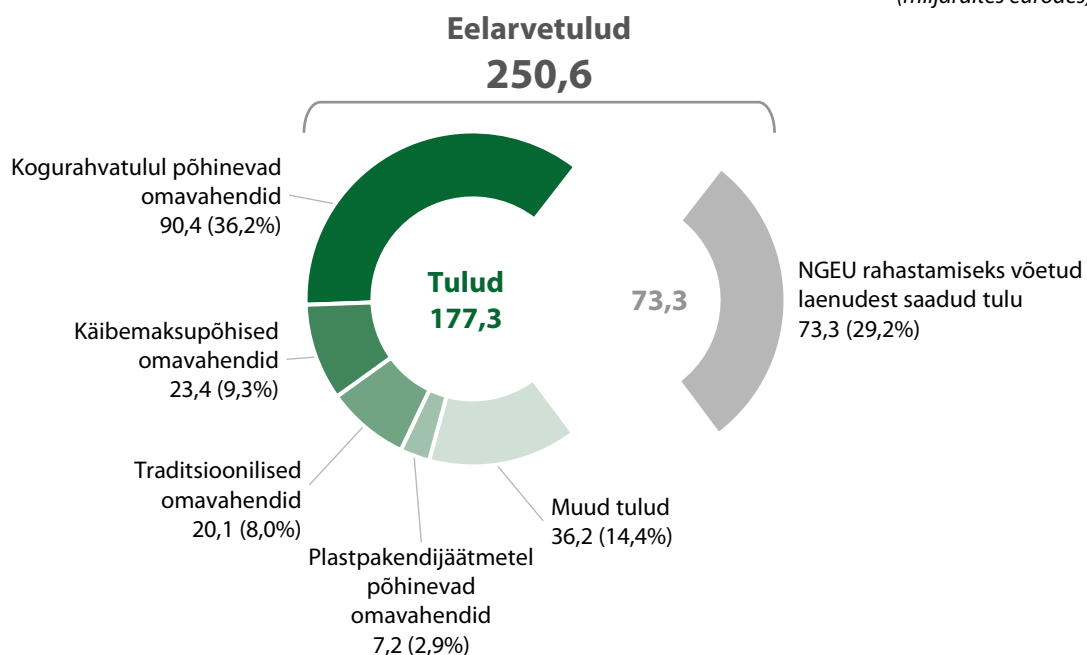
Kokku: 250,6 mld eurot

Mida me auditeerisime

Meie audit hõlmas ELi eelarve tulude osa, millega rahastatakse ELi kulutusi. Kontrollisime omavahendite haldamiseks kasutatavaid peamisi süsteeme ja tulutehingutest moodustatud valimit.

Joonis 14. Tulud – 2024. aasta jaotus*

(miljardites eurodes)

* Kokku 250,6 miljardit eurot kajastab ELi tulusid 2024. aasta eelarve täitmise aruannetes, mis põhinevad kassapõhise arvestuse muudetud eeskirjadel. 2024. aasta tulemiaruanDES esitatud 175,8 miljardi euro arvutamisel kasutati tekkepõhist arvestust. Kooskõlas määrusega 2020/2094 kajastatakse NGEU rahastamiseks võetud laenudest saadud tulud eelarve täitmise aruannetes, kuid vastavalt raamatupidamiseeskirjadele ei kajastata neid tuluna tulemiaruanDES.

Allikas: kontrollikoda Euroopa Liidu 2024. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande andmete põhjal.

Liikmesriikide makstavad kogurahvatulul põhinevad omavahendid moodustasid 2024. aastal 36% ELi tuludest ning **käibemaksupõhised omavahendid** moodustasid 9%. Need osamaksed arvutatakse liikmesriikide esitatud makromajandusliku statistika ja prognooside alusel. Lisaks moodustavad **traditsioonilised omavahendid** (impordi tollimaksud, mida koguvad ELi nimel liikmesriigid) veel 8% ELi tuludest.

Ringlusse võtmata plastpakendijäätmetel põhinevad omavahendid moodustavad 3% ELi tuludest. Nende arvutamiseks kasutatakse igas liikmesriigis tekkinud ringlusse võtmata plastpakendijäätmete massi põhjal arvutatavat ühtset määra.

29% ELi tuludest moodustab raha, mis on laenatud liikmesriikidele NGEU raames tagastamatu rahalise toetuse andmiseks. Muud olulised tuluallikad (11% ELi tuludest) on ELi sõlmitud lepingutest ja programmidest tulenevad sissemaksed ja tagasimaksed. Need hõlmavad näiteks liikmesriikidelt ühtekuuluvuse, vastupanuvõime ja väärtuste, ühtse turu ning innovatsiooni- ja digitaalvaldkonnas saadud tagasimakseid, ning ELi mittekuuluvate riikide poolt ELi programmides ja tegevustes osalemiseks makstud tasusid.

Meie leiud

Tehingute korrektsus

Auditeeritud summa	Olulisel määral vigadest mõjutatud?
250,6 miljardit eurot	Ei – tulud ei sisaldanud 2024. aastal olulisel määral vigu

Sisekontrollisüsteemide elementide kontrollimine

Kokkuvõttes osutab auditi tõendusmaterjal sellele, et tulud ei olnud olulisel määral vigadest mõjutatud. Tuludega seotud süsteemid, mida me kontrollisime, olid üldjoontes mõjusad. Mõned kogurahvatulu- ja käibemaksureservatsioonide haldamise kontrollisüsteemide elemendid olid aga vaid osaliselt mõjusad. Lisaks olid osaliselt mõjusad nii kogurahvatulu reservatsioonide kohta teabe esitamine, plastpakendijäätmete põhiseid omavahendeid käsitlevate andmete esitamine kui ka meie poolt kolmes liikmesriigis hinnatud peamiste traditsiooniliste omavahendite sisekontrollimehhanismide mõned elemendid.

Täheldasime, et kehtivate käibemaksureservatsioonide ja traditsiooniliste omavahendite avatud punktide arv on märkimisväärselt vähenenud. Mõned neist on aga juba kauem kui viis aastat lahendamata.

Kuigi komisjon viis kogurahvatulul põhinevate omavahendite kontrollitsükli 2020–2024 kavakohaselt lõpule, leidsime, et mõned liikmesriigid ei esita õigeaegselt vajalikku teavet täitmata reservatsioonide kohta.

Täheldasime, et mõne liikmesriigi esitatavad plastiandmeid on koostatud ainult ühe meetodi alusel. Paljud kahte meetodit kasutavad liikmesriigid ei tasakaalusta saadud tulemusi. See ei ole ELi nõuetega kooskõlas. Komisjon kontrollib praegu andmeid ning eelkõige kahte koostamise meetodit puudutavaid reservatsioone.

Leidsime puudusi traditsiooniliste omavahendite haldamises ja nende alases arvestuses kolmes külastatud liikmesriigis. Ka komisjon avastab paljudes liikmesriikides endiselt sarnaseid puudusi ja annab neist teada.

Muud küsimused

Leidsime ka, et tollireformi kiire rakendamine on ohus ning et komisjoni esimene käibemaksupõhiste omavahendite reformi hindamisaruandes ei hinnatud selle mõju liikmesriikide osamaksete suurusele. Need puudused ei mõjuta meie auditiarvamust tulude korrektsuse kohta, sest need ei puuduta otseselt raamatupidamise aastaaruande aluseks olevaid tehinguid.

Meie poolt varem tuvastatud puudused püsivad nii kaua, kui reform on vastu võetud ja ellu viidud. Täheleddasime, et vaatamata projekti suurusele ja keerukusele ei olnud komisjon välja töötanud kava reformi elluviimise ettevalmistamiseks.

Meie soovitused

Komisjon peaks tõhustama oma tegevust, et tagada tollireformi kiire rakendamine peale selle vastu võtmist. Selleks tuleks välja töötada kava, mis sisaldaks edusammude jälgimiseks vajalikku üksikasjalikku ajakava ja ülesannete jaotust, et jälgida edenemist:

- ELi Tolliameti loomisel ja esialgses toimimises seni, kuni amet on saavutanud oma eelarve täitmiseks vajaliku tegevussuutlikkuse;
- ELi tolliandmekeskuse arendamisel, kasutamisel ja korrashoius.

Soovite täiendavat teavet? Meie 2024. aasta aastaaruande 4. peatükk on täies mahus avaldatud meie **veebisaidil** (eca.europa.eu).

Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond

Kokku: 25,9 mld eurot (13,5% ELi eelarve kulutustest)

Mida me auditeerisime

MFRi rubriigist 1 („Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond“) rahastatavad programmid on mitmekesised ja nende eesmärk on toetada projekte, mis aitavad muu hulgas kaasa teadusuuringute ja innovatsiooni, Euroopa transpordi-, energeetika- ja digisektori taristu, kommunikatsiooni, digiülemineku, ühtse turu ja kosmosepoliitika arendamisele.

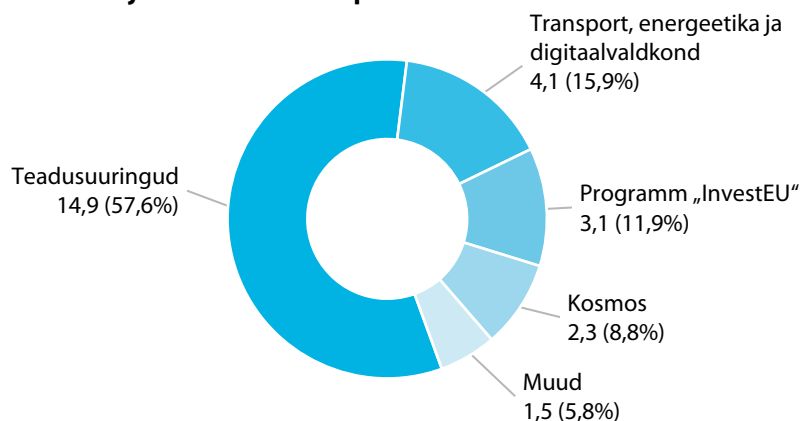
Teadusuuringute ja innovatsiooni peamised programmid on perioodil 2021–2027 „Euroopa horisont“ ja perioodil 2014–2020 selle eelkäija „Horisont 2020“. Neist viimane moodustas 2024. aastal ligikaudu kaks kolmandikku meie auditeeritud teadusuuringute valdkonna tehingutest.

MFRi rubriigist 1 rahastatakse ka taristuprojekte: näiteks Euroopa ühendamise rahastut, programmi „InvestEU“ ning kosmoseprogramme (nagu ELi ülemaailmne satelliitnavigatsioonisüsteem Galileo, Euroopa Geostatsionaarne Navigatsioonilisüsteem EGNOS ja Maa seire Euroopa programm Copernicus).

Joonis 15. Maksed

(miljardites eurodes)

2024. aasta maksete jaotus fondide kaupa

Allikas: kontrollikoda Euroopa Liidu 2024. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande andmete põhjal.

Selles valdkonnas auditeeriti 2024. aastal 19 miljardi euro suuruses summas kulutusi. Suuremat osa loetletud programmide kulutustest haldab komisjon otse (sealhulgas rakendusametite kaudu). MFRi rubriigi 1 eelarve ülejäänud osi täidavad ühissettevõtted ja detsentraliseeritud asutused. Suurem osa programmi „Euroopa Horisont“ ja Euroopa ühendamise rahastu kulutustest eraldatakse sihttoetustena projektides osalevatele avaliku või erasektori toetusesaajatele. Peale toetuslepingu allkirjastamist teeb komisjon toetusesaajatele alguses eelmakseid. Tegelike kulude hüvitamiseks mõeldud sihttoetuste puhul (teadusuuringute valdkonnas kõige levinum rahastamisviis) deklareerivad toetusesaajad oma tegelikud kulud, mis neile siis hüvitatakse. Kindlasummaliste toetuste kasutamisel tehakse toetusesaajatele eelnevalt kindlaks määratud kindlasummaline makse iga lõpetatud tööpaketi eest, olenemata tegelikust maksumusest, st rahaline toetus makstakse välja pärast tööpakettide lõpuleviimist.

Kosmoseprogramme haldavad üldiselt kaudse eelarve täitmise kujul spetsiaalsed rakendusasutused (nt Euroopa Kosmoseagentuur ja Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Amet). Neile hüvitatakse programmide rakendamise tegelikud kulud. Programmi „InvestEU“ rahastamisvahendeid (st laenud, tagatised ja omakapitaliinvesteeringud) rakendavad peamiselt Euroopa Investeeringuspank või Euroopa Investeeringufond, kes omakorda kasutavad finantsvahendajaid.

Meie leiud

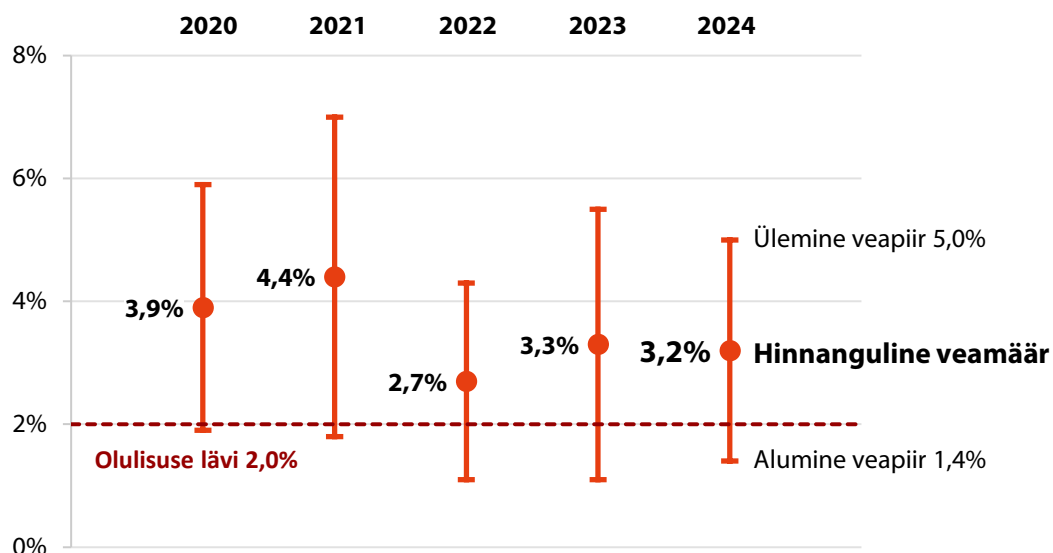
Tehingute korrektsus

Auditeeritud summa	Olulisel määral vigadest mõjutatud?	Hinnanguline kõige tõenäolisem veamäär
19 mld €	Jah	3,2% (2023. aastal 3,3%)

Kokkuvõttes on meie hinnangul rubriigi „Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond“ veamäär oluline. 2024. aastal sisaldasid vigu 32 meie poolt kontrollitud 127-st tehingust (25%). Nende tulemuste ning ELi asutuste, ühisettevõtete ja Euroopa Tehnoloogiainstituudi tehtud tehingutes avastatud täiendavate vigade põhjal on veamäär meie hinnangul 3,2% (vt [joonis 16](#)).

Joonis 16. Kvantifitseeritavate vigade hinnanguline mõju

Hinnanguline veamäär

Allikas: kontrollikoda.

Teadusuuringud on jätkuvalt suure riskiga kulutused. Leidsime meie esindusliku valimi raames auditeeritud 99-s teadusprogrammide tehingus 26 kvantifitseeritavat viga (vigu sisaldas 26% tehingutest). Suur osa neist puudutas personalikulusid. Me ei täheldanud märkimisväärsed erinevusi programmide „Horisont 2020“ ja „Euroopa horisont“ kulutuste korrektsuses, hoolimata viimase raames toetusesaajatele kulude deklareerimisel tehtud lihtsustustest. Muudes programmides ja tegevustes avastasime valimisse kuulunud 28 tehingust kvantifitseeritavaid viga kahes (mõlemad olid Euroopa ühendamise rahastu projektid).

Lihtsustamine kindlasummalise rahastamise abil

Programmi „Euroopa horisont“ raames võib komisjon anda teadusprojektidele rahalist toetust ka kindlasummalise toetusena, kui see võimalus on tööprogrammides või konkursikutsetes välja toodud. Kindlasummaline rahastamine on finantsmääruse artiklis 125 sätestatud lihtsustatud kuluvõimalus, mille kohaselt tuleb toetusesaaja ja tööpaketi iga kulukategooria kohta eelnevalt esitada üksikasjalikud kuluprognosid. Enne toetuslepingu allkirjastamist hindavad komisjoni palgatud lepingulised eksperdid kuluprognose ja nende alusel kavandatud meetmeid, tagamaks, et need on mõistlikud ja mitte ülemäärased. Seejärel maksab komisjon toetussumma välja (tingimusel, et ekspertide hinnangul on tööpaketid nõuetekohaselt rakendatud).

Komisjon soovib 2027. aastaks anda kuni 50% programmile „Euroopa horisont“ eraldatud rahalisest toetusest ühekordsete kindlasummaliste maksetena. Seni on seda liiki rahastamist kasutatud vähe ning see moodustas vaid ligikaudu 15% kõigist 2024. aastal allkirjastatud sihttoetustest. Seetõttu auditeerisime sel aastal ainult ühte kindlasummalise maksena tehtud tehingut ja esitasime ühe mittekvantifitseeritava leiu (seadmete hinnanguline maksumus eelarveprojekti). Eeldame, et kindlasummaline rahastamine hakkab lähiaastatel meie valimis järk-järgult rohkem kajastuma.

Teadusprogrammide raames kolmandatele isikutele antava rahalise toetuse komisjonipoolse haldamise kontrollimine

Teadusprogrammide raames antakse kolmandatele isikutele rahalist toetust üldiselt selleks, et toetada väiksemaid projekte ja üksusi. Komisjon sõlmib koos rakendusametitega toetuslepingud ühe või mitme toetusesaajaga, kes tegutsevad rakendusasutustena ja annavad toetusi kolmandatele isikutele. Seda liiki rahastamist kasutades võib kolmandatele isikutele anda maksimaalselt 60 000 eurot. Kontrollisime 11 tehingut, mis olid olnud meie mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 1 valimises aastatel 2023 ja 2024.

Meie auditid näitasid, et 11 juhtumist üheksal ei peetud kinni 60 000 euro suurusest ülempiirist, ilma et tööprogrammis või konkursikutses oleks erandi tegemist nõuetekohaselt põhjendatud. See ei vasta õiguslikele nõuetele. Ainult kolmel juhul 11-st sisaldasid toetusesaajate ja kolmandate isikute vahel sõlmitud lepingud kõiki ELi toetuslepingutes nõutavaid kohustusi. Kahel muul juhul sisaldasid need mõnda neist, kuid ülejäänud kuuel juhul olid kõik need kohustused lepingutingimustest välja jäetud.

Lisaks leidsime, et toetusesaajad, kellele komisjon on usaldanud kolmandatele isikutele antava rahalise toetuse haldamise, ei pea tõendama oma kontrollide tõhusust, mis peaksid tagama ELi kulutuste korrektsuse. Leiame, et see kujutab endast konkreetset riski usaldusväärsele finantsjuhtimisele ja ELi finantshuvide kaitsele.

Aasta tegevusaruanded ja muu juhtimiskord

Vaatasime läbi komisjoni 2024. aasta haldus- ja tulemusaruandes esitatud teabe, mis puudutas mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 1 hinnangulist maksete veariski (1,6%). Nagu ka enamikul varasematel aastatel jääb see meie hinnangulise veavahemiku alumisse ossa ning allapoole olulisuse läve.

Kuna programmide „Euroopa horisont“ ja „Digitaalne Euroopa“ järelaudititega alustati 2024. aasta teisel poolel, ei ole nende programmide puhul avastatud veamäär veel teada. DG CNECT ja ERCEA lähtusid seetõttu hinnangulise veamäära hindamisel oma eesmärgist, mille kohaselt ei tohi nende programmide allesjäänud veamäär olla kõrgem kui 2%. Leiame samuti, et nende iga-aastased tegevusaruanded andsid õiglase hinnangu mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 1 kulutuste aluseks olevate tehingute korrektsusele.

Meie soovitused

Soovitame komisjonil:

- vaadata üle kindlasummaliste toetuste andmine, et aidata nii parandada nende kasutamist tulevikus;
- parandada kolmandatele isikutele antava rahalise toetuse haldamist.

Soovite täiendavat teavet? Meie 2024. aasta aastaaruande 5. peatükk on täies mahus avaldatud meie **veebisaidil** (eca.europa.eu).

Ühtekuuluvus, vastupanuvõime ja väärtused

Kokku: 61,4 mld eurot (32,1% ELi eelarve kulutustest)

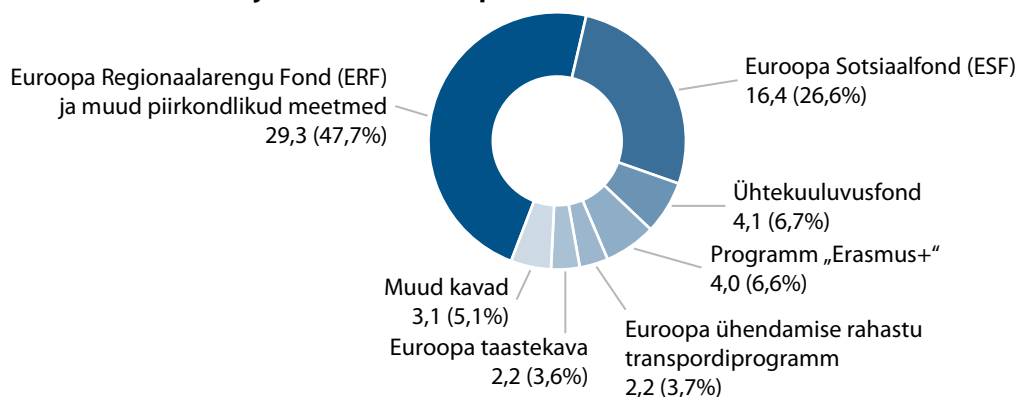
Mida me auditeerisime

Selle rubriigi kulutustes keskendutakse arenguerinevuste vähendamisele ELi liikmesriikide ja piirkondade vahel (alamrubriik 2a) ning meetmetele, millega toetatakse ja kaitstakse ELi väärtusi, suurendades ELi võimet praeguste ja tulevaste probleemidega toime tulla (alamrubriik 2b). *Joonisel 17* antakse ülevaade rubriigi 2024. aasta peamistest tegevustest ja kulutustest.

Joonis 17. Maksed

(miljardites eurodes)

2024. aasta maksete jaotus fondide kaupa

Allikas: kontrollikoda Euroopa Liidu 2024. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande andmete põhjal.

Mitmeaastase finantsraamistiku selle rubriigi auditi andmekogum koosnes kulutustest, mis sisalduvad raamatupidamise aastaaruannetes, mille komisjon 2024.aastal heaks kiitis. Testime tehinguid, mille suhtes liikmesriigid on õigusaktide kohaselt juba eeldatavalt rakendanud kõiki asjaomaseid meetmeid, et parandada vead, mille nad ise on avastanud.

Ühtekuuluvuspoliitika fonde, Euroopa Regionaalarengu Fondi / Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Sotsiaalfondi rakendatakse eelarve jagatud täitmise raames. MFRi rubriik 2 hõlmab ELi eraldatud rahastamist programmide või meetmete kaudu, mille eelarvet täidavad kas komisjoni peadirektoraadid (sh ELi rakendusametid) otse või kaudselt partnerorganisatsioonide või muude asutuste (nt Erasmus+ riiklikud bürood) toel²⁵.

²⁵ DG COMM, DG DIGIT, DG EMPL, DG REGIO, Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet (EACEA), Euroopa Tervishoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusamet (HaDEA) ning Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusamet (CINEA) seoses meie 2024. aasta andmekogumis sisalduvate kuludega.

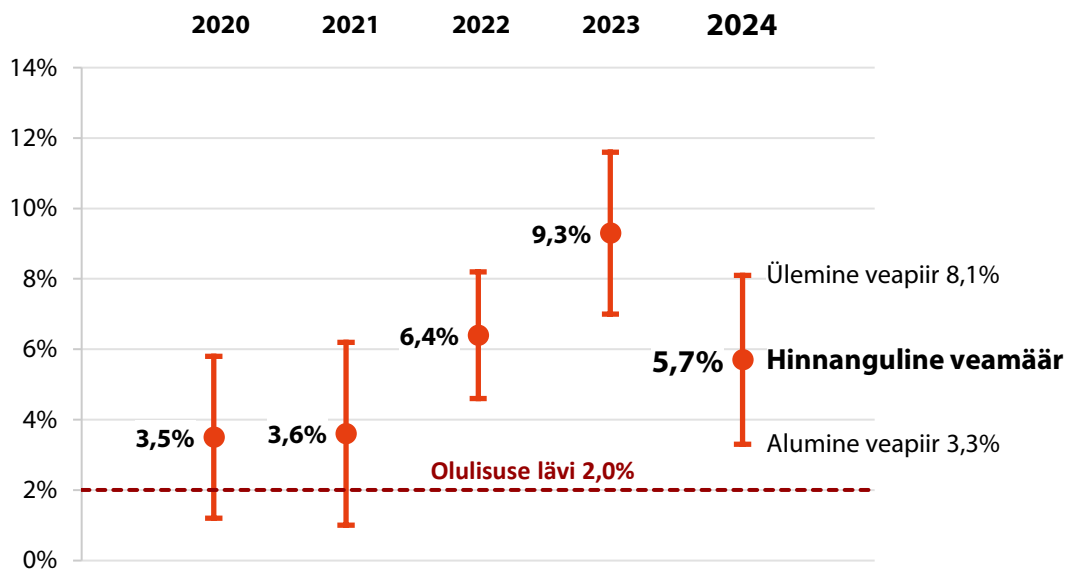
Meie leiud

Auditeeritud summa	Olulisel määral vigadest mõjutatud?	Hinnanguline kõige tõenäolisem veamäär
55,2 mld €	Jah	5,7% (2023. aastal 9,3%)

Meie hinnangul ületab MFRi rubriigi 2 veamäär 2024. aastal taas 2% suuruse olulisuse läve ja on 5,7%. See määr põhineb meie 223 tehingu auditil, milles leidsime ja kvantifitseerisime 44 viga (2023. aastal 238 tehingust koosnenud valimis 49 viga), mida auditeerimisasutused ei olnud avastanud või mida nad ei olnud avastamise korral piisavalt parandanud. Meie hinnang sisaldab ka leide, mille esitasid auditeerimisasutused, kes teatasid samades tehingutes 47 veast (2023. aastal 52 veast). Võtsime oma hinnangulise veamäära arvutamisel arvesse rakenduskavu haldavate asutuste rakendatud korrektsioone (kogusummas 248,5 miljonit eurot).

Joonis 18. Kvantifitseeritavate vigade hinnanguline mõju

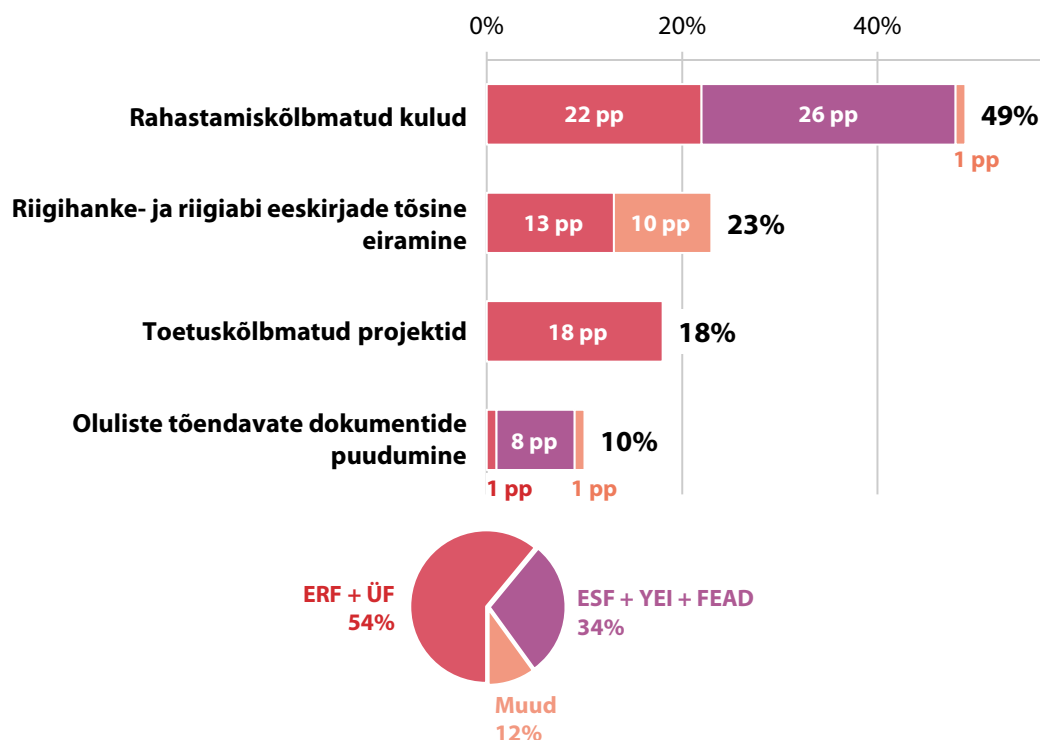
Hinnanguline veamäär

Allikas: kontrollikoda.

Joonisel 19 on näidatud, kuidas mõjutavad kogu veamäära need 44 kvantifitseeritavat viga, mille me leidsime lisaks vigadele, mille auditeerimisasutused olid samades tehingutes avastanud või mida nad ei olnud piisavalt parandanud.

Joonis 19. Meie leitud vigade osakaal üldises veamääras

pp: protsendipunkti

Allikas: kontrollikoda.

Eelarve jagatud täitmine

Rahastamiskõlbmatud kulud on kõige sagedasem auditeerimisasutuste avastatud veatüüp. Leidsime 24 rahastamiskõlbmatute kulude juhtumit, mida auditeerimisasutused ei olnud avastanud, kuigi nad olid samu tehinguid kontrollinud. Rahastamiskõlbmatuse peamised põhjused olid rahastamislepingu rahastamiskõlblikkuse eeskirjade mittejärgimine ja vead kulude arvutamisel.

Meie valimisse kuulunud kaksteist tehingut olid seotud COVID-19 vaktsiinide ja ravimite ostmisega. Nendega seotud tehingutega seotud töö raames auditeerisime ka hankemenetlusi, mida komisjon korraldas liikmesriikide nimel ostulepingute sõlmimiseks. Tuvastasime mitu probleemi – näiteks tarnijatega hindu ja dooside arvu puudutavate lepingutingimuste üle peetavate läbirääkimiste ebapiisav dokumenteerimine. Oma metoodikast²⁶ tulenevalt me neid õigusnormide rikkumisi ei kvantifitseerinud. Märkime, et Euroopa Liidu Üldkohus tuletas oma 14. mai 2025. aasta otsuses²⁷, mis käsitleb üldsuse juurdepääsu teatavatele dokumentidele COVID-19 vaktsiinide hankimisel, meelde läbipaistvuse nõuet, mis kohustab institutsioone koostama ja säilitama oma tegevusega seotud dokumente mittemeevaldsel ja prognoositaval viisil, ning otsustas, et komisjon on rikkunud hea halduse põhimõtet.

²⁶ Kontrollikoja riigihankevigade klassifikatsioon.

²⁷ Euroopa Liidu Üldkohtu 14. mai 2025. aasta otsus *Stevi ja The New York Times vs. Euroopa Komisjon*, T-36/23, ECLI:EU:T:2025:483, eelkõige punktid 59 ja 85.

Tegime kindlaks kolm täielikult **toetuskõlbmatut projekti**, kaks Ungaris ja ühe Slovakkias, ning ühe osaliselt toetuskõlbmatu projekti Portugalis, millele anti toetust, kuigi need ei vastanud asjaomaste konkursikutsete kriteeriumidele.

Leidsime auditeerimisel ELi või riigisiseste **riigihanke-eeskirjade** rikkumisi 15 menetluses (Tšehhis, Saksamaal, Kreekas, Prantsusmaal, Poolas, Portugalis, Rumeenias, Ühendkuningriigis) ning komisjoni tasandil COVID-19 vaktsiinide ja ravimite hangetes. Kvantifitseerisime kolm juhtumit, sealhulgas ühe põhjusel, et toetusesaaja ei teinud turu-uuringut. 12 juhtumit 15-st jätsime kvantifitseerimata, kuna meie metoodika kohaselt ei mõjutanud need tehtud makseid otseselt.

Leidsime neli projekti, milles rikuti ELi **riigiabi** eeskirju: kaks Saksamaal, ühe Poolas ja ühe Madalmaades. Neist ühel juhul Saksamaal ületas makstud riigiabi eeskirjadega lubatud määra.

Toetusesaajad ja rakenduskavu haldavad asutused peavad tagama piisava kontrolljalje. Leidsime, et kaheksa kontrollitud tehingu kohta puudus tõendav teave või dokumentatsioon. Kvantifitseerisime kuus neist vigadest, sest ei rakenduskavu haldavad asutused ega toetusesaajad ei suutnud esitada **olulisi dokumente**, mis tõendaksid vastavust rahastamiskõlblikkuse tingimustele. Ühel juhul kuuest (Madalmaades) ei suudetud tõendada nõustamisteenuste osutamist.

Rahastamisvahendid

Rahastamisvahendid on üks tagasimakstava toetuse vorm. Kaheksast tehingust, mis hõlmasid 83 vahendite lõplikku saajat ja kahte haldustasu, leidsime kuus vahendite lõplikku saajat, kes said toetust hoolimata sellest, et nad investeerisid mõnda toetuskõlbmatusse majandussektorisse või ei vastanud toetuskõlblikkuse kriteeriumidele (neli Saksamaal, üks Kreekas ja üks Ungaris).

Komisjoni poolt otseselt või kaudselt hallatavad tehingud

Leidsime ja kvantifitseerisime neli viga tehingutes, millega komisjon toetas projekte otse Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusameti (CINEA), Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusameti (EACEA) ja EIP kaudu. Ühe komisjoni (EACEA) kaasrahastatud projekti raames deklareeritud personalikulud ei vastanud toetuslepingu tingimustele. Tuvastasime rahastamiskõlbmatuid kulusid (tegelikust suuremana esitatud personalikulud) ka ühes programmist „Erasmus+“ Kreekas ja Portugalis rahastatud projektis. Otsese ja kaudse eelarve täitmise vormis tehtud tehingutes kvantifitseeritud juhtumite kogusumma moodustab meie hinnangulisest ligikaudu 0,7 protsendipunkti veamäärast.

Usaldusväärne finantsjuhtimine

Eli eelarvet tuleb täita seaduslikult ja korrektselt ning vastavalt usaldusväärsele finantsjuhtimisele, mis hõlmab säästlikkuse, tõhususe ja tulemuslikkuse põhimõtteid. Ühissätete määruses²⁸ nõutakse, et liikmesriigid järgiksid neid põhimõtteid ühtekuuluvuspoliitika fondide rakendamisel. Leidsime kuus juhtumit, kus neid põhimõtteid ei olnud järgitud – ühe Tšehhis, kolm Itaalias ja kaks Poolas. Kahe ERFi projekti puhul Itaalias muutis hankemenetlustes hinnakriteeriumile omistatud madal osakaal ebatõenäoliseks kulutustele vastava tulu saavutamise.

Meie hinnang auditeerimisasutuste tööle

Hindasime 15 liikmesriigis ja Ühendkuningriigis 22 auditeerimisasutuse tööd 119-st. Meie valim koosnes 30-st nende koostatud kindlustandva teabe paketist. Auditeerimisasutuste poolt komisjonile esitatud allesjäänud veamäärad olid kõik (v.a üks) 2% või alla selle. Võttes arvesse komisjoni avastatud vigu ja meie enda auditileide, näitab meie töö käesoleva aasta valimiga, et 30-st auditeeritud kindlustandva teabe paketist 16 puhul oli allesjäänud veamäär üle 2%. Auditeerimisasutused oleksid saanud ja pidanud avastama meie leitud vead oma kontrollide käigus. Seetõttu saab komisjon nende töö tulemustele vähem toetuda.

Alates 2017. aastast oleme vigu kvantifitseerinud 69-s kindlustandva teabe pakettis 110-st, mida me oleme vähemalt ühe korra auditeerinud. Märgime, et selliste kindlustandva teabe pakettide osakaal, mille allesjäänud veamäär oli üle 2%, ei olnud langenud alla 39% meie valimite kulude mahust. See näitab auditeerimisasutuste töös esinevaid jätkuva puudusi, mida komisjoni ei ole oma kindlustandvas töös piisavalt käsitletud.

Komisjoni kindlustandev töö ja iga-aastastes tegevusaruannetes esitatav aruandlus

Kokkuvõttes järeltab DG REGIO, et ERFi/ÜFi puhul esineb heakskiidetud raamatupidamise aastaaruannetes endiselt olulisel määral õigusnormide vastaselt tehtud kulutusi, hoolimata liikmesriikide tasandil juba tehtud kontrollide ja rakendatud korrektsioonide tulemustest. DG EMPL jõudis ESFi / noorte tööhõive algatuse ja FEADi puhul samale järeldusele.

Kirjutasime juba oma [ülevaates](#) ühtekuuluvuspoliitika kulutuste kindlustandva raamistiku kohta, et komisjon hindab veamäära tegelikust madalamaks, kuigi ta nõustub meie üldise järeldusega, et ühtekuuluvuspoliitika kulutused on olulisel määral vigadest mõjutatud.

Leidsime oma käesoleva aasta töö käigus puudusi auditeerimisasutuste audititöö kavandamisel ja ettevalmistamisel, sh puudusi valimi moodustamise metoodikas ja mittetäielikke kontrollnimekirju. Leidsime Ungaris ühe rakenduskava, mille suhtes rakendati kindla määraga korrektsiooni, ning mille puhul auditeerimisasutus keeldus komisjoniga kokkulepitud korrektsiooni rakendamisel endiselt kontrollimast, kas kulud on seaduslikud ja korrektsed.

²⁸ Ühissätete määruse artikkel 125.

Meie soovitused

Soovitame komisjonil:

- tagada, et auditeerimisasutused tugevdaksid oma kontrolli- ja vigade avastamise suutlikkust. Selleks tuleb kontrollida, et auditeerimisasutused: a) kavandaksid asjakohaselt oma valimi moodustamist; b) kinnitaksid, et vastavus rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele on tõendatud; c) säilitaksid kontrollijälje tagamiseks nõuetekohase dokumentatsiooni;
- tagada, et kui rakenduskavades/programmides on tuvastatud süstemaatilisi puudusi ja sellest tulenevalt on kehtestatud kindlamääraline korrektsioon, ei kasutaks liikmesriikide ametiasutused kindlamääralist korrektsioonimehhanismi ettekäändena selleks, et vältida oma kohustust kontrollida kulude rahastamiskõlblikkust enne nende komisjonile deklareerimist, ning vajaduse korral toetused tagasi nõuda.

Soovite täiendavat teavet? Meie 2024. aasta aastaaruande 6. peatükk on täies mahus avaldatud meie **veebisaidil** (eca.europa.eu).

Loodusvarad

Kokku: 64,4 mld eurot (33,7% ELi eelarve kulutustest)

Mida me auditeerisime

Selles peatükis esitatakse meie leiud mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 3 „Loodusvarad ja keskkond“ kohta. [Joonisel 20](#) antakse ülevaade rubriigi 2024. aasta peamistest tegevustest ja kulutustest.

Joonis 20. Maksed

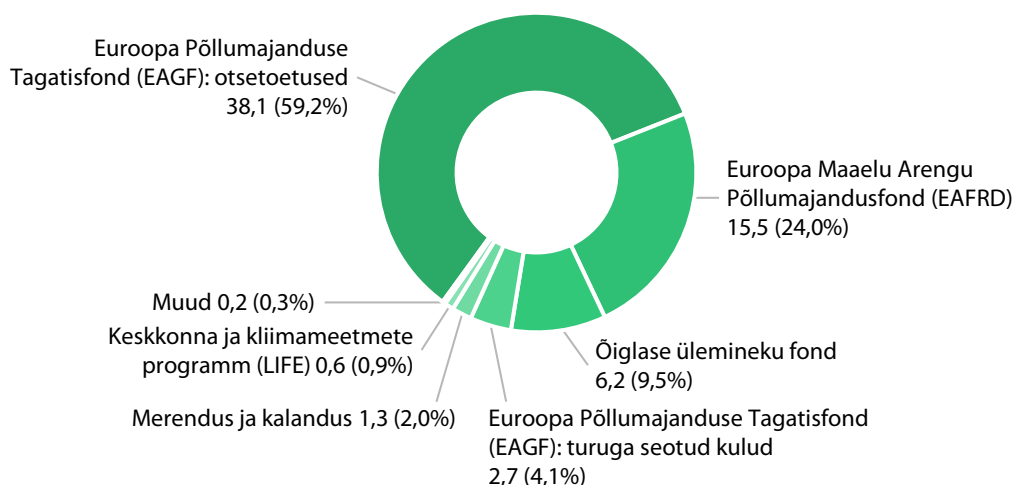
Loodusvarad ja keskkond

64,4 mld eurot (33,7% ELi eelarvekulutustest)

2024. aasta maksete jaotus fondide kaupa

(miljardites eurodes)

Allikas: kontrollikoda Euroopa Liidu 2024. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande andmete põhjal.

2024. aastal moodustas ühine põllumajanduspoliitika (ÜPP) suurima osa (87,2%) MFRi rubriigi 3 kulutustest. ÜPP-l on ajavahemikuks 2023–2027 kolm üldeesmärki²⁹:

- o soodustada aruka, konkurentsivõimelise, vastupidava ja mitmekesise põllumajandussektori arengut, mis tagab pikaajalise toiduga kindlustatuse;
- o toetada ja tugevdada keskkonnakaitset, sealhulgas elurikkust, ja kliimameetmeid;
- o parandada maapiirkondade sotsiaal-majanduslikku olukorda.

²⁹ Määruse (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid, artikkel 5.

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik 3 hõlmab ka õiglase ülemineku fondi (9,7% rubriigi maksetest), mis loodi ajavahemikuks 2021–2027, et toetada piirkondi ja inimesi, keda mõjutab üleminek kliimaneutraalsusele. Peaaegu kõik õiglase ülemineku fondist 2024. aasta maksed olid tasaarvestamata eelmaksed, mida me auditi andmekogumisse ei lisanud.

See MFRi rubriik hõlmab ka ELi kulutusi merendus- ja kalanduspoliitikale, mida rahastatakse Euroopa Merendus- ja Kalandusfondist (EMKF) merendus- ja kalandusajade peadirektoraadi (DG MARE) vastutusel ning keskkonna ja kliimameetmete programmi LIFE keskkonna peadirektoraadi (DG ENV), kliimameetmete peadirektoraadi (DG CLIMA) ja energeetika peadirektoraadi (DG ENER) vastutusel.

Meie leiud

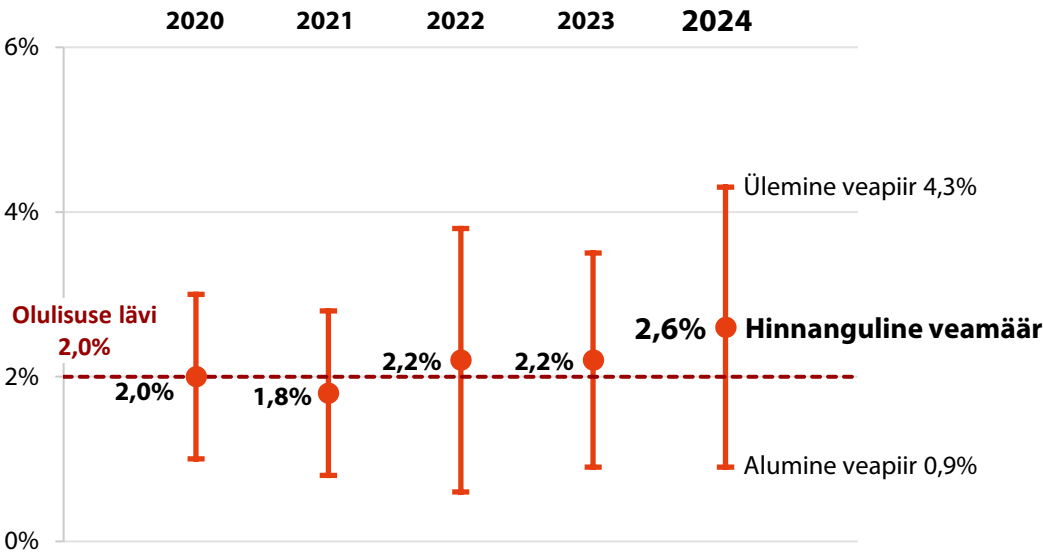
Tehingute testimise tulemused

Auditeeritud summa	Olulisel määral vigadest mõjutatud?	Hinnanguline kõige tõenäolisem veamäär
64,4 mld €	Jah	2,6% (2023. aastal 2,2%)

Kontrollitud 228 tehingust sisaldas vigu 39 (17%). Kvantifitseeritud 22 vea alusel on meie hinnanguline veamäär 2,6%. Vt [joonis 21](#).

Joonis 21. Tehingute testimise tulemused

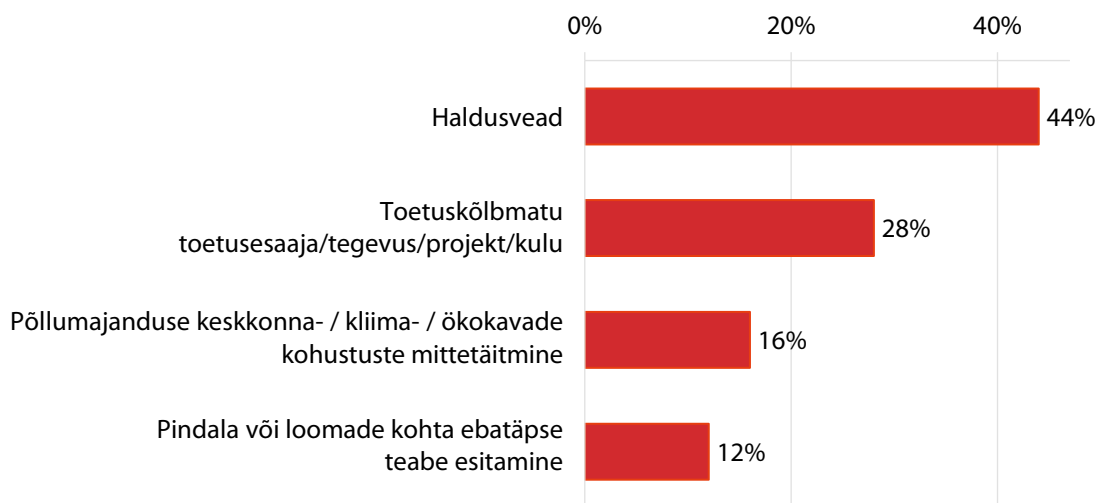
Hinnanguline veamäär

Allikas: kontrollikoda.

Joonisel 22 on esitatud eri veatüüpide osakaal meie 2024. aasta hinnangulises veamääras.

Joonis 22. Suur osa hinnangulisest veamäärast tuleneb haldusvigadest

Allikas: kontrollikoda.

Meie tulemused näitavad, et otsetoetused (v.a ökokavad), mis moodustavad 46% MFRi kõnealuse rubriigi kulutustest, ei olnud olulisel määral vigadest mõjutatud. Samas olid sellised kuluvaldkonnad nagu ökokavad, maaelu areng, turumeetmed, merendus, kalandus, keskkond ja kliimameetmed, mis moodustavad 54% kulutustest, tervikuna olulisel määral vigadest mõjutatud.

Otsetoetused

65-s testitud otsetoetuse maksetehingus (v.a ökokavad) leidsime kolm kvantifitseeritavat viga: kaks pindala või loomade üledeklareerimist (baassissetuleku toetus kestlikkuse tagamiseks) ning äärepoolseimate piirkondade toetuse põhjendamatut maksmist (POSEI kava)³⁰.

Ökokavade 35-s kontrollitud tehingus leidsime kaheksa kvantifitseeritavat viga. Neist viis olid vahendite lõpliku saaja tasandil: kaks üledeklareerimise juhtumit, üks ökokavaga seotud kohustuse täitmata jätmine ja üks eeskirjade ebaõige kohaldamine ning üks toetuskõlbmatu toetusesaaja. Kolm viga oli tehtud korraldusasutuse tasandil. Need olid tingitud õigusraamistiku puudumisest või eeskirjade ebaõigest kohaldamisest. See näitab ökokavade üldist keerukust esimesel rakendusaastal.

³⁰ Kõrvalisele asukohale ja saarelisele asendile vastavate valikmeetmete programm (POSEI). Määrus (EL) nr 228/2013, millega kehtestatakse põllumajanduse erimeetmed liidu äärepoolseimate piirkondade jaoks.

Maaelu areng, turumeetmed ja poliitikavaldkonnad

Allpool on esitatud kontrollitud tehingute ja kvantifitseeritud vigade loetelu:

- meie testitud 41 pindala või loomadega seotud maaelu arengu tehingu puhul sisaldasid kaks kvantifitseeritavaid vigu: üks oli seotud toetuskõlbliku pindala üledeklareerimisega ja teine loomade heaolu nõuete rikkumisega ühes seakasvatustevõttes;
- kontrollisime 63 investeerimisprojektidele tehtud maaelu arengu makset. Kvantifitseerisime vead kuues makses. Need tulenesid asjaolust, et toetusesaajad olid deklareerinud kulusid või tegevusi, mis ei vastanud toetuskõlblikkuse tingimustele. Ühel juhul tulenes viga sellest, et põllumajandustootja ei täitnud mittetootliku investeeringu toetuse saamise tingimusi;
- testitud 14 turumeetmete tehingus kvantifitseerisime vigu kahel juhul;
- merenduse, kalanduse ning keskkonna ja kliimameetmete valdkonnas auditeerisime kümmet tehingut ja leidsime EMKFi raames ühes eelarve jagatud täitmise tehingus ühe kvantifitseeritava vea.

Aasta tegevusaruanded ja muu juhtimiskord

DG AGRI arvutuste kohaselt oli 2024. aastal maksete vearisk väljaspool ÜPP strateegiakavasid tehtud 12,5 miljardi euro suurustes kulutustes ligikaudu 2,8%, sealhulgas ligikaudu 5,9% otsetoetuste, 2,8% maaelu arengu ja 2,0% 2,1 miljardi euro suuruste turumeetmete puhul. Otsetoetuste summa ei ole võrreldav eelmiste aastate näitajaga, sest see on suures osas seotud POSEI kava raames äärepoolseimatele piirkondadele antava toetusega, mis moodustas otsetoetustest vaid ligikaudu 1,2% (0,5 mld eurot).

DG AGRI koondas 2024. aastal tulemus- ja vastavuspõhiste maksete tulemused ning tema hinnangul oli 77% ÜPP kulutustest väikese riskiga, 10% keskmise riskiga ja 13% suure riskiga kulutused. DG AGRI 2024. aasta tegevusaruandes toodud võrdluse kohaselt oli 2023. aastal 69% ÜPP kulutustest väikese riskiga, samas kui maksete tegemise ajal oli veariski sisaldav hinnanguline kogusumma 1,9%.

Komisjoni iga-aastane haldus- ja tulemusaruanne

Komisjon ei esita oma iga-aastases haldus- ja tulemusaruandes enam hinnangut rubriigi „Loodusvarad“ maksete veariski kohta, sest DG AGRI, DG MARE, DG ENVI ja DG CLIMA vastavusraamistikud hõlmavad sellest rubriigist vaid 23%.

Uute tulemusaruandluse süsteemide läbivaatamine

Leidsime oma küsitluse põhjal, et makseasutuste tulemusaruandluse süsteemid olid 2024. aastal alles väljatöötamisel. Kuigi 18 makseasutust olid tulemuslikkuse näitajate koostamise automatiseeritud, teatasid kaks, et nad kasutasid oma 2024. aasta tulemusaruannete jaoks mõne peamise väljundnäitaja koostamiseks käsitsi või osaliselt automatiseeritud lähenemisviisi. Käimasoleva arendustöö tõttu ei olnud iga-aastaste tulemusaruannete koostamiseks ette nähtud ajakohastatud IT-süsteeme veel täielikult testitud, et kontrollida nende vastavust rahvusvahelistele infoturbestandarditele (ISO 27001).

Meie läbivaatamise tulemused näitavad, et iga-aastane tulemusaruandlus on enamasti kavakohaselt kasutusele võetud. Esitatud andmete põhjal ei ole probleeme tuvastatud. Tulemusaruandluse süsteemide puhul nõutakse akrediteerimiskriteeriumides, et makseasutustel ja koordineerivatel asutustel oleksid nõuetekohased IT-süsteemid, mis hõlmaksid tulemusaruandluse süsteeme ja nende ülesehitust. Liikmesriigid peavad tagama, et infoturbe haldussüsteemid on asjakohaselt sertifitseeritud ja et need süsteemid toimivad nõuetekohaselt.

Meie soovitused

Komisjon peaks toetama liikmesriike vähem keerukate ökokavade väljatöötamisel, seadmata ohtu nende ambitsioonikust ning tuginedes ajavahemiku 2023–2027 esialgsete kavade rakendamisel saadud teadmiste ja oskusteabe jagamisele.

*Soovite täiendavat teavet? Meie 2024. aasta aastaaruande 7. peatükk on täies mahus avaldatud meie **veebisaidil** (eca.europa.eu).*

Ränne ja piirihaldus Julgeolek ja kaitse

Kokku: 5,5 mld eurot (2,9% ELi eelarve kulutustest)

Mida me auditeerisime

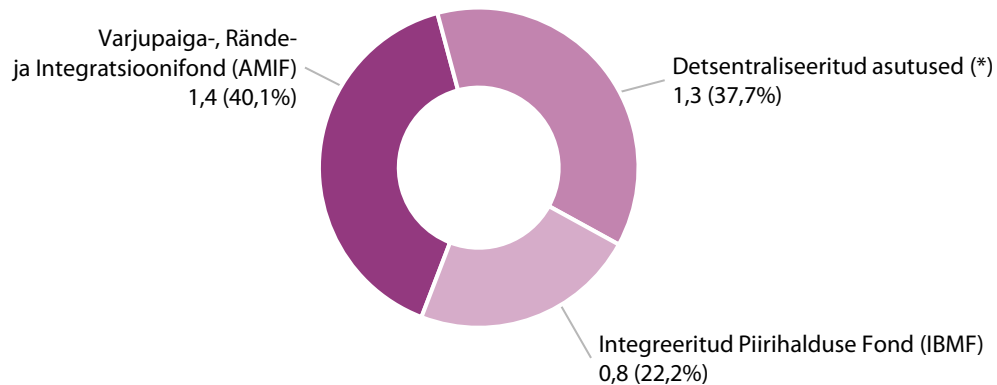
Selles peatükis esitatakse meie leiud mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 4 „Ränne ja piirihaldus“ ja rubriigi 5 „Julgeolek ja kaitse“ kohta. [Joonisel 23](#) ja [joonisel 24](#) antakse ülevaade nende rubriikide 2024. aasta peamistest tegevustest ja kulutustest.

Ränne ja piirihaldus

Joonis 23. Maksed – ränne ja piirihaldus

(miljardites eurodes)

2024. aasta maksete jaotus fondide kaupa

(*) Käsitleme ELi detsentraliseeritud asutusi eraldi aastaaruandes.

Allikas: kontrollikoda ELi 2024. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande andmete põhjal.

Oluline osa kõnealuse rubriigi kulutustest 2024 on endiselt seotud 2014–2020. aasta mitmeaastase finantsraamistiku pooleliolevate projektide ja programmidega – Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi (AMIF) ning Sisejulgeolekufondi välispiiride ja viisade rahastamisvahendi (ISF-BV) lõpuleviimisega. Mõlema fondi töö lõpetatakse ning need asendatakse 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus vastavalt uue AMIFI ning Integreeritud Piirihalduse Fondi piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga.

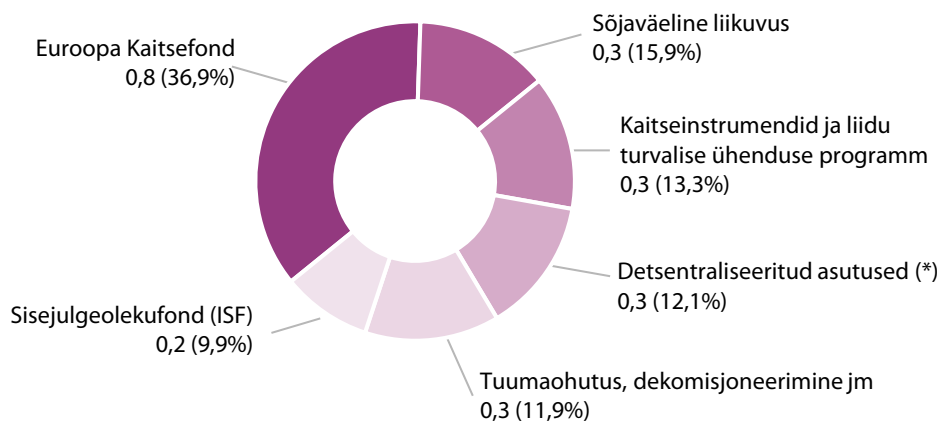
Veel üks MFRi rubriigi 4 oluline kuluvaldkond on detsentraliseeritud asutuste ([Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet](#) (Frontex), [Euroopa Liidu Varjupaigaamet](#) (EUAA) ning [Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet](#) (eu-LISA)) rahastamine.

Julgeolek ja kaitse

Joonis 24. Maksed – julgeolek ja kaitse

2024. aasta maksete jaotus fondide/kuluvaldkondade kaupa

(miljardites eurodes)

(*) Käsitleni ELi detsentraliseeritud asutusi eraldi aastaaruandes.

Allikas: kontrollikoda ELi 2024. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande andmete põhjal.

Julgeoleku komponent hõlmab Sisejulgeolekufondist (ISF) aastateks 2021–2027 eraldatavat rahastamist ning Sisejulgeolekufondi politseikoostöö rahastamisvahendist (ISF-P) aastatel 2014–2020 rahastatud projektide ja kavade lõpuleviimist. See komponent hõlmab ka toetust tuumarajatiste dekomisjoneerimiseks Bulgaarias, Leedus ja Slovakkias ning ELi julgeolekuvaldkonna detsentraliseeritud asutuste rahastamist. Kaitse komponent hõlmab Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programmi ja Euroopa Kaitsefondi, mis toetavad kaitsekoostöö projekte teadus- ja arendustegevuse kõigis etappides ning mida haldab komisjoni kaitsetööstuse ja kosmose peadirektoraat (DG DEFIS). Komponendist toetatakse Euroopa ühendamise rahastu sihtotstarbelise eelarve kaudu ka sõjaväelist liikuvust, mis tähendab üleeuroopalise transpordivõrgu osade kohandamist tsiviil- ja militaarotstarbeliseks kahesuguseks kasutuseks. Euroopa Kaitsefondist rahastatakse samuti konkreetselt sõjaväelise liikuvusega seotud projekte.

Programmide rakendamine jagatud eelarve täitmise vormis

Suuremat osa perioodi 2014–2020 Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi ning Sisejulgeolekufondi vahenditest ja enamikku perioodi 2021–2027 Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, piirihalduse ja viisapoliitika rahastu ning Sisejulgeolekufondi vahenditest haldavad koos liikmesriigid (või neli Schengeni assotsieerunud riiki) ning komisjoni rände ja siseasjade peadirektoraat (DG HOME). Selle korra kohaselt rakendavad liikmesriigid mitmeaastaseid programme, mille komisjon on heaks kiitnud. Kokkuvõttes on liikmesriigid alates 2020. aastast kiirendanud 2014.–2020. aasta programmide rakendamist. Sellest hoolimata on oluline osa rahastamisest veel tasaarvestamata (12% AMIFI ja 16% Sisejulgeolekufondi vahenditest).

Meie leiud

Tehingute korrektsus

23-st kontrollitud tehingust kaheksa sisaldasid vigu. Kvantifitseerisime kolm viga, millel oli finantsmõju ELi eelarvest makstud summadele. Need vead olid seotud väljaspool rakendusperioodi kantud kulude, selleks mitte ette nähtud eesmärgil tehtud kulutuste, oluliste tõendavate dokumentide puudumise ja muude rahastamiskõlbmatute kuludega.

Leidsime ka seitse õigusnormide ja finantsnõuete eiramise juhtumit, millel ei olnud finantsmõju ELi eelarvele. Tegu oli näiteks puudustega sihttoetuste andmise menetlustes ja projektide seires, ELi raha kasutamisega mitte üksnes ettenähtud eesmärgil ning puudustega riigihankemenetlustes.

Leidsime oma valimis ka kaks tehingut, mida ei mõjutanud küll korrektsusega seotud vead, kuid mis ei vastanud usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetele. Need olid seotud ELi rahastatud seadmete ebapiisava kaitsega ja avalik-õiguslikele asutustele hüvitatud käibemaksuga, mille summa ületas kantud kulusid (kuigi see on vastuolus komisjoni suunistega).

Mõned rahvusvahelised organisatsioonid piirasid meie juurdepääsu dokumentidele, võimaldades audiitoritel nendega üksnes elektrooniliselt tutvuda ning keeldudes neid meile üle andmast. Kirjeldatud käitumine takistas meie auditite kavandamist, läbiviimist ja kvaliteedikontrolli. Peale audititöö lõpuleviimist ja enne auditi sulgemist lubasid kõik rahvusvahelised organisatsioonid peale ühe meil nõutud dokumendid lõpuks alla laadida, kuid tegid seda ühekordse vabatahtliku katseprojektina. Seetõttu ei pea me seda küsimust tegelikult lahendatuks.

Sisekontrollisüsteemide elementide kontrollimine

Meie kontrollitud viis auditeerimisasutust olid välja töötanud ja rakendanud piisava kvaliteediga üksikasjalikud menetlused, mille alusel kajastada oma tööd iga-aastastes kontrolliaruannetes. Leidsime siiski, et Soome auditeerimisasutus ei auditeerinud AMIFI raamatupidamise aastaaruandes deklareeritud kulusid. Kuigi komisjon oli sellest teadlik, nõustus ta auditeerimisasutuse arvamusega ja tegi lõppmakse ilma ärakuulamismenetluseta. Leidsime ka, et Rootsi auditeerimisasutus ei teinud auditeeritud eelarveperioodi kohta ühtegi süsteemiauditit. Kuigi mõlemad auditeerimisasutused esitasid märkusteta auditiarvamused, ei toetunud nende arvamuste mõned osad piisavale audititööle, mis võib vähendada antud kindluse taset.

Valisime samalt viielt auditeerimisasutuselt välja 14 audititoimikut. Kokkuvõttes leidsime, et auditeerimisasutustel olid üksikasjalikud auditikavad ja nende järelused tuginesid kontrollnimikirjadele. Leidsime aga ka mõningaid puudusi.

Aasta tegevusaruanded ja muu juhtimiskord

Eelarveaasta 2024 kohta vaatasime läbi DG HOME'i aasta tegevusaruande.

Leidsime, et DG HOME'i hinnangud kogu veariski kohta maksete tegemisel ja programmide lõpetamisel arutati ja esitati vastavalt organisatsioonisisesele metoodikale. 2024. aasta kogukulutuste põhjal (3507,5 miljonit eurot) hindas DG HOME maksete veariski kogusummaks 44,6 miljonit eurot (1,3%). Pärast tulevasi hinnangulisi korrektsioone summas 3,6 miljonit eurot oleks risk lõpetamisel kokku hinnanguliselt 41,0 miljonit eurot.

Meie soovitused

Soovitame komisjonil:

- võtta täiendavaid meetmeid eesmärgiga tagada, et rahvusvahelised organisatsioonid annaksid täieliku juurdepääsu dokumentidele;
- esitada liikmesriikidele täiendavaid suuniseid projektikonkurssidel kehtivate nõuete kohta;
- kontrollida auditeerimisasutuste töös leitud puuduste kõrvaldamist.

Soovite täiendavat teavet? Meie 2024. aasta aastaaruande 8. peatükk on täies mahus avaldatud meie **veebisaidil** (eca.europa.eu).

Naabrus ja maailm

Kokku: 15,4 mld eurot (8,0% ELi eelarve kulutustest)

Mida me auditeerisime

Kuluvaldkond koosneb mitmest rahastamisvahendist, eelkõige naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendist „Globaalne Euroopa“³¹, humanitaarabi eelarvest ja ühinemiseelse abi rahastamisvahendist.

Joonis 25. Maksete jaotus fondide kaupa

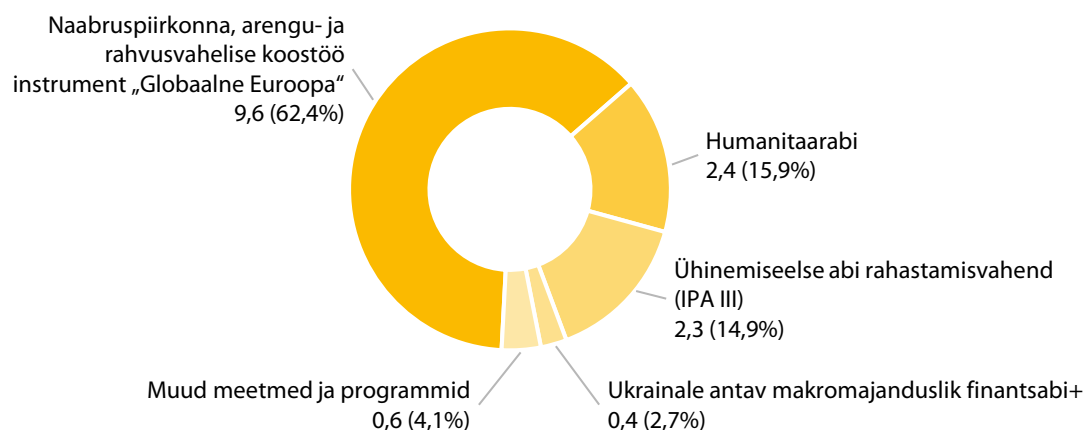
Naabrus ja maailm

15,4 mld eurot (8,0% ELi eelarve kulutustest)

2024. aasta maksete jaotus fondide kaupa

(miljardites eurodes)

Allikas: kontrollikoda ELi 2024. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande andmete põhjal.

Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ üldeesmärk on kaitsta ja edendada kogu maailmas ELi väärtusi, põhimõtteid ja põhihuve ning aidata edendada mitmepoolsust ja tugevamaid partnerlusi kolmandate riikidega. Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“ koondab 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistikus 11 varasemat rahastamisvahendit, sealhulgas Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend ja Euroopa Arengufondid (need on olnud väljaspool ELi eelarvet).

Samuti annab EL vajaduspõhist humanitaarabi inimestele, keda on tabanud inimtegevusest tingitud katastroofid ja loodusõnnetused, pöörates erilist tähelepanu kõige haavatavamatele elanikkonnarühmadele.

³¹ Määrus (EL) 2021/947, millega luuakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“.

Ühinemiseelse abi rahastamisvahendi üldeesmärk on toetada abisaajariike reformide vastuvõtmisel ja rakendamisel, et viia nad vastavusse ELi väärtustega, pidades silmas ELi liikmesust. Seeläbi parandatakse nende stabiilsust, julgeolekut ja heaolu.

Peamised ELi välistegevust rakendavad peadirektoraadid ja talitused on naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraat (DG NEAR), rahvusvahelise partnerluse peadirektoraat (DG INTPA), Euroopa kodanikukaitse ja humanitaarabioperatsioonide peadirektoraat (DG ECHO) ning välispoliitika vahendite talitus (FPI). Alates 1. veebruarist 2025 on DG NEAR jagatud kaheks eraldi peadirektoraadiks: laienemise ja idanaabruse peadirektoraat (DG ENEST) ja Lähis-Ida, Põhja-Aafrika ja Pärsia lahe peadirektoraat (DG MENA).

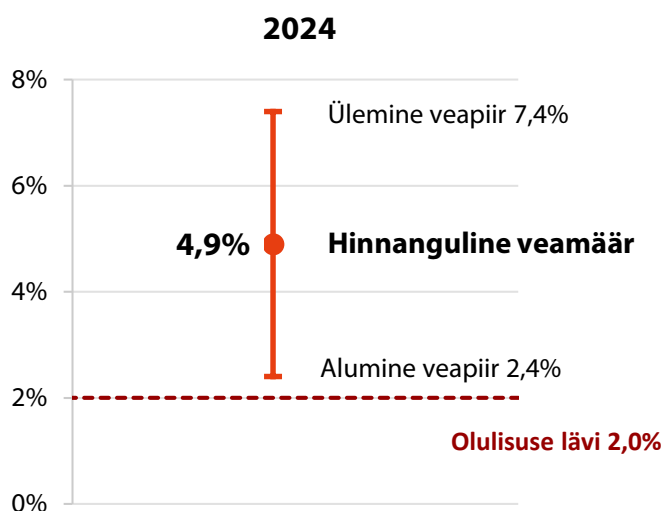
Rubriigi „Naabus ja maailm“ 2024. aasta maksete summa oli 15,4 miljardit eurot (eelrahastamis-, vahe- ja lõppmaksed) ja nende tegemiseks kasutati mitmeid poliitikainstrumente ja abi andmise viise. Need hõlmavad nt näiteks ehitus-/tarne- ja teenuste osutamise lepinguid, toetusi, erilaene, laenutagatise ja finantsabi, eelarvetoetust ning kolmandatele riikidele antavaid muid eelarvetoetuse liike. Rubriigi maksete kogumaht suurenes 2023. aasta 15,2 miljardilt eurolt 15,4 miljardi euroni 2024. aastal.

Meie leiud

Erinevalt eelmistest aastatest esitame 2024. aasta kohta erihinnangu mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 6 „Naabus ja maailm“ alustehingute korrektsuse kohta. Meie kontrollitud 137 tehingust sisaldas vigu 56 (40,9%). Kvantifitseeritud 42 vea alusel on meie hinnanguline veamäär 4,9%.

Joonis 26. Tehingute testimise tulemused

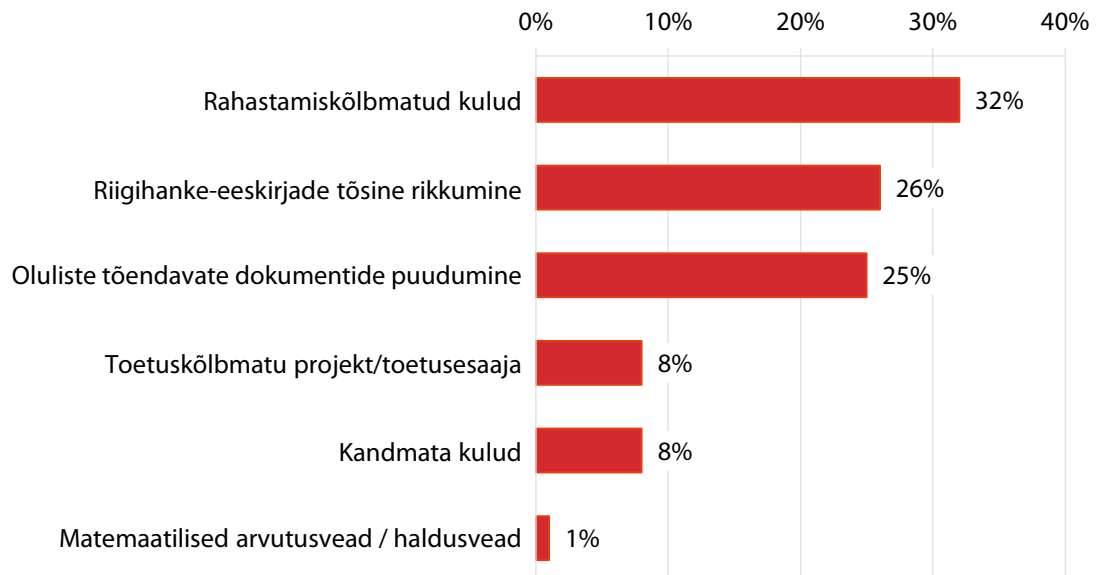
Hinnanguline veamäär

Allikas: kontrollikoda.

Allpool on esitatud veatüüpide osakaal hinnangulises veamääras.

Joonis 27. Veatüüpide osakaal hinnangulises veamääras

Allikas: kontrollikoda.

Leidsime mitut tehingut mõjutanud eri tüüpi vigu, mis on kordunud mitme auditiaasta jooksul. Peamised veatüübid on järgmised:

- ELi kantavate kaudsete kulude astmelisus (st allrakendusorganisatsioonide kaudsed kulud esitatakse toetusesaaja otseste kulude osana lisaks kaudsetele kuludele, mille toetusesaaja on juba sisse nõudnud). Esitasime oma eriaruandes partnerriikide tervishoiusüsteemide kohta soovitusel rakendamise astmelise struktuuri kohta³²;
- rahastamiskõlbmatute palgakulude, näiteks eraldiste ja kaudsete kulude lisamine;
- valede vahetuskursside kasutamine;
- riigihanke-eeskirjade tõsine rikkumine;
- kantud kuludena deklareeritud eelmaksete tasaarveldamine.

³² Eriaruanne 18/24: „ELi rahaline toetus partnerriikide tervishoiusüsteemidele: järgitakse üldiseid strateegilisi eesmärgi, kuid sekkumistes on probleeme koordineerimise ja kestlikkusega“, 4. soovitus.

Nagu varasematelgi aastatel, puudutas suur osa tuvastatud vigadest lepinguid, mida sambapõhiselt hinnatud organisatsioonid (rahvusvahelised organisatsioonid, rahvusvahelised finantsasutused ja riigiasutused) rakendasid kaudse eelarve täitmise raames. Selliste lepingute puhul kiidab komisjon kulud heaks finantsaruande ja juhtkonna kinnituse alusel. Viimane on sambapõhiselt hinnatud organisatsiooni kinnitus selle kohta, et esitatud finantsteave vastab nõuetele on täielik ja täpne ning kooskõlas lepingus kokku lepitud kohustustega. Kvantifitseeritud 42 veast 26 olid seotud selliste lepingutega. Lepingud moodustasid hinnangulisest veamäärast 3,1 protsendipunkti.

10 kvantifitseeritava vea puhul oli komisjonil küllalt teavet nende vältimiseks või avastamiseks ja parandamiseks enne kulude heakskiitmist. Kui komisjon oleks kogu tema käsutuses olevat teavet asjakohaselt kasutanud, oleks hinnanguline veamäär olnud 1,4 protsendipunkti madalam.

Leidsime ka 34 õigusnormide ja finantsnõuete rikkumise juhtumit, millel ei olnud ELi eelarvele otsest finantsmõju.

Aasta tegevusaruanded ja muu juhtimiskord

Vaatasime läbi DG ECHO eelarveaasta 2024 tegevusaruande. Keskendusime sellele, kas DG ECHO oli oma aasta tegevusaruandes esitanud korrektsusega seotud teavet vastavalt komisjoni juhiste ja ning kas ta on järjepidevalt rakendanud tulevaste korrektsioonide ja tagasinõudmiste hindamise metoodikat. 2024. aastal heakskiidetud kogukulutustest (3,605 miljardit eurot) oli talituse hinnangul maksete veariski kogusumma 15,56 miljonit eurot (0,43%). Talitus hindas oma järgnevatel aastatel tehtud kontrollidest tulenevate korrektsioonide mahuks 3,5 miljonit eurot (0,1% kogukulutustest). DG ECHO peadirektor kinnitas, et peadirektoraadi finantsrisk jäi alla olulisuse läve, milleks on 2% heakskiidetud kogukuludest.

DG INTPA 2024. aasta tegevusaruande läbivaatamise tulemused on üksikasjalikult esitatud meie aastaaruandes 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufondi kohta.

Vaatasime läbi komisjoni 2024. aasta haldus- ja tulemusaruandes esitatud teabe mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi „Naabrus ja maailm“ maksete hinnangulise veariski kohta. Komisjon arvutas selle mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi maksete veariskiks 0,8%. See protsent jääb allapoole meie usaldusvahemikku ja allapoole olulisuse läve.

Kokkuvõttes viitab meie kogutud ja kõnealuses peatükis esitatud auditi tõendusmaterjal sellele, et rubriigi „Naabrus ja maailm“ kulutused olid olulisel määral vigadest mõjutatud. Mitmeaastase finantsraamistiku kõnealuse rubriigi tehingute testimine näitab, et andmekogumi hinnanguline veamäär on 4,9%.

Meie soovitused

Soovitame komisjonil:

- tagada, et toetusesaajad järgiksid kaudseid kulusid käsitlevaid lepingulisi piiranguid;
- tagada, et mõiste „eraldis“ on lepingutingimustes ja suunistes selgelt ja järjepidevalt määratletud;
- lihtsustada ja ühtlustada toetuslepingutes vääringute konverteerimise eeskirju.

Soovite täiendavat teavet? Meie 2024. aasta aastaaruande 9. peatükk on täies mahus avaldatud meie **veebisaidil** (eca.europa.eu).

Euroopa avalik haldus

Kokku: 13,3 mld eurot (6,9% ELi eelarve kulutustest)

Mida me auditeerisime

Selles peatükis esitatakse meie leiud mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 7 „Euroopa avalik haldus“ kohta. [Joonisel 28](#) antakse ELi institutsioonide ja organite kaupa ülevaade rubriigi 2024. aasta kulutustest.

Joonis 28. Maksed

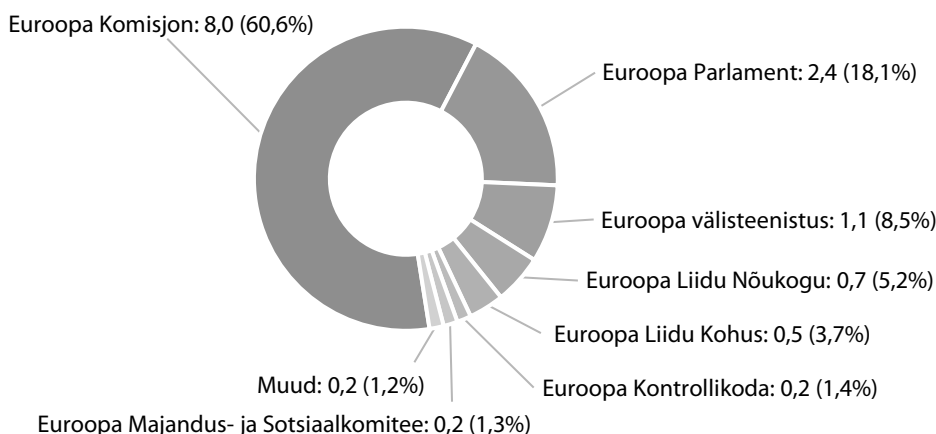
Euroopa avalik haldus

13,3 mld eurot (6,9% ELi eelarve kulutustest)

(miljardites eurodes)

2024. aasta maksete jaotus institutsioonide kaupa

Allikas: kontrollikoda ELi 2024. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande andmete põhjal.

Halduskulud sisaldavad peamiselt personalikulusid (sh pensionimakseid), mis moodustasid 2024. aastal umbes 69% kõigist halduskuludest, ning hoonete, seadmete, energia, side ja infotehnoloogiaga seotud kulusid. Meie töö on paljude aastate vältel näidanud, et valdkonna kulutustes sisalduv risk on üldiselt väike.

Meie leiud

Auditeeritud summa	Olulisel määral vigadest mõjutatud
13,3 mld eurot	Ei – ei sisaldanud olulisel määral vigu (nagu ka 2023. aastal)

70-st kontrollitud tehingust leidsime vigu 16-s (23%). Meie tähelepanekud puudutavad Euroopa Parlamenti, Euroopa Komisjoni ja Euroopa välisteenistust.

Me ei leidnud märkimisväärsed puudusi Euroopa Liidu Nõukogu, Euroopa Kohtu, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, Euroopa Regioonide Komitee, Euroopa Ombudsmani ega Euroopa Andmekaitseinspektori töös. Ka meie enda välisaudiitor ei toonud välja olulisi probleeme.

Euroopa Parlament

2024. aastal kontrollisime 15 tehingut. Märkisime juba oma 2023. aasta aastaaruandes, et Euroopa Parlamendi juhatuse poolt vastu võetud parlamendi fraktsioonide assigneeringute haldamise sise-eeskirjad³³ ei vastanud täielikult finantsmääruse nõuetele, sest sise-eeskirjades ei nõuta suure maksumusega lepingute puhul avatud või piiratud hankemenetluste kasutamist, vaid lubatakse läbiraakimistega hankemenetlust, mis vähendab konkurentsi.

Valimi osana uurisime ühte fraktsiooni, kes oli sõlminud kolm sellist suure maksumusega lepingut. Neist kahel juhul ei järginud fraktsioon Euroopa Parlamendi eeskirju, kuna ta ei küsinud piisavat arvu pakkumusi. Ühel juhul pikendas fraktsioon raamlepingut 18 kuu võrra, kasutades seejuures kõrgemaid ühikuhindu. Meie hinnangul piiras see muudatus konkurentsi. Leidsime täiendavaid vigu kõnealuse fraktsiooni deklareeritud kuludes (deklareeritud käibemaks) ja töötajate reise eest makstud kindlasummalistes hüvitistes, mis ületasid tegelikke kulusid. Kirjutasime samadest probleemidest ka oma [2022. aasta aastaaruandes](#).

Finantsmääruse kohaselt võib ELi eelarvest rahastada Euroopa tasandi erakondi selleks, et need saaksid aidata kaasa euroopaliku poliitilise teadvuse kujundamisele ja liidu kodanike poliitilise tahte väljendamisele. Leiame, et rahastamiskõlblike kulude kindlaksmääramise õiguslik alus võimaldab erinevat tõlgendamist. Auditeerimisime ühte selliste tehingut, kus Euroopa Parlament oli fraktsioonile algselt hüvitatud rahastamiskõlbmatud kulud hiljem tagasi nõudnud.

Ülejäänud 13-s kontrollitud tehingus leidsime puudusi kahes Euroopa Parlamendi juhitud hankemenetluses. Üks neist puudutas ühte kuueaastast IT erilepingut, mille nii pikka kestust ei olnud piisavalt põhjendatud, kuigi finantsmääruses on nende kestus üldiselt piiratud nelja aastaga (välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel).

Euroopa Komisjon

Leidsime kontrollitud 25 makses kaheksa mittekvantifitseeritavat viga, millest neli puudutasid palkade või pensionide maksmist. Neist kolmel juhul puudus pensionitoimikutel pensionäri partneri kohta hiljutine elusolekutõend, mis on vajalik selleks, et kinnitada jätkuvat õigust toetustele. Komisjon töötab praegu välja uut süsteemi toetusõiguste kontrolli parandamiseks.

Ühes IT-teenuste tehingus ei olnud komisjon seadnud hankedokumentides selgeid nõudeid koolitusele ja sertifikaatidele, mille alusel määrati kindlaks makstav päevatasu.

³³ Eelarvepunkti 400 kasutamise reeglid, viimati muudetud 15. juulil 2024.

Üks tehing puudutas komisjoni 85 miljoni eurost makset Brüsselis müüdnud hoonete edasise kasutusvalduse eest. Tegu oli esimese osamaksega kolmest ning see põhines 2024. aasta aprillis sõlmitud 900 miljoni eurosel lepingul, millega müüdi 23 hoonet ja jätkata neist 17 hoone kasutamist kuni 2029. aastani. Müügi- ja kasutusvalduse lepingu sõlmimisele eelnes komisjoni korraldatud konkurss. Selle raames tegi ainukese pakkumuse üks Belgia riigile kuuluv äriühing, kes oli esitanud komisjonile soovitusliku pakkumuse juba enne konkursi algust. Komisjoni konkursi üheks tingimuseks oli, et pakkujad esitaksid 80 miljoni euro suuruse pangatagatise, mis kehtiks kuus kuud alates pakkumuse esitamise tähtajast. Selle eesmärk oli kindlustada pakkujate pühendumus lepingu sõlmimisele, mis hõlmas ka hoonete kasutusvaldust. Ainus pakkuja esitas enda nimel tagatise, mis kehtis ainult kaks kuud. Komisjon aktsepteeris seda ja sõlmis lepingu enne tagatise kahekuulise kehtivusaja möödumist. Leidsime, et tagatis ei vastanud algses konkursikutses esitatud nõuetele. Samuti märgime, et komisjoni hindamiskomisjon ei olnud piisavalt sõltumatu, sest kõik selle liikmed allusid vastutavale eelarvevahendite käsutajale.

Euroopa välisteenistus

Leidsime 15 kontrollitud makses kaks kvantifitseeritavat viga. Üks neist puudutas lepingu olulist muutmist ilma hankemenetlust korraldamata ja tulemusi tagantjärele avalikustamata. Teine oli seotud ebaõige vahetuskursi kasutamisega ühe üürimakse kirjendamisel.

Meie soovitus

Euroopa Komisjon peaks:

- tõhustama enne IT-teenuste tellimist tehtavaid kontrolle;
- suurendama hindamiskomisjonide sõltumatust tehingute puhul, mis hõlmavad kinnisvara müüki.

*Soovite täiendavat teavet? Meie 2024. aasta aastaaruande 10. peatükk on täies mahus avaldatud meie **veebisaidil** (eca.europa.eu).*

Taaste- ja vastupidavusrahastu

Kokku: 59,9 mld €

Mida me auditeerisime

Taaste- ja vastupidavusrahastu loodi [määrusega \(EL\) 2021/241](#) (edaspidi „määrus“), mis jõustus 19. veebruaril 2021. Määrust muudeti 2023. aasta veebruaris, võimaldades liikmesriikidel lisada oma riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse³⁴ REPowerEU peatüki, ning uuesti 2024. aasta veebruaris³⁵, võimaldades liikmesriikidel lisada oma riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse hinnanguliste kuludena Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormi (STEP) loomiseks kavandatud rahalise toetuse. Taaste- ja vastupidavusrahastust on toetatud liikmesriikide reforme ja investeerimisprojekte alates Covid-19 pandeemia algusest 2020. aasta veebruaris (REPowerEU puhul alates 1. veebruarist 2022) ning see toimib kuni 2026. aasta 31. detsembrini.

Komisjon rakendab taaste- ja vastupidavusrahastut eelarve otsese täitmise vormis. See tähendab, et komisjon vastutab otseselt rahastu rakendamise eest. Taaste- ja vastupidavusrahastust tehtavad maksed sõltuvad sellest, kas liikmesriigid on rahuldavalt täitnud nende taaste- ja vastupidavuskavasid kinnitavate nõukogu rakendusotsuste lisades seatud eesmärgid ja sihid³⁶. Lisaks tuleb järgida seda, et liikmesriigi poolt varem rahuldavalt täidetud eesmärgid ja sihte ei oleks muudetud, ning et meetmed ei rikuks topeltrahastamise vältimise põhimõtet. [Määruses](#) sätestatud rahastamiskõlblikkuse tingimused hõlmavad rahastamiskõlblikkuse perioodi järgimist, põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“ vastamist ja jooksvate riiklike eelarvekulude mitteasendamist (v.a nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel)³⁷. Liikmesriigid peavad tagama, et rahastust toetatavate meetmetega seotud vahendeid kasutatakse kooskõlas kohaldatava liidu ja riigisisese õigusega, eelkõige seoses pettuste, korruptsiooni ja huvide konflikti ärahoidmise, avastamise ja kõrvaldamisega.

2024. aasta lõpuks oli komisjon teinud 65 toetusmakset (2021. aastal ühe, 2022. aastal 13, 2023. aastal 23 ja 2024. aastal 28) kogusummas 178,5 miljardit eurot. See tähendab, et ta oli maksnud ainult 50% kõigist kasutada olevatest summadest, kusjuures taaste- ja vastupidavusrahastu rakendusperioodi lõpuni (detsember 2026) oli jäänud vähem kui kaks aastat. Puudub teave selle kohta, kui suure summa on liikmesriigid vahendite lõplikele saajatele kokku välja maksnud³⁸.

Taaste- ja vastupidavusrahastu 2024. aasta kulutused olid kokku 59,9 miljardit eurot ning meie audit hõlmas kõiki 28 toetusmakset kogusummas 53,5 miljardit eurot ja eelmaksete tasaarvestamist kogusummas 6,4 miljardit eurot. Meie audit ei hõlma vahendite lõplike saajate kantud kulude korrektsust ega taaste- ja vastupidavusrahastu laenukomponenti.

³⁴ [Määrus \(EL\) 2023/435](#).

³⁵ [Määrus \(EL\) 2024/795](#).

³⁶ [Määruse \(EL\) 2021/241](#) artikli 42 lõige 2.

³⁷ [Samas](#), artiklid 5 ja 9, artikli 17 lõige 2 ning artikli 24 lõige 3.

³⁸ [Eriaruanne 13/2024](#). „Taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite kasutamine: kavandatud aeglasem edenemine tähendab riske meetmete lõpuleviimisel ja seega ka taaste- ja vastupidavusrahastu eesmärkide saavutamisel“, punktid 53–54.

Meie leiud

Auditeeritud summa	Olulisel määral vigadest mõjutatud?
59,9 mld €	2024: meie leidude üldine mõju on oluline, kuid ei ole läbiv.

Võttes arvesse taaste- ja vastupidavusrahastu kulutuste mudeli olemust ja asjaolu, et komisjoni maksete peatamise metoodika³⁹ tugineb paljudele hinnangutele, mis võib viia erinevate tõlgendusteni, ei esita me veamäära, mis oleks võrreldav teiste ELi kuluvaldkondadega.

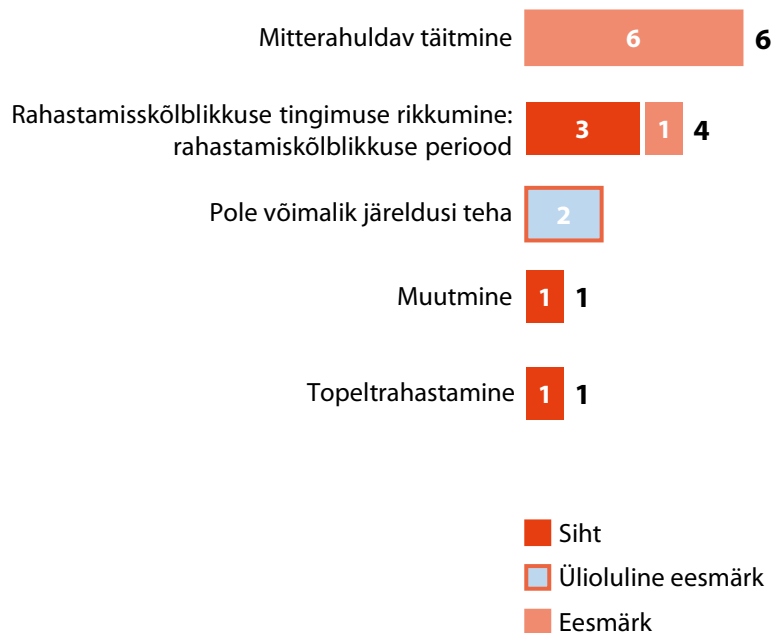
Teatavad eesmärgid/sihid täideti mitterahuldavalt

Määruses ei ole sätestatud täiendavaid kriteeriume selle kohta, kuidas tõlgendada mõistet „rahuldav“ eesmärkide ja sihtide täitmise hindamisel. Selle hindamisel aktsepteerib komisjon minimaalseid kõrvalekaldeid sisus, vormis, ajakavas ja summades⁴⁰. Juhime tähelepanu asjaolule, et kvalitatiivsete kriteeriumide puhul tugineb see hindamine paljudele hinnangutele, mis võib viia erinevate tõlgendusteni selle kohta, kas eesmärgid või sihid on rahuldavalt täidetud. Tegime oma kontrollidega kindlaks viie maksega seotud kuus eesmärki ja sihti, mille kohta me jõudsime järeldusele, et nõuded ei olnud rahuldavalt täidetud. Leidsime, et kõiki eesmärgi või sihi saavutamiseks nõutavaid elemente ei olnud täidetud ning et neid puuduvaid elemente ei saanud pidada minimaalseks aktsepteeritavaks kõrvalekaldeks. Märgime, et kvantitatiivsete leidude üldine finantsmõju on järjest suurenemas.

³⁹ COM(2023) 99 final: Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule, II lisa: „Taaste- ja vastupidavusrahastu: kaks aastat hiljem. Ainulaadne vahend ELi rohe- ja digipöörde keskmes“.

⁴⁰ Samas, I lisa.

Joonis 29. Makse- ja rahastamiskõlblikkuse tingimusi käsitlevad leiud liikide kaupa

Allikas: kontrollikoda.

Esimene makse Poolale hõlmas kahte eesmärki, millega oli kavas tugevdada kohtute sõltumatust ja erapooletust kohtunike distsiplinaarkorra reformimise kaudu, et parandada kohtulikku kaitset. Leidsime tõsiseid puudusi kohtunike ametisse nimetamisel. Tulenevalt käimasolevast Euroopa Liidu Kohtu kohtuasjast C-517/24, mis käsitleb selle küsimusega otseselt seotud eelotsusetaotlust, otsustasime aga praeguse seisuga mitte esitada järeldust selle kohta, kas need kaks eesmärki on rahuldavalt täidetud. Nende rahuldav täitmine oli taaste- ja vastupidavusraha Poolale maksete tegemise eeltingimus.

Topeltrahastamine

Määruses on esitatud samadel kuludel põhineva topeltrahastamise määratlus⁴¹, kuigi taaste- ja vastupidavusraha väljamaksetega ei hüvitata kantud rahastamiskõlblikke kulusid, vaid pigem premeeritakse eesmärkide ja sihtide rahuldavat täitmist⁴². Taaste- ja vastupidavusraha puhul võib tegu olla topeltrahastamisega juhul, kui meetme samu kulusid rahastatakse kaks korda ja/või kui samu väljundeid/tulemusi deklareeritakse ja seega rahastatakse kaks korda. Sama väljundit ei saa rahastada ELi eelarvest kaks korda, isegi kui üks asjaomastest rahastamisvahenditest ei ole kulupõhine. Leidsime ühe topeltrahastamise juhtumi (Horvaatias).

⁴¹ Määruse artikkel 9.

⁴² Eriaruanne 22/2024: „Topeltrahastamine ELi eelarvest: kontrollisüsteemides puuduvad olulised elemendid, et leevendada suurenenud riski, mis tuleneb taaste- ja vastupidavusraha kuludega sidumata rahastamismudelist“, punkt 101.

Eesmärkide ja sihtide muutmine

Määruses sätestatakse, et meetmete rahuldava täitmise korral ei tohi liikmesriik varem rahuldavalt täidetud eesmärkide ja sihtidega seotud meetmeid muuta⁴³. Liikmesriigid peavad igale maksetaotlusele lisatud liidu vahendite haldaja kinnituses kinnitama, et see mittemuutmise tingimus on täidetud. Leidsime ühe Kreeka sihi muutmise, mis oli seotud 50 vaimse tervishoiu asutuse loomise ja täieliku toimimisega.

Mõningate meetmete elluviimist alustati enne rahastamiskõlblikkuse perioodi algust

Määruses on sätestatud, et taaste- ja vastupidavusrahistust võib rahastada ainult meetmeid, mis algasid pärast 1. veebruari 2020⁴⁴, kuid selles ei ole sätestatud täiendavaid kriteeriume meetme alguse määratlemiseks. 2024. aasta oktoobris avaldas komisjon suunised⁴⁵, milles selgitatakse, et ta tõlgendab meetme alustamist selle meetme kohapealse elluviimise algusena, kui tekivad kulud. Nagu oleme varem märkinud⁴⁶, oleme seisukohal, et meetme algusena tuleks käsitada esimese (juriidilise) kohustuse võtmise kuupäeva (nt lepingu, ostutellimuse või rahastamisotsuse vormis), kuna see kujutab endast meetmega seotud esimese tegevuse algust. Sellise lepingu või rahastamisotsusega tekib kohustus ja käivitatakse majandus- ja tootmistegevus töövõtja ja alltöövõtja tasandil ning sellele järgnevad maksed.

Leidsime, et kahe makse ühe eesmärgi ja kolme sihiga seotud projektid algasid enne 2020. aasta veebruari. Seetõttu ei oleks tohtinud neid projekte taaste- ja vastupidavusrahistust rahastada.

Liikmesriigid ei täida koheselt enamikku täitmata olevatest komisjoni auditisoovitustest, mis on seotud kriitiliste ja väga oluliste leidudega

Alates 2021. aastast on komisjon koostanud 20 lõplikku auditaruannet, mis on seotud eesmärkide ja sihtidega, ning 15 liikmesriigile on esitatud 591 soovitus. 30. aprilli 2025. aasta seisuga leidis komisjon, et 417 (71%) soovitus on täidetud ja ülejäänud 174 (29%) täitmata. Komisjon liigitab oma leiud kriitilisteks, väga olulisteks, olulisteks või soovitatavateks. Kui liikmesriigid ei ole kriitiliste või väga oluliste leidudega seotud soovitustega tähtajaks kas nõustunud, on need tagasi lükanud või pole neid täitnud, võidakse komisjoni iga-aastases tegevusaruandes esitada nende kohta reservatsioon. Kriitilised või väga olulised leiud võivad kujutada endast ka rahastamislepingust tulenevate kohustuste tõsist rikkumist ja tuua kaasa kindlamääralise korrigeerimise⁴⁷.

Enamiku (64% 136-st) soovitude puhul, mis olid seotud kriitiliste ja väga oluliste leidudega ja mis olid veel täitmata, oli auditaruandes määratud täitmise tähtaeg juba möödas.

⁴³ **Määruse** artikli 24 lõige 3.

⁴⁴ **Samas**, artikli 17 lõige 2.

⁴⁵ **COM(2024) 474 final**: Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule taaste- ja vastupidavusrahistu rakendamise kohta, II lisa.

⁴⁶ **2023. aasta aastaaruande** punkt 11.22.

⁴⁷ Rahastamislepingu I lisa.

Liikmesriikide süsteemid ei ole piisavalt tõhusad

Mõnes liikmesriigis on puudusi riigihanke- ja riigiabi eeskirjadele vastavuse tagamise süsteemides. Samuti leidsime puudusi viie liikmesriigi maksetaotlustes (vahendite haldajate kinnitustes).

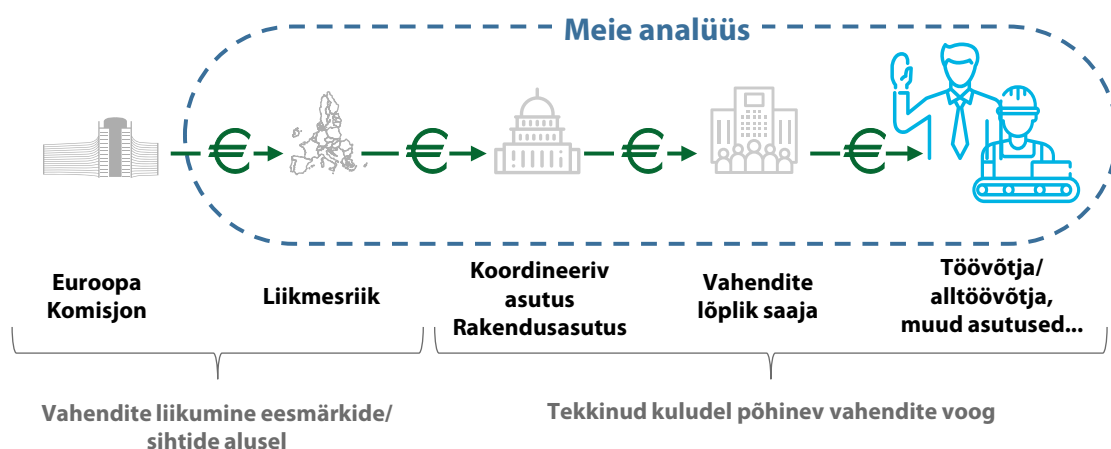
Komisjonil on avastatud pettuste kohta vähe teavet

Pettuseohu üks peamine näitaja on pettusekahtlusega tehingute maht. Ainsad ELi tasandil avaldatud andmed pettusekahtlusega juhtumite ulatuse kohta pärinevad Euroopa Prokuratuuri 2024. aasta aastaaruandest. 2024. aasta lõpu seisuga tegeles Euroopa Prokuratuur 311 NGEUga seotud poolelioleva juhtumiga. Kõik peale nelja juhtumi olid seotud taaste- ja vastupidavusrahastuga, mis moodustas ligikaudu 17% kõigist käimasolevatest kuludega seotud pettuste uurimistest. Hinnanguline kahju ELi finantshuvidele on 2,8 miljardit eurot, mis moodustab 30% (2023. aastal 25%) kõigist ELi kuludega seotud pettustest tulenevast hinnangulisest kogukahjust⁴⁸. Tegu on suure erinevusega liikmesriikide poolt 2024. aastal maksetaotlustele lisatud liidu vahendite haldajate kinnitustes esitatud väikesest arvust (viis juhtumit).

Taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite jälgitavus ei ole liikmesriikides süstemaatiline

Hindasime viie liikmesriigi (Saksamaa, Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa ja Itaalia) süsteeme, et teha kindlaks, kas need olid võimelised jälgima taaste- ja vastupidavusrahastu vahendeid riigieelarvest kuni vahendite lõplike saajate ja teisteni (nt töövõtjad või alltöövõtjad) ning esitama andmeid vahendite lõplike saajate kantud kulude kohta. Kogutud andmed näitavad, et 2024. aasta lõpus kandsid vahendite lõplikud saajad Itaalias ja Kreekas kulusid vastavalt 49% ja 39% ulatuses nende riigieelarvetes taaste- ja vastupidavusrahastu reformideks ja investeringuteks kavandatud kogusummast. See moodustab 76% (Itaalia puhul) ja 82% (Kreeka puhul) komisjonilt saadud kogusummast. Leidsime, et kahe liikmesriigi (Hispaania ja Prantsusmaa) süsteemid ei taganud taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite lõplike saajate kantud kulude kohta andmete süsteemset kogumist. Üks liikmesriik (Saksamaa) esitas selle teabe meie taotlusel viie taaste- ja vastupidavusrahastu meetme kohta.

Joonis 30. Taaste- ja vastupidavusrahastu raha liikumine

Allikas: kontrollikoda.

⁴⁸ Euroopa Prokuratuuri 2024. aasta aastaaruanne.

Vaatasime läbi metoodika, mida liikmesriigid järgisid 100 suurima vahendite lõpliku saaja avaldamisel, ja leidsime avaldatud teabe liigis märkimisväärsed erinevusi.

Aasta tegevusaruanded ning iga-aastane haldus- ja tulemusaruanne

Sarnaselt varasematele aastatele ei hinda komisjon oma 2024. aasta tegevusaruandes kvantifitseeritavat maksete veariski, kuna sisulist veamäära ei ole võimalik välja arvutada. Selle asemel määrab komisjon kindlaks iga taaste- ja vastupidavusrahastu makse seaduslikkuse ja korrektsuse riskiastme (väike, keskmine või suur risk), mis enamasti tugineb komisjoni esialgsete hindamiste, järelauditite ja kontrollikoja auditite (kui ta nendega nõus on) tulemustele. Taaste- ja vastupidavusrahastu suure riskiga (st vähese tähtsuse künnist ületavatele) maksetele tuleks lisada reservatsioon. Komisjoni hinnangul oli kõigi maksete risk 2024. aastal väike. See ei ole aga kooskõlas meie leidudega.

Meie soovitused

Soovitame komisjonil:

- laiendada esialgsete hinnangute koostamise ajal tehtavate kontrollide katvust;
- kõrvaldada viivitused komisjoni auditisoovituste rakendamisel liikmesriikides.

Soovite täiendavat teavet? Meie 2024. aasta aastaaruande 11. peatükk on täies mahus avaldatud meie **veebisaidil** (eca.europa.eu).

Meie 2021. aastal avaldatud eriaruannetes esitatud soovitude täitmise kontrolli tulemused

Mida me kontrollisime

Kontrollime igal aastal, mil määral on meie auditeeritavad meie esitatud soovitude põhjal kolme aasta vältel meetmeid võtnud. Soovitude järelkontroll on audititsükli tähtis osa. See annab meile tagasisidet selle kohta, kas meie auditeeritavad on meie soovitatud meetmeid rakendanud ja kas tõstatatud küsimused on lahendatud. Samuti on see oluline meie tulevase audititöö ülesehitamisel ja kavandamisel ning riskide jälgimisel.

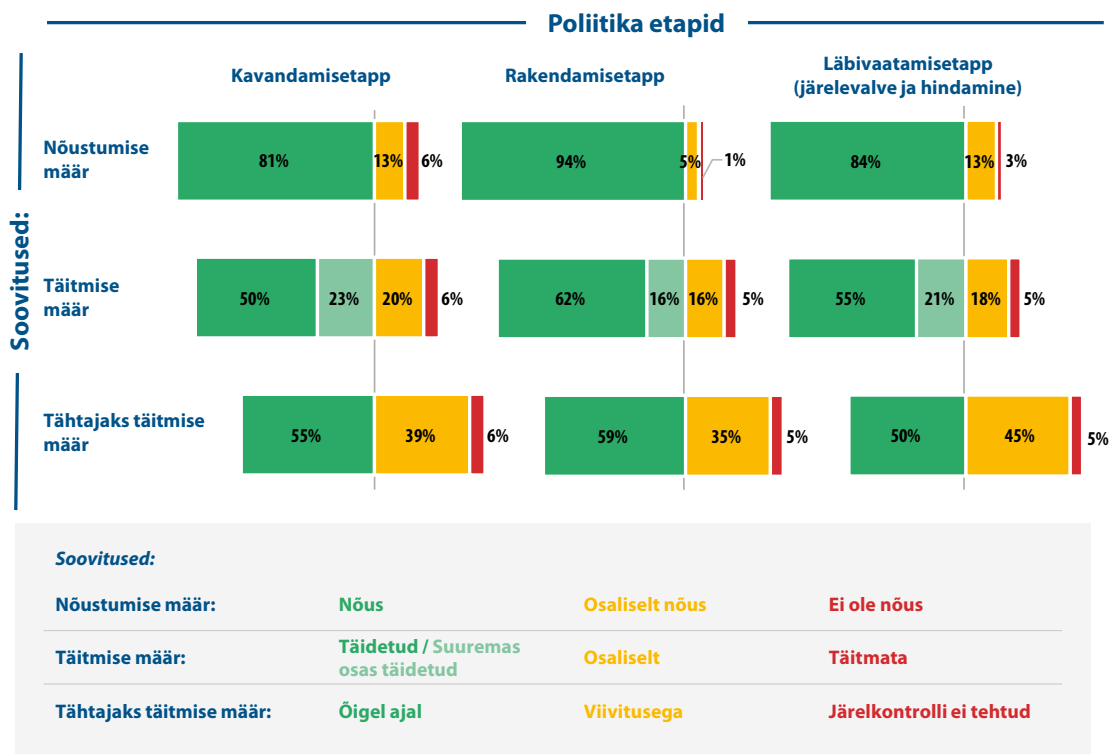
Sel aastal analüüsisime kõigis 2021. aastal avaldatud 27 eriaruandes esitatud soovitusi. Kokku kontrollisime 245 soovituse põhjal võetud meetmeid. Neist 194 olid esitatud Euroopa Komisjonile. Ülejäänud 51 soovitust esitati Euroopa Keskpangale (EKP), Euroopa välisteenistusele, Euroopa Pangandusjärelevalvele (EBA), Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametile (Frontex), Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametile (Europol) ja Ühtsele Kriisilahendusnõukogule (SRB). Nagu varemgi, ei kontrollinud me, kuidas täideti soovitusi, mis olid esitatud ainult konkreetselt liikmesriikidele.

Meie leiud

Meie analüüs näitab, et 2021. aasta eriaruannetes esitatud soovitude osakaal, millega meie auditeeritavad täielikult või osaliselt nõustusid, suurenes 93%-lt eelmisel aastal 98%-le käesoleval aastal (vt [joonis 31](#)). Täielikult või suuremas osas täidetud soovitude osakaal suurenes eelmisel aastal 68%-lt käesoleval aastal 76%-le ja tähtajaks täidetud soovitude osakaal suurenes 52%-lt 56%-le. Tähtajaks täidetud soovitude osakaal ei ole see veel jõudnud COVID-19 pandeemia eelsele tasemele (60% või rohkem).

Meie analüüs, mille eesmärk on kontrollida, kas poliitikatsükli kolmes etapis (kavandamine, rakendamine ja läbivaatamine) on erinevusi, näitas, et poliitika või programmide rakendamise etapiga seotud soovistega nõustutakse kõige rohkem, neid rakendatakse kõige rohkem ja tähtaegselt.

Joonis 31. Nõustumise, rakendamise ja tähtaegse täitmise osakaal poliitikatsükli etappide kaupa

Allikas: kontrollikoda.

Leidsime, et:

- Euroopa Komisjonile esitatud soovitustest on täielikult või suuremas osas täidetud 77%;
- teistele auditeeritavatele esitatud soovitustest on täielikult või suuremas osas täidetud 75%;
- poliitikatsükli etappide puhul puudutas 28% meie 2021. aasta eriaruannete soovitustest kavandamisetaapi, 56% rakendusetappi ja 17% läbivaatamisetaapi.

Soovite täiendavat teavet? Meie 2024. aasta aastaaruande 12. peatükk on täies mahus avaldatud meie **veebisaidil** (eca.europa.eu).

Euroopa Arengufondid

Kokku: 1,35 mld eurot

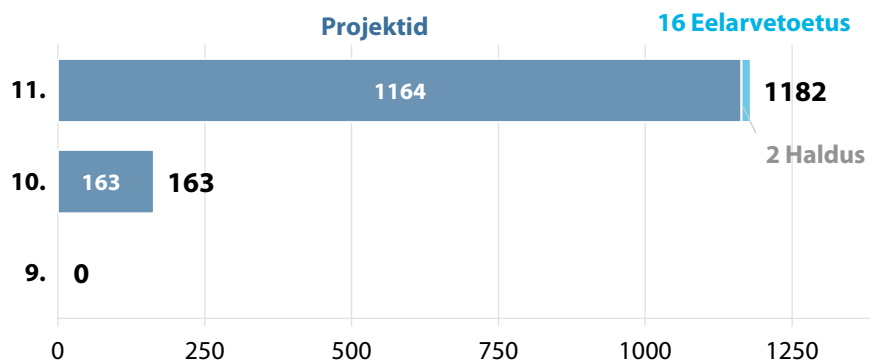
Mida me auditeerisime

1959. aastal käivitatud EAFid olid kuni 2020. aasta lõpuni peamised vahendid, mille abil Euroopa Liit rahastas oma arengukoostööd Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna (AKV) riikide ning ülemeremaade ja -territooriumidega (ÜMTd). EAFide peamine eesmärk on vähendada vaesust ja see lõpuks kaotada kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 208 sätestatud arengukoostöö peamise eesmärgiga. 11. (ja viimane) EAF hõlmab perioodi 2014–2020 mitmeaastast finantsraamistikku.

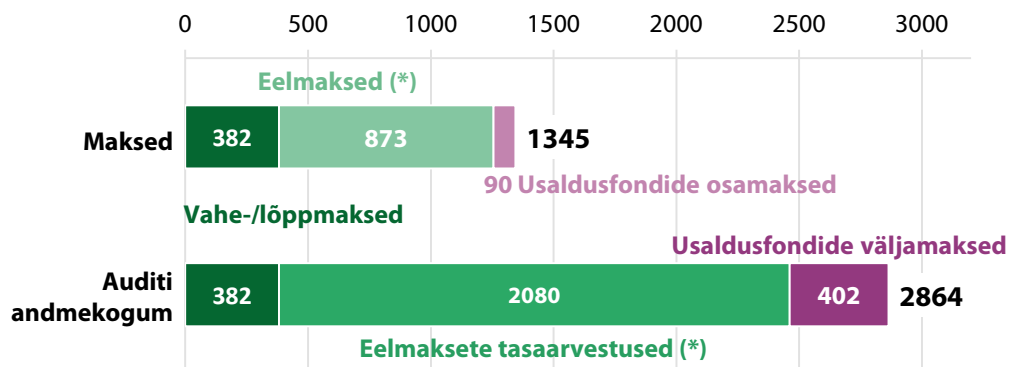
Joonis 32. Euroopa Arengufondid: 2024. aasta finantsülevaade

(miljonites eurodes)

EAFide maksed eelarveridade ja liikide kaupa

EAFide maksed ja auditi andmekogum

* Vastavalt alustehingute ühtsele määratlusele.

Allikas: kontrollikoda 9., 10. ja 11. EAFi 2024. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande põhjal.

2021.–2027. aasta MFRis on arengukoostöö AKV piirkonna riikidega integreeritud naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendisse „Globaalne Euroopa“, mis omakorda kuulub ELi üldeelarvesse. Arengukoostöö ÜMTdega on integreeritud ülemeremaade ja -territooriumide assotsieerimise otsusesse, mis hõlmab ka Gröönimaad. 9., 10. ja 11. EAFi ei ole aga ELi üldeelarvesse integreeritud ning fondide rakendamine ja neist aru andmine toimub kuni nende lõpetamiseni ka edaspidi eraldiseisvalt.

Selles peatükis vaadeldakse 76 riigis tehtud kulutusi, mille tegemisel kasutati mitut abi andmise viisi (nt ehitus-/tarne-/teenuste osutamise lepingud, toetused, eelarvetoetus, programmide eelarvestus ning sambapõhiselt hinnatud üksustega (nt rahvusvahelised organisatsioonid) sõlmitud delegeerimiskokkulepped).

EAFe haldab peaaegu täielikult komisjoni rahvusvahelise partnerluse peadirektoraat (DG INTPA). Väikest osa EAFide 2024. aasta kulutustest (5%) haldas Euroopa naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraat (DG NEAR). Alates 1. veebruarist 2025 on DG NEAR jagatud kaheks eraldi peadirektoraadiks: laienemise ja idanaabruse peadirektoraat (DG ENEST) ja Lähis-Ida, Põhja-Aafrika ja Pärsia lahe peadirektoraat (DG MENA).

Meie leiud

Leidsime, et raamatupidamise aastaaruanne ei sisaldanud olulisi väärkajastamisi.

Tulutehingud ei ole olulisel määral vigadest mõjutatud.

EAFide maksetehingud olid olulisel määral vigadest mõjutatud. Meie poolt testitud tehingute põhjal on meie hinnanguline veamäär 6,5%.

Kinnitavat avaldust toetav teave

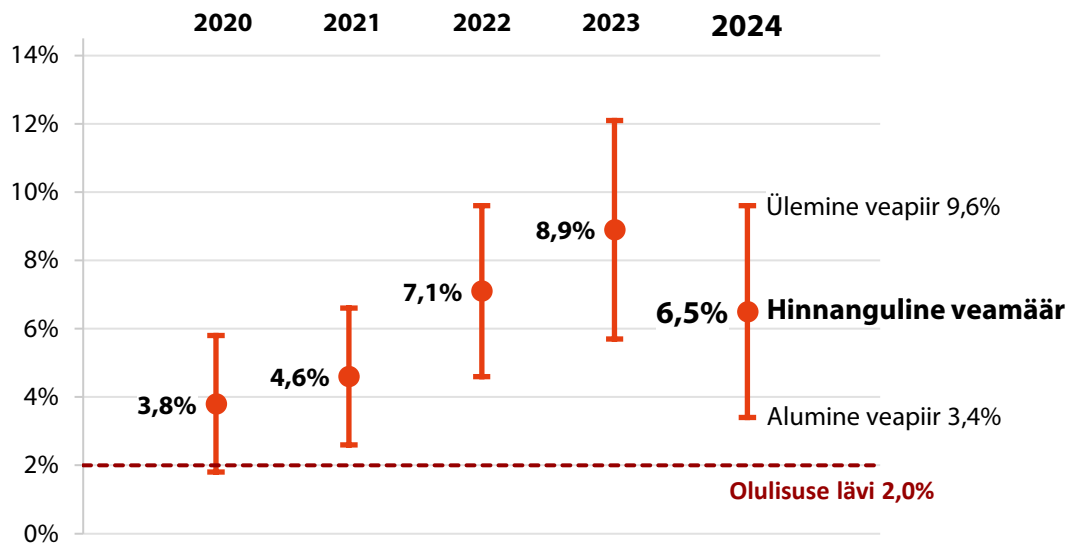
Tehingute korrektsuse auditeerimiseks kontrollisime 85 tehingust koosnevat valimit, mis esindas EAFide kõiki kulutusi. See hõlmas 16 Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondi tehingut, ühte Bêkou usaldusfondi tehingut, 54 ELi 14 delegatsiooni⁴⁹ heaks kiidetud tehingut ja 14 komisjoni peakorteri poolt heaks kiidetud tehingut. Tehingutes vigade leidmisel analüüsisime nende põhjuseid, et teha kindlaks võimalikud puudused. Lisaks tegime kohapeal auditeeritud tehingute puhul tulemuslikkuse hindamise, kui see oli teostatav ja asjakohane.

Meie kontrollitud 85 tehingust sisaldas vigu 34 (40,0%). Kvantifitseeritud 27 vea alusel on meie hinnanguline veamäär 6,5% (vt [joonis 33](#)).

⁴⁹ Burundi, Kongo Demokraatlik Vabariik, Guinea-Bissau, Keenia, Malawi, Mauritaania, Mauritius, Mosambiik, Namiibia, Nigeeria, Sierra Leone, Togo, Uganda, Sambia.

Joonis 33. Tehingute testimise tulemused

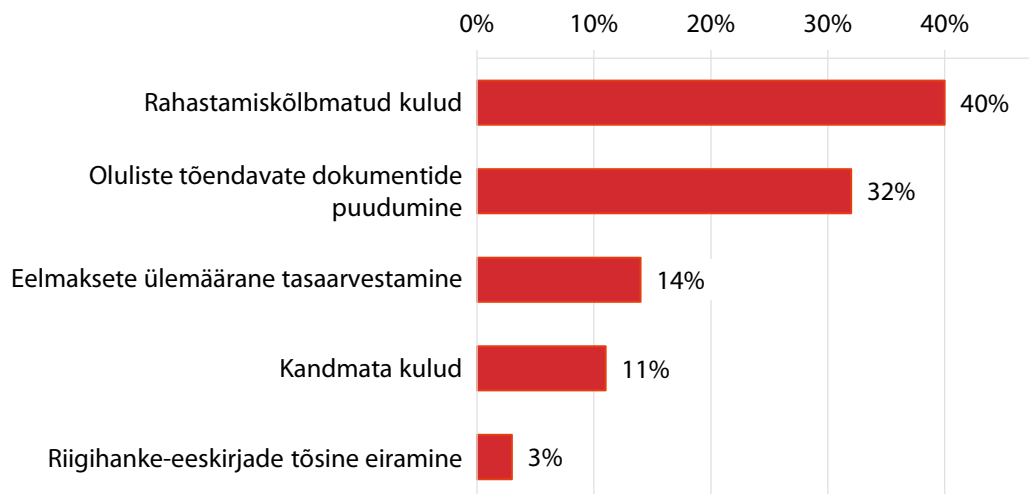
Hinnanguline veamäär

Allikas: kontrollikoda.

Joonis 34 näitab eri veatüüpide osakaalu meie 2024. aasta hinnangulises veamääras.

Joonis 34. Veatüüpide osakaal hinnangulises veamääras

Allikas: kontrollikoda.

13 kvantifitseeritava vea puhul oli komisjonil küllalt teavet nende vältimiseks või avastamiseks ja parandamiseks enne kulude heakskiitmist. Kui komisjon oleks kogu tema käsutuses olevat teavet asjakohaselt kasutanud, oleks hinnanguline veamäär olnud 2,2 protsendipunkti madalam.

DG INTPA 2024. aasta tegevusaruande läbivaatamine

DG INTPA 2024. aasta tegevusaruandes sisalduv peadirektori kinnitav avaldus ei sisalda ühtegi reservatsiooni. DG INTPA on märkimisväärselt vähendanud reservatsioonide ulatust (st nendega hõlmatud kulude osakaalu) – 2017. aastal 16%-le, 2018. aastal 1%-le ja sealt edasi nullini.

DG INTPA hinnangul on maksete veariski sisaldav kogusumma 89,7 miljonit eurot (1,1% 2024. aasta kulutustest) ja kogurisk programmide lõpetamisel 78,6 miljonit eurot (0,97% 2024. aasta kulutustest). DG INTPA prognoosib varasemate andmete põhjal, et maksete veariski sisaldavast summast korrigeeritakse järgnevatel aastatel DG INTPA kontrollidega 11,1 miljonit eurot (12,4%) (seda summat nimetatakse korrigeerimisvõimeks). Komisjoni teatel oli sellest hinnangulisest summast 5,0 miljonit eurot 2024. aastal realselt tagasi nõutud. Peale seda, kui me olime testinud 60,9% sellest korrigeeritud summast (3,1 miljonit eurot), leidsime, et 0,2 miljonit eurot ei oleks tohtinud rakendatud korrigeerimisvõimeks kajastada.

2024. aasta allesjäänud veamäära uuring

DG INTPA 12. allesjäänud veamäära kokkuleppelise toiminguga viis 2024. aastal läbi üks väline töövõtja. Toimingu eesmärk on hinnata nende vigade määra, mis on püsima jäänud pärast kõiki DG INTPA poolt tema vastutusvaldkonnas läbi viidud juhtimiskontrolle, et teha järeldus nende kontrollide tõhususe kohta.

2024. aastal otsustas komisjon allesjäänud veamäära metoodikat alates 2025. aastast muuta. Muudatuste eesmärk on muu hulgas määratleda selgemalt suure väärtusega kirjade käsitlemine ja piirata võimalust tugineda täielikult juhtimiskontrollide ja teiste audiitorite töö tulemustele. Siiski esineb mõningaid puudusi.

Projektide saavutuste hindamine meie auditikülastuste ajal

Hindasime oma auditikülastuste käigus ka lõpule viidud või peaaegu lõpule viidud projektide eesmärkide saavutamist. Meie hindamine hõlmas muu hulgas väljund- ja tulemusnäitajate ning projektitulemuste läbivaatamist. Meie kontrollide tulemused varieerusid. Mõnel juhul oli toetusraha kasutatud tõhusalt ja see aitas kaasa projektide eesmärkide saavutamisele. Nagu varasematelgi aastatel⁵⁰, tuvastasime siiski ka juhtumeid, kus ELi projektid ei saavutanud kõiki oma eesmärke. Täpsemalt, projektide raames ehitatud taristut ei hooldatud alati pärast projekti lõpetamist, mis tekitas tõsist muret selle kestlikkuse pärast.

⁵⁰ 2022. ja 2023. aasta aastaaruanded EAFide kohta.

Meie soovitused

Soovitame komisjonil:

- tagada nähtavusele seatud nõuete järgimine;
- tugevdada kontrolli seoses kindlasummaliste maksete ja muude lihtsustatud kuluvõimaluste alusel deklareeritud kuludega;
- võtta meetmeid projektide kestlikkuse parandamiseks.

Soovite täiendavat teavet? Meie 2024. aasta aruanne 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufondist rahastatud tegevuste kohta on täies mahus avaldatud meie veebisaidil (eca.europa.eu).

Selgitav taustteave

Euroopa Kontrollikoda ja tema töö

Kontrollikoda on ELi sõltumatu välisaudiitor. Me asume Luxembourgis ning meil töötab umbes 900 töötajat kõigist ELi liikmesriikidest. Meie missioon on aidata parandada ELi haldus- ja finantsjuhtimist ning edendada aruandekohustuse täitmist ja läbipaistvust, tegutsedes ELi kodanike finantshuvide sõltumatu kaitsjana. Meie auditiaruanded ja arvamused on oluline osa ELi aruandlusahelast. Neid kasutatakse selleks, et kontrollida ELi poliitikavaldkondade ja programmide rakendamise eest vastutajaid: komisjoni, teisi ELi institutsioone ja asutusi ning liikmesriikide haldusasutusi. Me teavitame ELi poliitikakujundajaid ja seadusandjaid riskidest, anname neile kindlust, juhime tähelepanu puudujääkidele ja heale tavale ning nõustame, kuidas ELi poliitika ja programmide juhtimist parandada. Oma tööga tagame ELi kodanikele teabe nende raha kasutamise kohta.

Tony Murphy
Iirimaa

Nikolaos MILIONIS
Kreeka

Klaus-Heiner LEHNE
Saksamaa

Iliana IVANOVA
Bulgaaria

Bettina JAKOBSEN
Taani

Jan GREGOR
Tšehhi Vabariik

Mihails KOZLOVS
Läti

Ildikó GÁLL-PELCZ
Ungari

Annemie TURTELBOOM
Belgia

Ivana MALETIĆ
Horvaatia

François-Roger CAZALA
Prantsusmaa

Joëlle ELVINGER
Luksemburg

Helga BERGER
Austria

Marek OPIOŁA
Poola

Jorg Kristijan PETROVIČ
Sloveenia

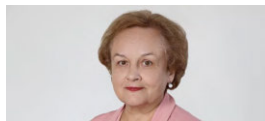
Stef BLOK
Madalmaad

George Marius HYZLER
Malta

Lefteris CHRISTOFOROU
Küpros

Laima Liucija ANDRIKIENĖ
Leedu

Keit PENTUS-ROSIMANNUS
Eesti

Katarína KASZASOVÁ
Slovakkia

João LEÃO
Portugal

Alejandro BLANCO FERNÁNDEZ
Hispaania

Carlo Alberto MANFREDI SELVAGGI
Itaalia

Petri SARVAMAA
Soome

Hans LINDBLAD
Rootsi

Lucian ROMAȘCANU
Rumeenia

Märkus: 2025. aasta juuli seisuga.

Meie väljundid

Avaldame

- aastaaruandeid, mis koosnevad peamiselt ELi eelarve ja Euroopa Arengufondide finants- ja vastavusauditite tulemustest, kuid käsitlevad ka eelarve täitmise ja tulemuslikkuse aspekte;
- eriaruandeid, milles esitatakse konkreetseid poliitikasuundi, kuluvaldkondi või eelarve- või juhtimisküsimusi käsitlevate valitud auditite tulemused;
- iga-aastaseid eriaruandeid ELi asutuste, detsentraliseeritud organite ja ühissettevõtete kohta;
- arvamusi finantsjuhtimist mõjutavate uute õigusaktide eelnõude või muudatuste kohta (arvamusel koostatakse meie enda või teiste institutsioonide initsiatiivil);
- ülevaateid, mis sisaldavad kirjeldust või teavet poliitikavaldkondade, süsteemide, vahendite või kitsamate teemade kohta.

Meie kinnitava avalduse auditi lähenemisviisi ülevaade

Meie kinnitavas avalduses esitatud arvamused põhinevad objektiivsel auditi tõendusmaterjalil, mis on kogutud rahvusvahelistele auditistandarditele vastavate audititestide käigus.

Nagu märgitud meie 2021.–2025. aasta strateegias, jätkame järgmise, 2021.–2027. aasta MFRI puhul oma auditi käsitusviisi arendamist ning kasutame kättesaadavaid andmeid ja teavet, mis võimaldab meil jätkuvalt pakkuda tugevat kindlust, tuginedes meie aluslepingust tulenevatele volitustele ja järgides täielikult rahvusvahelisi avaliku sektori auditistandardeid.

Raamatupidamise aastaaruannete usaldusväärsus

Kas ELi raamatupidamise aastaaruannetes esitatakse täielik ja täpne teave?

Komisjoni peadirektoraadid koostavad igal aastal sadu tuhandeid arvestuskirjeid, mis sisaldavad teavet paljudest eri allikast (sealhulgas liikmesriikidest). Me kontrollime, kas arvestusprotsessid toimivad asjakohaselt ning kas nende abil saadavad arvestusandmed on täielikud, korrektselt kajastatud ja ELi finantsaruannetes õigesti esitatud.

- Hindame raamatupidamissüsteemi, veendumaks, et selle abil saab usaldusväärset teavet.
- Kontrollime peamisi raamatupidamisarvestuse protseduure, veendumaks, et need toimivad korrektselt.
- Kontrollime analüütiliselt arvestusandmeid, veendumaks, et need esitatakse järjepidevalt ning on põhjendatud.

- Kontrollime vahetult arvestuskirjetest moodustatud valimit, veendumaks, et alustehing on toimunud ja täpselt kajastatud.
- Kontrollime finantsaruandeid, veendumaks, et need kajastavad finantsolukorda õiglaselt.

Tehingute korrektsus

Kas ELi raamatupidamise aastaaruannete aluseks olevad tulutehingud ja kuludena kajastatud maksetehingud on eeskirjadega kooskõlas?

ELi eelarve hõlmab miljoneid makseid toetusesaajatele nii ELis kui mujal maailmas. Suuremat osa neist kulutustest haldavad liikmesriigid. Vajaliku tõendusmaterjali saamiseks hindame neid süsteeme, mille abil hallatakse ja kontrollitakse tulu ning kuludena kajastatud makseid (st lõppmaksed ja eelmaksete tasaarvestused), ja kontrollib tehingute valimit.

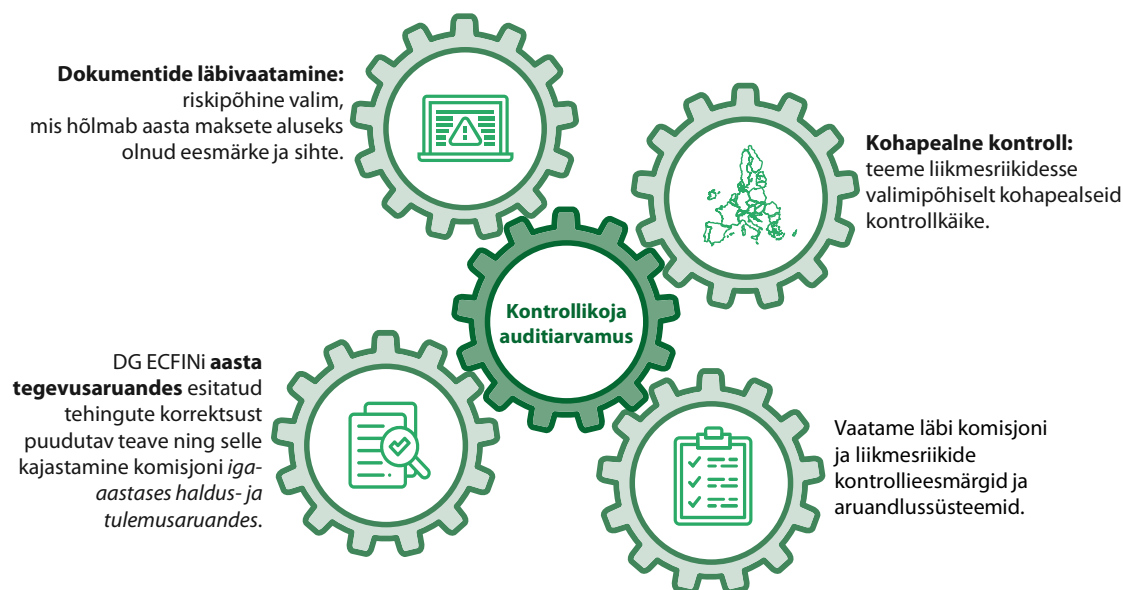
Kui asjakohaste rahvusvaheliste auditeerimisstandardite tingimused on täidetud, siis vaatame läbi ja teeme uuesti kontrollid, mida on teinud ELi eelarve täitmise eest vastutavad institutsioonid. Seega võtame täielikult arvesse kõiki nimetatud kontrollide alusel tehtud parandusmeetmeid.

- Hindame tulude ja kulude süsteeme, et määrata kindlaks nende mõjususe tehingute korrektsuse tagamisel.
- Moodustame statistiliste meetodite abil tehingutest valimid, mis võimaldavad meie audiitoritel tehinguid üksikasjalikult testida. Valimisse sattunud tehinguid auditeeritakse põhjalikult, sh tavaliselt lõpliku toetusesaaja juures (nt põllumajandustootjad, uurimisasutused ja riigihanke alusel töid või teenuseid pakkuvad ettevõtted), et saada tõendeid selle kohta, et kõik alustehingud on aset leidnud, asjakohaselt kajastatud ning kooskõlas eeskirjadega, mille alusel need maksed on tehtud.
- Analüüsime vigu ning liigitame need kas kvantifitseeritavateks või mittekvantifitseeritavateks. Kvantifitseeritav viga mõjutab tehinguid, kui eeskirjade kohaselt ei oleks tohtinud makse tegemist heaks kiita. Arvutame kvantifitseeritavaid vigu ekstrapoleerides hinnangulise veamäära igas valdkonnas, mille kohta koostame erihinnangu. Seejärel võrdleme hinnangulist veamäära olulisuse lävega (2%) ning hindame vigade läbivust.
- Võtame oma arvamustes arvesse nii neid hinnanguid kui ka muud asjakohast teavet, nagu aasta tegevusaruanded ja teiste välisaudiitorite aruanded.
- Faktide õigsuse tagamiseks arutame kõik leiud läbi nii liikmesriikide ametiasutuste kui komisjoniga.

Milline on meie auditi käsitusviis ja metoodika taaste- ja vastupidavusrahastu kulutuste korrektsust käsitleva kinnitava avalduse jaoks?

- Esitame taaste- ja vastupidavusrahastu kulutuste korrektsuse kohta eraldi arvamuse, mis moodustab osa meie kinnitavast avaldusest ELi eelarve kohta. Selle põhjuseks on asjaolu, et meie arvates on taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamismudel erinev ja tegu on ajutise instrumendiga. Kõnealuse arvamusega püüame anda piisava kindluse maksete kohta ja esitada kinnitavas avalduses sellele arvamusele tuginevat üksikasjalikku teavet (vt [joonis 35](#)).
- Suurem osa meie kindlusest tuleneb substantiivsest testimisest ning järelevalve- ja kontrollisüsteemide hindamisest. Meie kindlust täiendavad iga-aastased tegevusaruanded, iga-aastane haldus- ja tulemusaruanne ning siseauditi talituse aruanded.
- Meie tegevus on kooskõlas rahvusvaheliste auditistandarditega ning sellega tagatakse, et meie auditoriarvamus tugineb piisavale ja asjakohasele auditi tõendusmaterjalile.

Joonis 35. Auditoriarvamus

Allikas: kontrollikoda.

Allikas: kontrollikoda.

Kõik meie väljaanded on saadaval meie veebisaidil eca.europa.eu.

AUTORIÕIGUS

© Euroopa Liit, 2025

Euroopa Kontrollikoja taaskasutamispoliitika on kehtestatud [Euroopa Kontrollikoja otsusega nr 6-2019](#) avatud andmete poliitika ja dokumentide taaskasutamise kohta.

Kui ei ole märgitud teisiti (nt eraldiseisvates autoriõiguse märgetes), on ELile kuuluv kontrollikoja sisu litsentsitud vastavalt litsentsile [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Üldjuhul on taaskasutamine lubatud, kui autoriõigustele on viidatud ja muudatused on ära märgitud. Kontrollikoja sisu taaskasutajad ei tohi moonutada selle algset tähendust ega sõnumit. Kontrollikoda ei vastuta taaskasutamise tagajärgede eest.

Kui konkreetsetes sisus, näiteks kontrollikoja töötajatest tehtud fotodel, on kujutatud tuvastatavaid isikuid, või kui see sisaldab kolmandate isikute teoseid, tuleb teil taotleda täiendavat luba.

Kui luba on saadud, tühistab ja asendab see eespool nimetatud üldise loa ja osutab selgelt mis tahes kasutuspiirangutele.

Järgmiste fotode taaskasutamine on lubatud juhul, kui on ära märgitud autoriõiguste valdaja, allikas ja fotograafide nimed (kui need on ära toodud):

Lk 4: © Euroopa Liit, 2023, allikas: Euroopa Kontrollikoda / Sophie Margue.

Lk 81: © Euroopa Liit, 2025, allikas: Euroopa Kontrollikoda. Hoonete arhitektid: Paul Noël (1988) ja Jim Clemes (2003 & 2013).

On võimalik, et ELile mittekuuluva sisu kasutamiseks või taasesitamiseks tuleb küsida luba otse autoriõiguse omajatelt.

Joonise 13 kujundamisel on kasutatud [Flaticon.com](#) ikoone. © Freepik Company S.L. Kõik õigused kaitstud.

Lk 16: © InfiniteFlow, [stock.adobe.com](#).

Lk 35: © Funtap, [stock.adobe.com](#).

Lk 39: © K.Mongkol, [stock.adobe.com](#).

Lk 45: © elgreko, [stock.adobe.com](#).

Lk 50: © Worawut, [stock.adobe.com](#).

Lk 54: © Maryna, [stock.adobe.com](#).

Joonise 30 kujundamisel on kasutatud [Flaticon.com](#) ikoone (vasakult kolmas, neljas, ja viies ikoon). © Freepik Company S.L. Kõik õigused kaitstud.

Lk 75: © paryati, [stock.adobe.com](#).

Joonise 35 kujundamisel on kasutatud [Flaticon.com](#) ikoone (vasakul üleval ja kaks ikooni all).

© Freepik Company S.L. Kõik õigused kaitstud. Kontrollikoda modifitseeris käiguikooni,

© Ramziia, [stock.adobe.com](#).

Tööstusomandi õigustega hõlmatud tarkvara või dokumendid, nagu patendid, kaubamärgid, registreeritud disainilahendused, logod ja nimed, ei kuulu kontrollikoja taaskasutamispoliitika alla.

Domeeni europa.eu alla koondatud Euroopa Liidu institutsioonide veebisaitidel leidub linke, mis viivad muudele veebisaitidele. Kontrollikoda ei vastuta nende sisu eest ja soovib teil seetõttu tutvuda nende veebisaitide isikuandmete ja autoriõiguse kaitse põhimõtetega.

Kontrollikoja logo kasutamine

Kontrollikoja logo ei tohi kasutada ilma kontrollikoja eelneva nõusolekuta.

KUIDAS VIIDATA

Euroopa Kontrollikoda, „2024. aasta ELi auditi lühikokkuvõte“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2025.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2025

PRINT	ISBN 978-92-849-5613-5	ISSN 2812-1465	doi:10.2865/9073025	QJ-01-25-046-ET-C
PDF	ISBN 978-92-849-5612-8	ISSN 2812-1457	doi:10.2865/8031903	QJ-01-25-046-ET-N
HTML	ISBN 978-92-849-5611-1	ISSN 2812-1457	doi:10.2865/9615251	QJ-01-25-046-ET-Q

Lühidalt „2024. aasta ELi auditi lühikokkuvõttest“

2024. aasta ELi auditi lühikokkuvõttes esitatakse ülevaade meie 2024. aasta aastaaruannetest ELi üldeelarve ja Euroopa Arengufondi kohta, milles me esitame oma kinnitava avalduse raamatupidamise aastaaruannete usaldusväärsuse ning nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta. Käsitlesime ka taaste- ja vastupidavusrahastut ning esitame eraldi arvamuse selle kulutuste seaduslikkuse ja korrektsuse kohta. ELi auditi lühikokkuvõttes esitatakse meie peamised leiud ELi eelarve ja Euroopa Arengufondi tulude ja peamiste kuluvaldkondade kohta, ning leiud, mis on seotud eelarve haldamise ja finantsjuhtimisega.

Aruannete täistekstid on kättesaadavad meie veebisaidil eca.europa.eu.

Euroopa Kontrollikoda on ELi sõltumatu välisaudiitor. Teavitame ELi poliitikakujundajaid ja seadusandjaid riskidest, anname neile kindlust, juhime tähelepanu puudustele ja heale tavale ning nõustame ELi poliitika ja programmide juhtimise parandamise alal. Oma tööga tagame ELi kodanikele teabe nende raha kasutamise kohta.

EUROOPA
KONTROLLIKODA

Euroopa Liidu
Väljaannete Talitus